

SUOMEN LÄNTISEN TEOLLISUUSVYÖHYKKEEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Tilastoanalyysi Centria ammattikorkeakoulun ulkoisesta
toimintaympäristöstä keväällä 2025

Analyysin sisältö

1

Tiivis kuvaus Centrian ulkoisesta toimintaympäristöstä alue-, väestö- ja työpaikkakehityksen näkökulmista

2

Vertaileva tilastoanalyysi aluetalouteen, tutkimukseen ja tuotekehitykseen sekä osaamiseen ja koulutukseen liittyvästä dynamiikasta Keski-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnan sekä Kokkolan, Pietarsaaren ja Ylivieskan seudun että Centria ammattikorkeakoulun positiosta alueiden ja korkeakoulujen joukossa.

3

Kokoava yhteenveto Keski-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan sekä Kokkolan, Pietarsaaren ja Ylivieskan seudun että Centrian näkökulmasta.

1. Tiivis kuvaus Centrian ulkoisesta toimintaympäristöstä alue-, väestö- ja työpaikkakehityksen näkökulmista

Hyvä muistaa!

- 1 Alueelliset erot ovat suhteellisen pysyviä ja muodostuneet elinkeino- ja toimialarakenteen sekä alueellisen työnjaon seurauksena vuosikymmenien kehityksen seurauksena.
- 2 Aluekehitys on luonteeltaan keskittävää ja lukkiutuvaa, jossa kehitys liikkeelle lähtiessään joko vahvistaa tai heikentää itse itseään sekä luo polkuriippuvuutta. Aiempi kehitys luo myönteisiä tai kielteisiä kehä- ja kerrannaisvaikutuksia.
- 3 Polkuriippuvuus voi taittua toimintaympäristön muuttumisen tai alueellisten toimijoiden ja verkostojen vaikutuksesta
- 4 Alueiden kilpailukykyä voidaan mitata lukemattomilla tavoilla eikä ole yhtä ainoaa ja oikeaa mittaustapaa. Lopputulos riippuu aina valituista teemoista ja muuttujista, valituista painotuksista, käytetystä ajanjaksosta jne.

Tiivis alue- ja väestönkehityksen tilannekuva keväällä 2025

1

Kaupungistumis- ja keskittymiskehitys jatkuu koronakriisin aiheuttaman "rytmihäiriön" jälkeen

2

Väestö- ja ikärakenteen muutos lisää alueiden välisiä eroja

3

Maahanmuutto ja monikielistyminen vaikuttavat kaikkeen ja kaikkialle

4

Vihreistä investoinneista voi tulla aluekehityksen uusi "supervoima", etenkin Rannikko-Suomessa

5

Nopeiden liikenneyhteyksien, korkeakoulujen ja sijainnin välinen keskinäis- ja polkuriippuvuus korostuu edelleen

6

Alueellinen eriytyminen syvenee ja lisää alueellisia eroja niin maan eri osien kuin maakuntien välillä

+

Uudet mustat ja valkoiset joutsenet

Alueen ulkoisen toimintaympäristön kilpailukykyyn vaikuttavat tekijät

1

Alueen infrastruktuuri ja sijainti: hyvät liikenne-, energia- ja tietoliikenneyhteydet sekä aikaetäisyydet tärkeimpiin solmupisteisiin.

2

Alueen koulutus ja osaaminen: alueen monipuolinen koulutustarjonta ja työvoiman koulutuspääoma houkuttelevat yrityksiä ja lisäävät potentiaalista innovaatiokykyä.

3

Alueen yritystoimintaympäristö ja -ilmapiiri: alueen yritysdynamiikan tunnusluvuilla ja yritysilmapiirillä iso merkitys yritysten sijainti- ja investointipäätöksissä.

4

Alueen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta: TK-menojen määrä, TK-toimintaa harjoittavat yritykset sekä korkeakoulujen ja yritysten välinen yhteistyö lisäävät alueen kilpailukykyä.

5

Alueen työvoiman saatavuus: alueen riittävä ja osaava työvoima keskeinen tekijä esim. yritysten sijaintipäätöksissä

6

Alueen yhteistyökulttuuri: alueen keskeisten toimijoiden halusta ja kyvystä tehdä yhteistyötä sekä edistää yhdessä alueen kannalta keskeisten tavoitteiden saavuttamista.

7

Alueen imago, maine ja mielikuva: alueen mieli- ja mainekuviin liitetyt asiat vaikeasti mitattavissa ja muutettavissa, mutta keskeinen merkitys taustalla sijainti- tai investointipäätöksiä tehdessä

Väestö keskittyy ja kaupungistuu

- Vasemmalla oleva kartta kuvaa kuntatasolla kasvaneita ja supistuneita kuntia vuosina 2020–2024. **Väestö kasvoi alle joka neljännessä kunnassa (72)**. Kasvu keskittyi suurten ja keskisuurten korkeakoulukaupunkien läheisyyteen ja pistemäisesti muualle.
- Oikealla oleva kartta kuvaa 5 km x 5 km ruuduissa väestön kasvua ja supistumista vuosina 2020–2023. **Väestö kasvoi koko maassa noin joka neljännessä ruudussa**. Kasvavissa ruuduissa väestö kasvoi noin 134 000 henkilöllä ja supistuneissa ruuduissa väheni noin 75 000 henkilöllä.

Lähde: Tilastokeskus, Ruutuaineisto; väestörakenne:
Kartat: Timo Widbom 2025

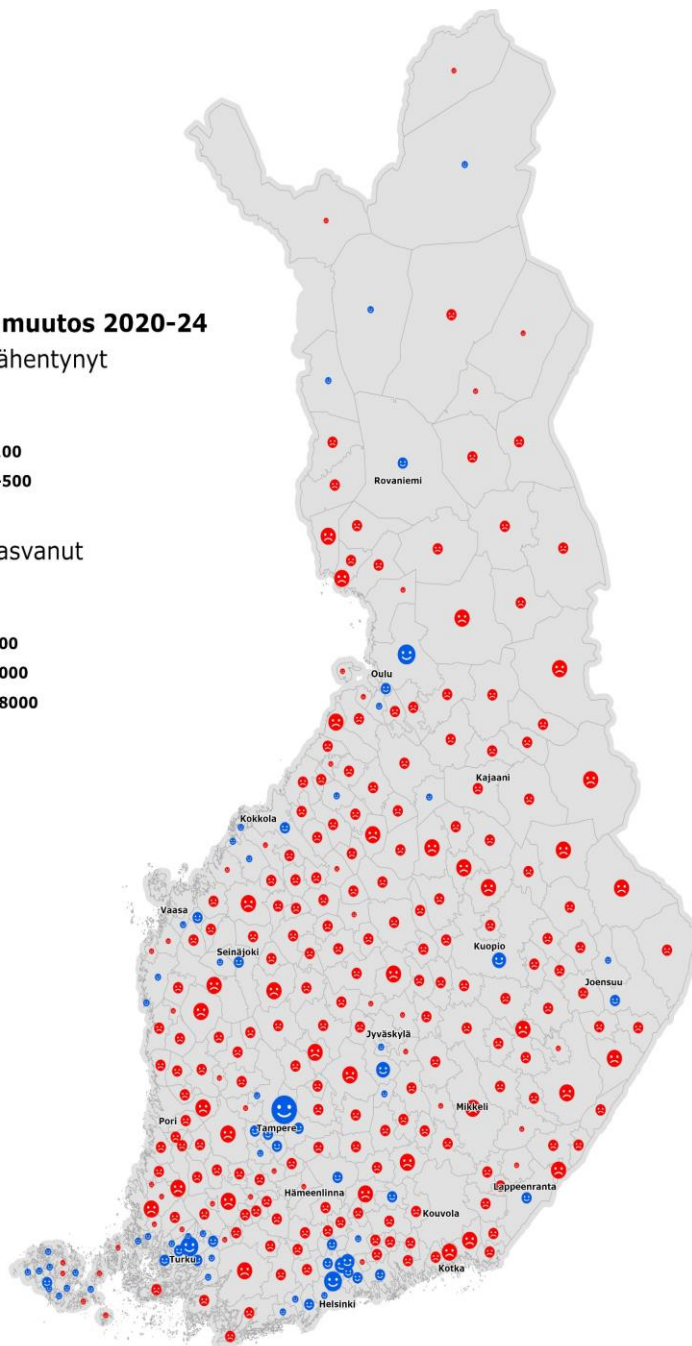
Väestönmuutos 2020-24

väestö vähentynyt

- -99 - -3
- -499 - -100
- -3296 - -500
- 😞 -3297

väestö kasvanut

- 1 - 500
- 501 - 3000
- 😊 3001 - 9000
- 😄 9001 - 18000
- 😁 > 18000

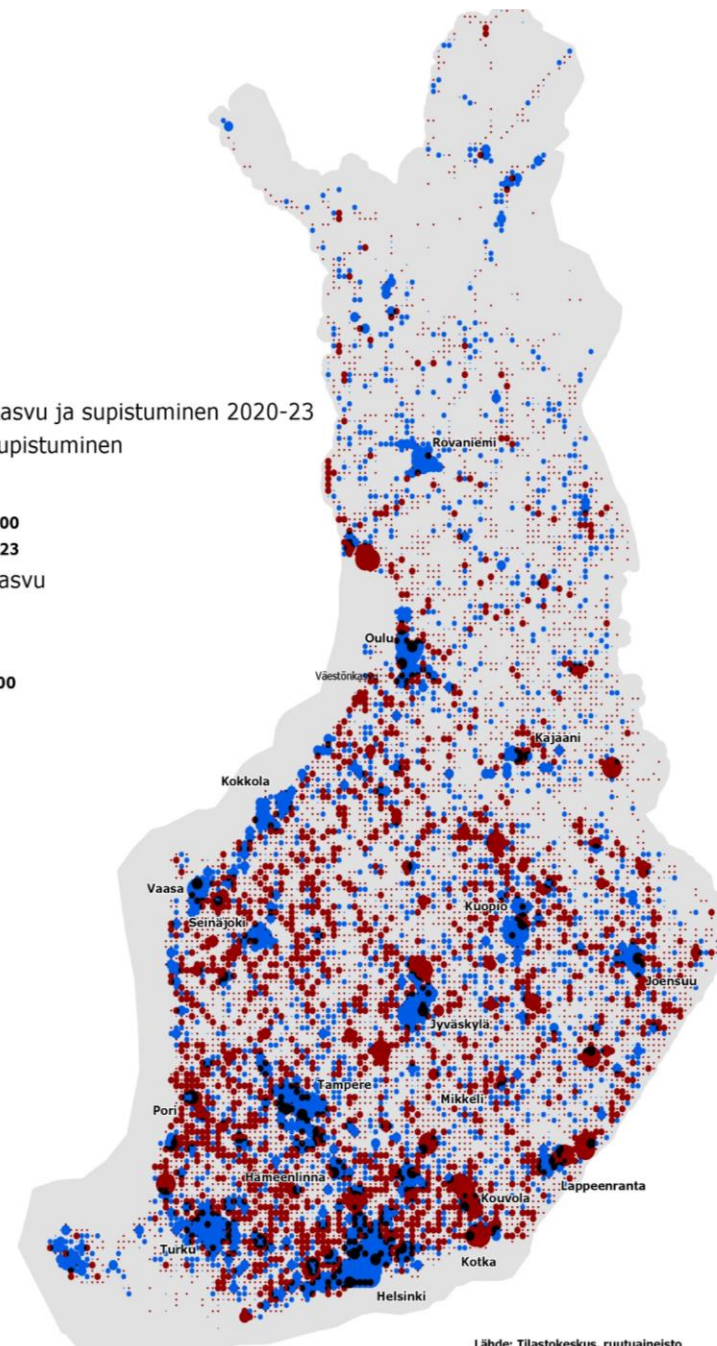
Väestön kasvu ja supistuminen 2020-23

väestön supistuminen

- -9 - -1
- -99 - -10
- -222 - -100
- -511 - -223

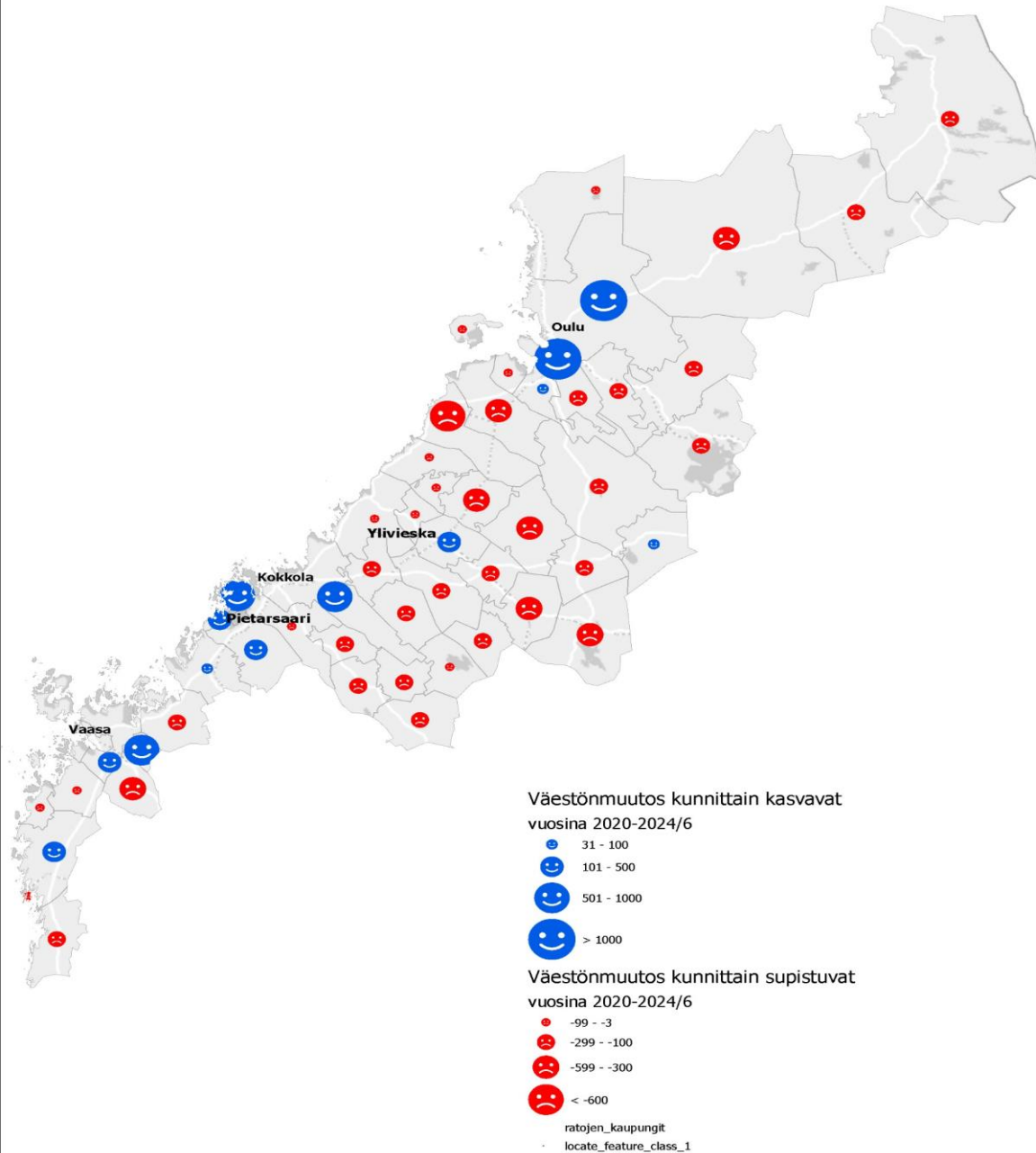
väestön kasvu

- 1
- 2 - 10
- 11 - 100
- 101 - 1000
- > 1000

Lähde: Tilastokeskus, ruutuaineisto

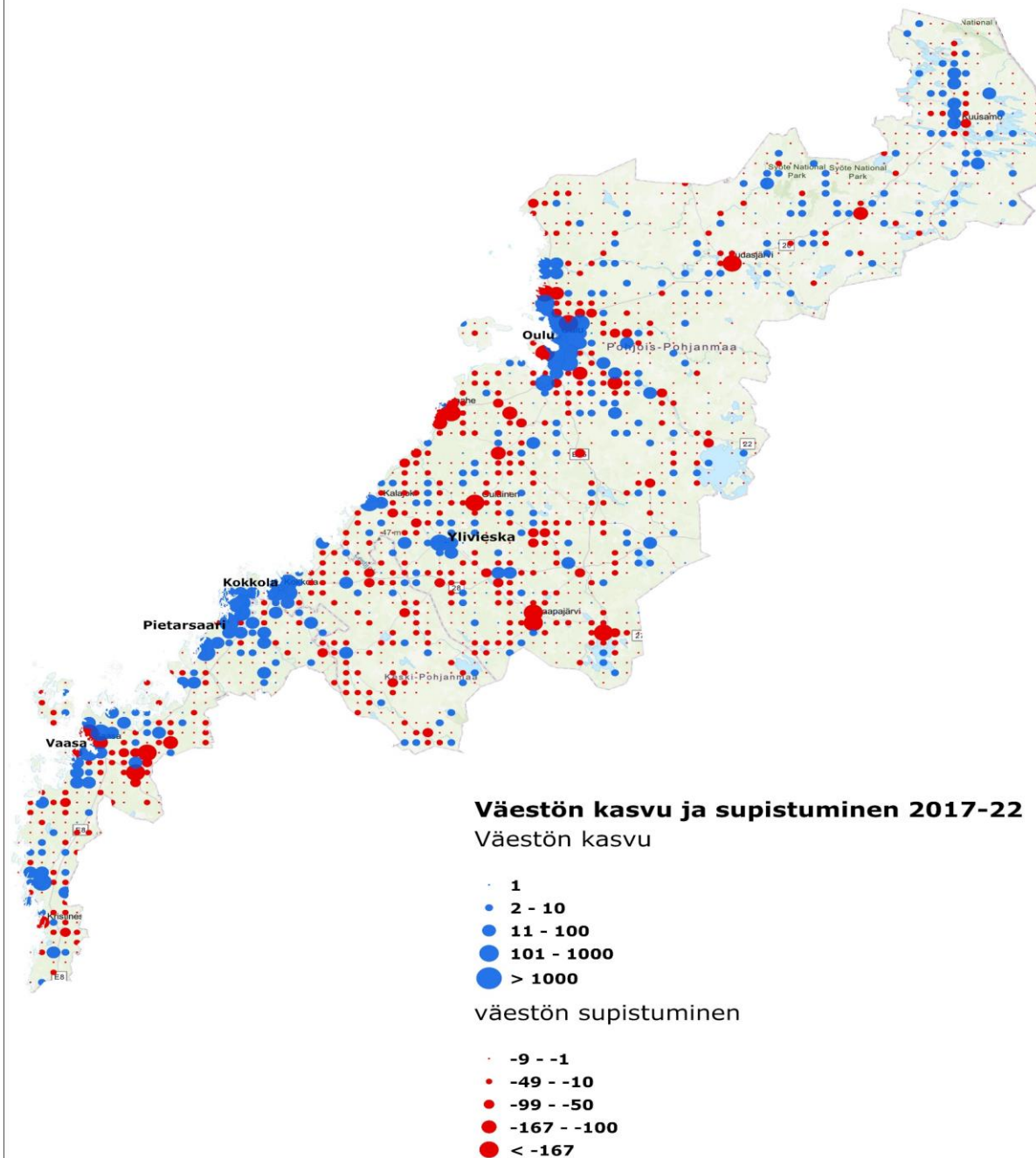
Centrian vaikutusalueella vaihtelevaa kehitystä 1 (2)

- Vasemmalla oleva kartta kuvaa Centrian ammattikorkeakoulun vaikutusalueella olevien kuntien väestönmuutosta vuosina 2020-2024.
- Centrian sijaintipaikkakunnilla väestö kasvoi ajanjakson aikana niin Kokkolassa, Pietarsaarella kuin Ylivieskassa vuosina 2020-2024
- Centrian sijaintipaikkakuntien seuduilla väestö kasvoi Pietarsaaren ja Kokkolan seuduilla, mutta vähentyi Ylivieskan seudulla vuosina 2020-2024

Centrian vaikutusalueella vaihtelevaa kehitystä 2 (2)

- Oikealla oleva kartta kuvaa Centrian ammattikorkeakoulun vaikutusalueen väestön kasvua ja supistumista 5 km x 5 km ruuduissa vuosina 2020-2023.
- Väestö kasvoi Centrian vaikutusalueen koulutuksen sijaintipaikkakunnilla Kokkolassa, Pietarsaassa ja Ylivieskassa sekä niiden välittömässä läheisyydessä.
- Kokkolan ja Pietarsaaren lähialue oli pääosin kasvavaa, mutta Ylivieskan seudulla oli enemmän hajontaa

Lapset ja työikäiset vähenevät, iäkkäät kasvoivat

Vasemmalla oleva kartta kuvaa alle 15-vuotiaiden määrän kehitystä 5 km x 5 km ruuduissa vuosina 2017–2022. **Koko maassa alle 15-vuotiaiden määrä väheni noin 50 000 lapsella.** Lasten määrä kasvoi alle joka viidennessä ruudussa.

Oikealla oleva kartta kuvaa 15–64-vuotiaiden työikäisten kehitystä 5 km x 5 km ruuduissa vuosina 2017–2022. **Työikäisten määrä väheni koko maassa 15 000 henkilöllä.** Työikäisten määrä väheni määrällisesti maltillisesti koko maassa, mutta alueelliset erot olivat suuret. **Työikäisten määrä supistui peräti 85 %:ssa ruutuja.**

Alle 15-vuotiaiden määrän kasvu

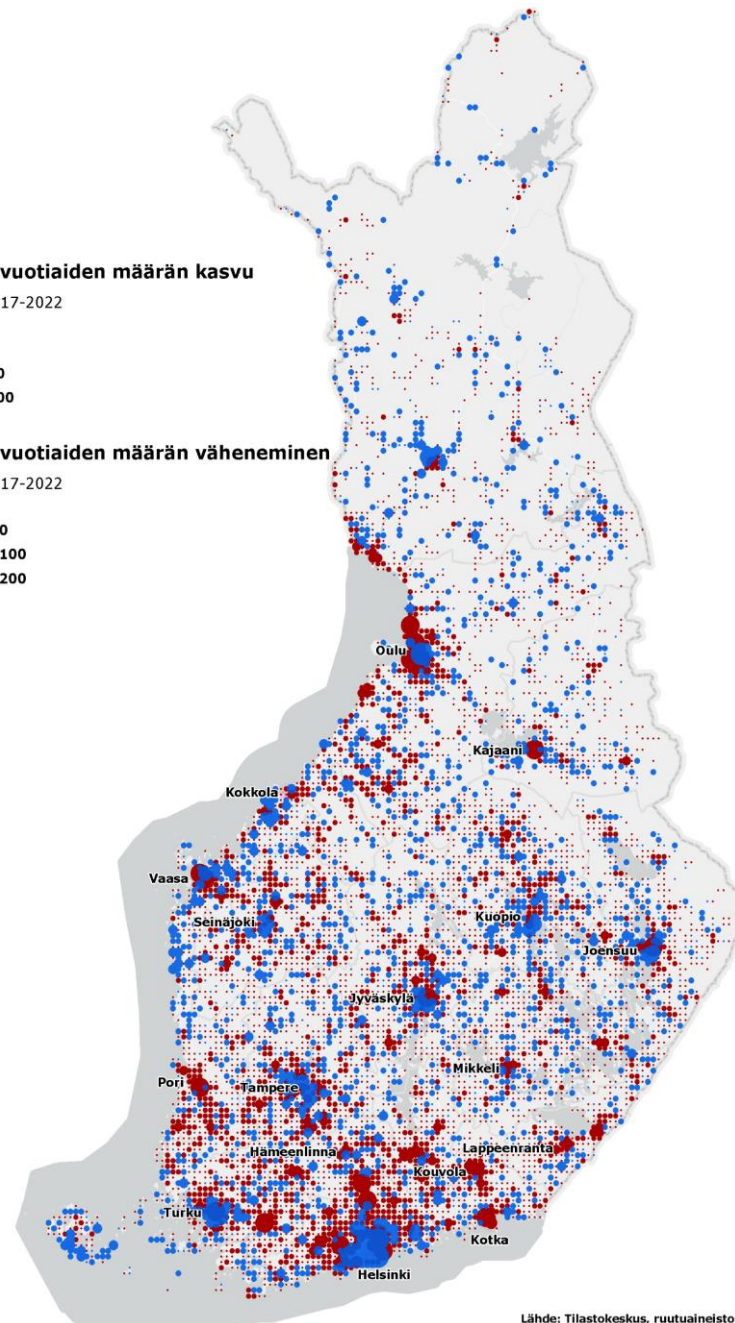
vuosina 2017-2022

- 1
- 2 - 10
- 11 - 100
- 101 - 500
- > 500

Alle 15-vuotiaiden määrän väheneminen

vuosina 2017-2022

- 9 - -1
- 99 - -10
- 199 - -100
- 235 - -200
- < -200

Lähde: Tilastokeskus, ruutuaineisto

15-64 -vuotiaiden määrän kasvu

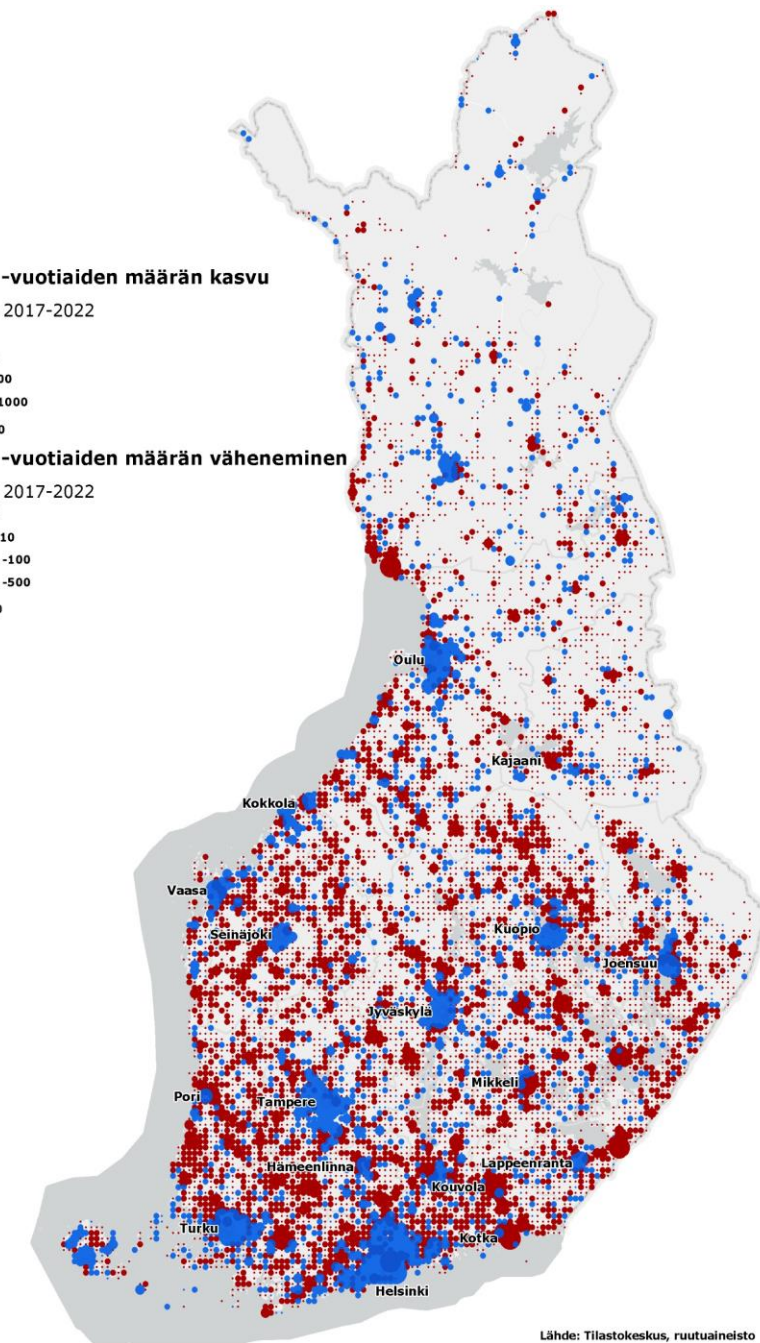
vuosina 2017-2022

- 1
- 2 - 10
- 11 - 100
- 101 - 1000
- > 1000

15-64 -vuotiaiden määrän väheneminen

vuosina 2017-2022

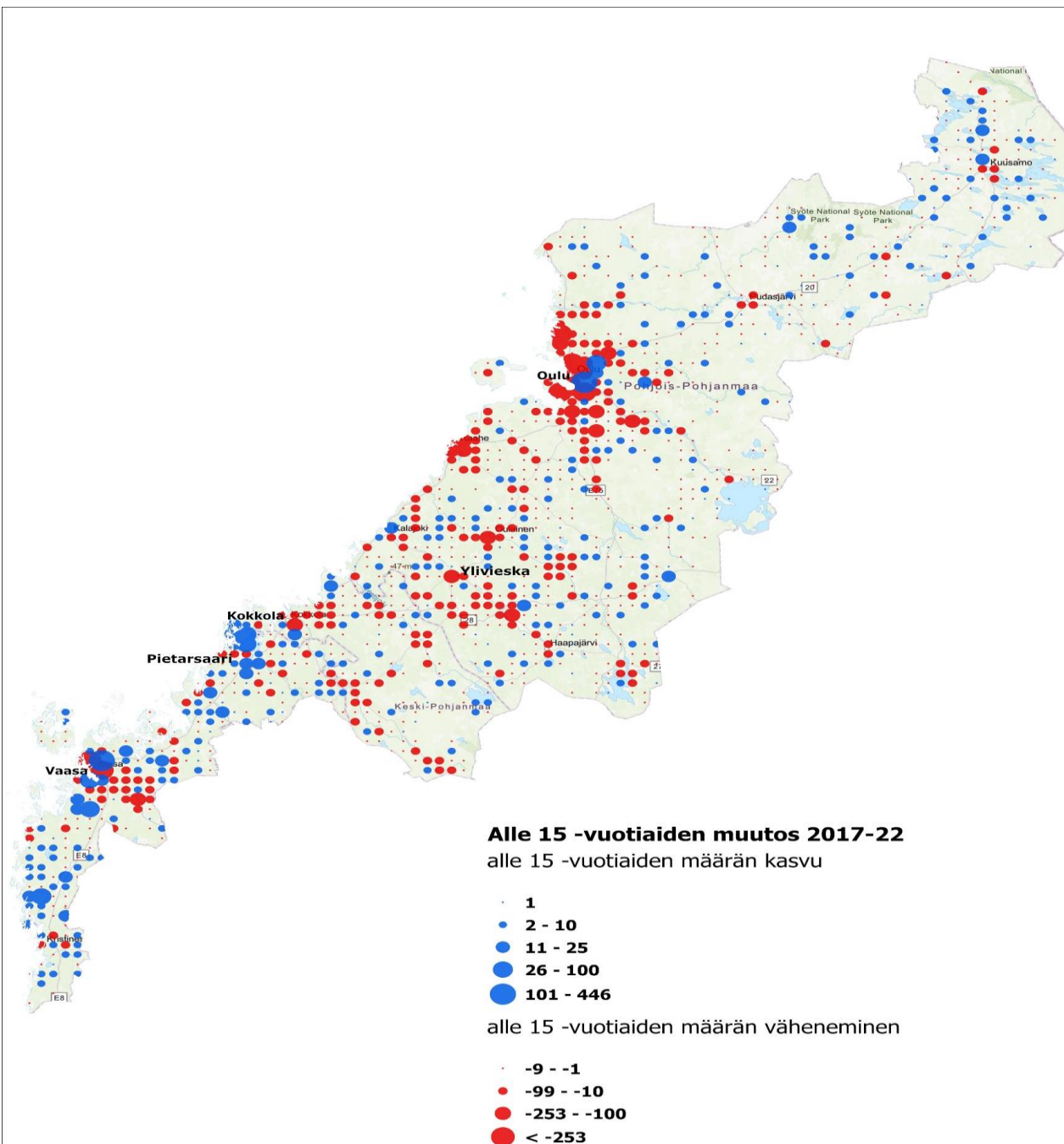
- 9 - -1
- 99 - -10
- 499 - -100
- 599 - -500
- < -600

Lähde: Tilastokeskus, ruutuaineisto

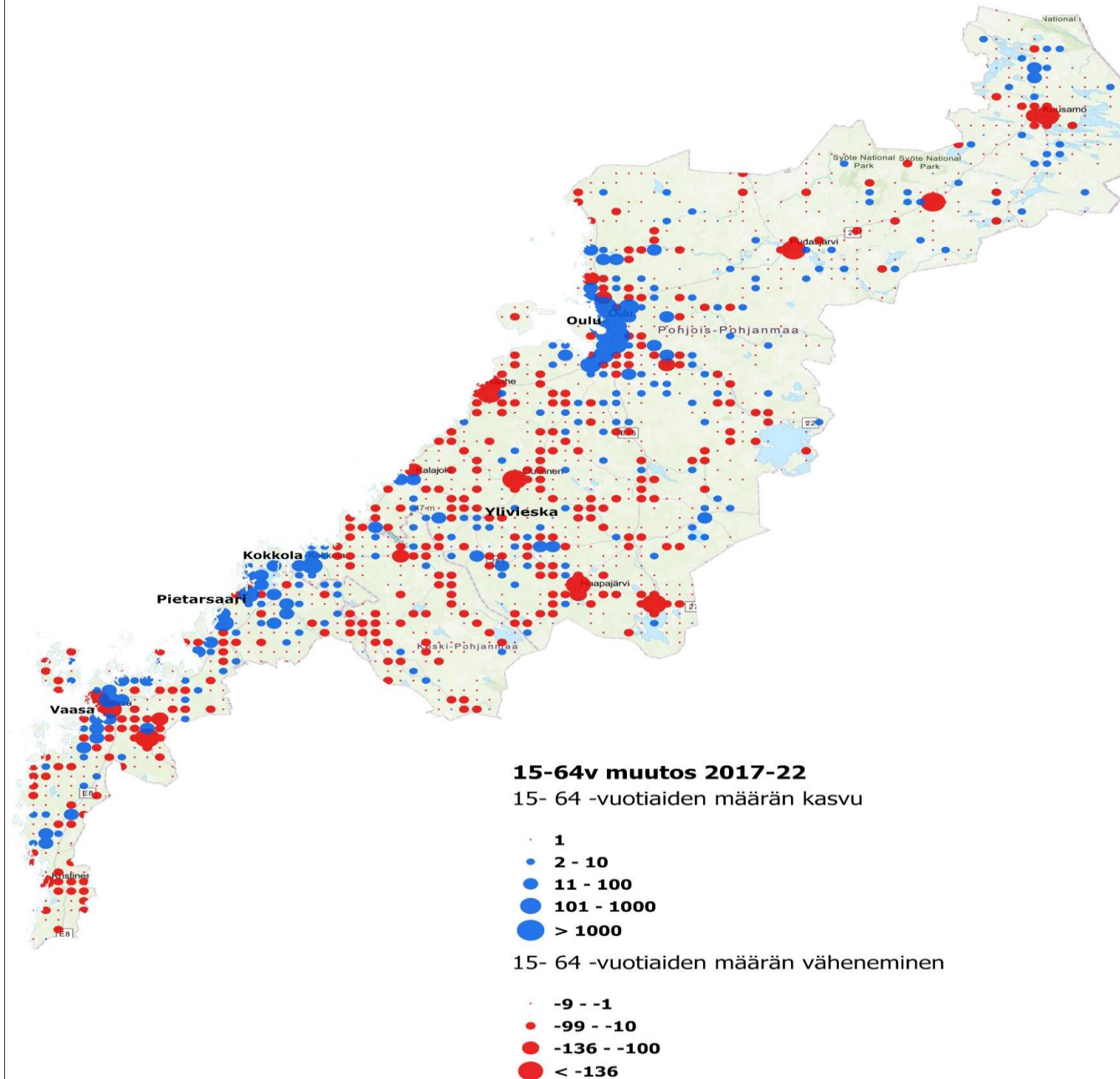
Lasten määrä väheni Centrian vaikutus-alueella

- Vasemmalla oleva kartta kuvaa alle 15-vuotiaiden määrän kehitystä Centrian vaikutusalueella 5 km x 5 km ruuduissa vuosina 2017–2022.
- **Alle 15-vuotiaiden määrä väheni Centrian vaikutusalueella yhteensä noin 10 000 lapsella.**
- Lasten määrä kasvoi noin joka viidennessä (21,3 %) ruudussa
- Lasten osalta kasvavat ruudut keskittyivät Centrian sijaintipaikkakunnilla etenkin Kokkolan ja Pietarsaaren välittömään läheisyyteen

Työikäisten määrä väheni Centrian vaikutusalueella

- Vasemmalla oleva kartta kuvaa 15–64-vuotiaiden työikäisten kehitystä 5 km x 5 km ruuduissa Centrian vaikutusalueella vuosina 2017–2022.
- Työikäisten määrä väheni yhteensä noin 4 700 henkilöllä ajanjakson aikana.
- Työikäisten määrä kasvoi alle joka viidennessä (18,3 %) ruudussa vuosina 2017–2022.
- Työikäisten määrä kasvoi Centrian sijaintipaikkakunnilla etenkin Kokkolan ja Pietarsaaren läheisyydessä ja piste-mäisesti Ylivieskan ympäristössä

Työpaikkojen määrä kasvoi koko maassa, mutta hyvin epätasaisesti

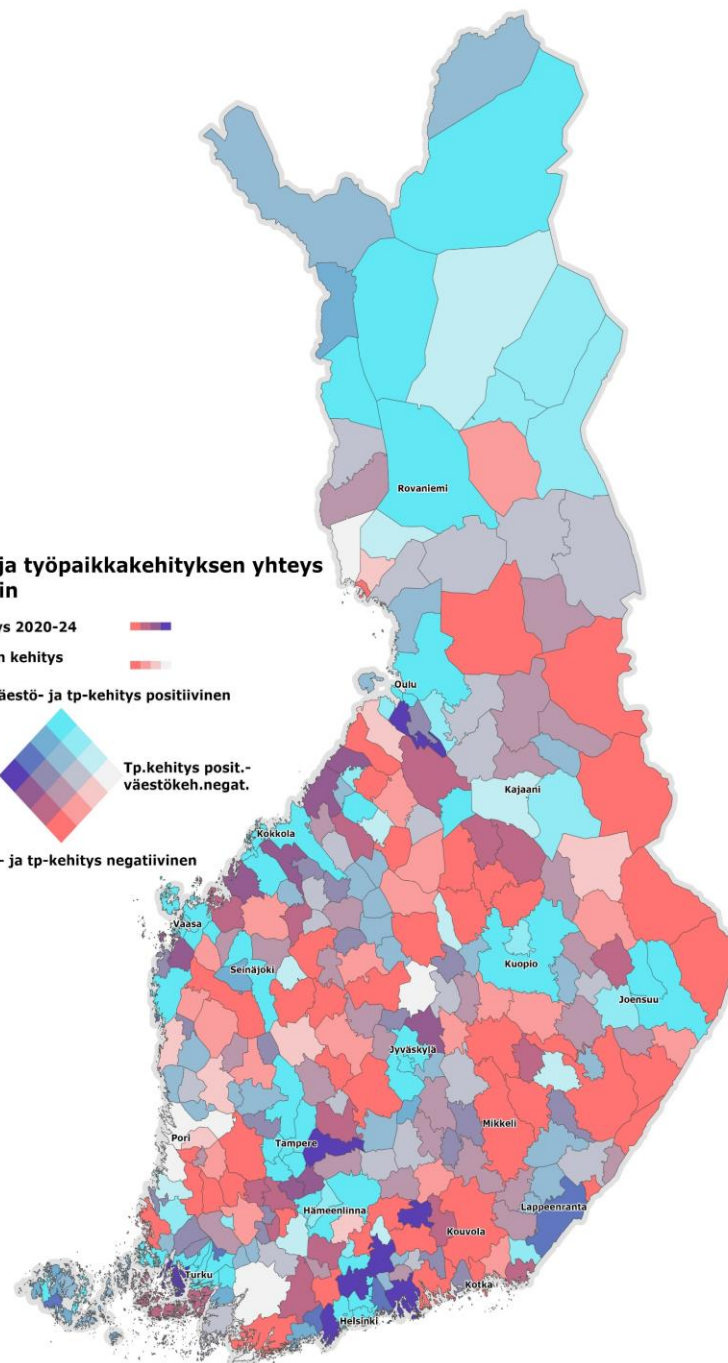
Vasemmalla oleva nelikenttäkartta kuvaa koko maan väestö- ja työpaikkakehitystä kunnittain vuosina 2019–2023. Väestö- ja työpaikkakehitys olivat samanaikaisesti positiivisia vain alle yhdessä kuudesta kunnassa (49 kuntaa).

Oikealla oleva kartta kuvaa 5 km x 5 km ruuduissa työpaikkakehitystä vuosina 2015–2021. Työpaikkojen määrä kasvoi koko maassa yhteensä 132 000 työpaikalla vuosina 2015–2021. Työpaikkojen määrä kasvoi keskimäärin joka kolmannessa (31 %) ruudussa.

Lähde: Tilastokeskus, Ruutuaineisto; väestörakenne; työssäkäynti: Kartat: Timo Widbom 2025

Väestö- ja työpaikkakehityksen yhteys kunnittain

Väestökehitys 2020-24
Työpaikkojen kehitys 2019-23

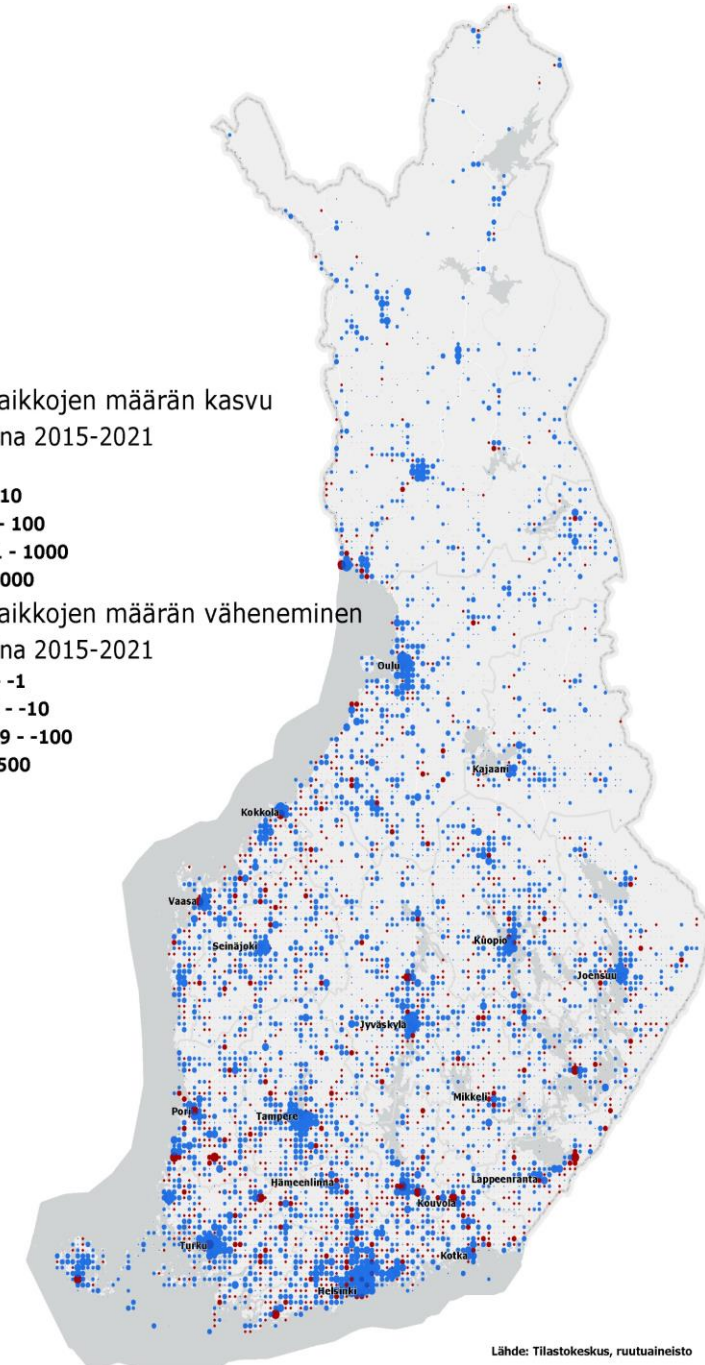

Työpaikkojen määrän kasvu vuosina 2015-2021

- 1
- 2 - 10
- 11 - 100
- 101 - 1000
- > 1000

Työpaikkojen määrän väheneminen vuosina 2015-2021

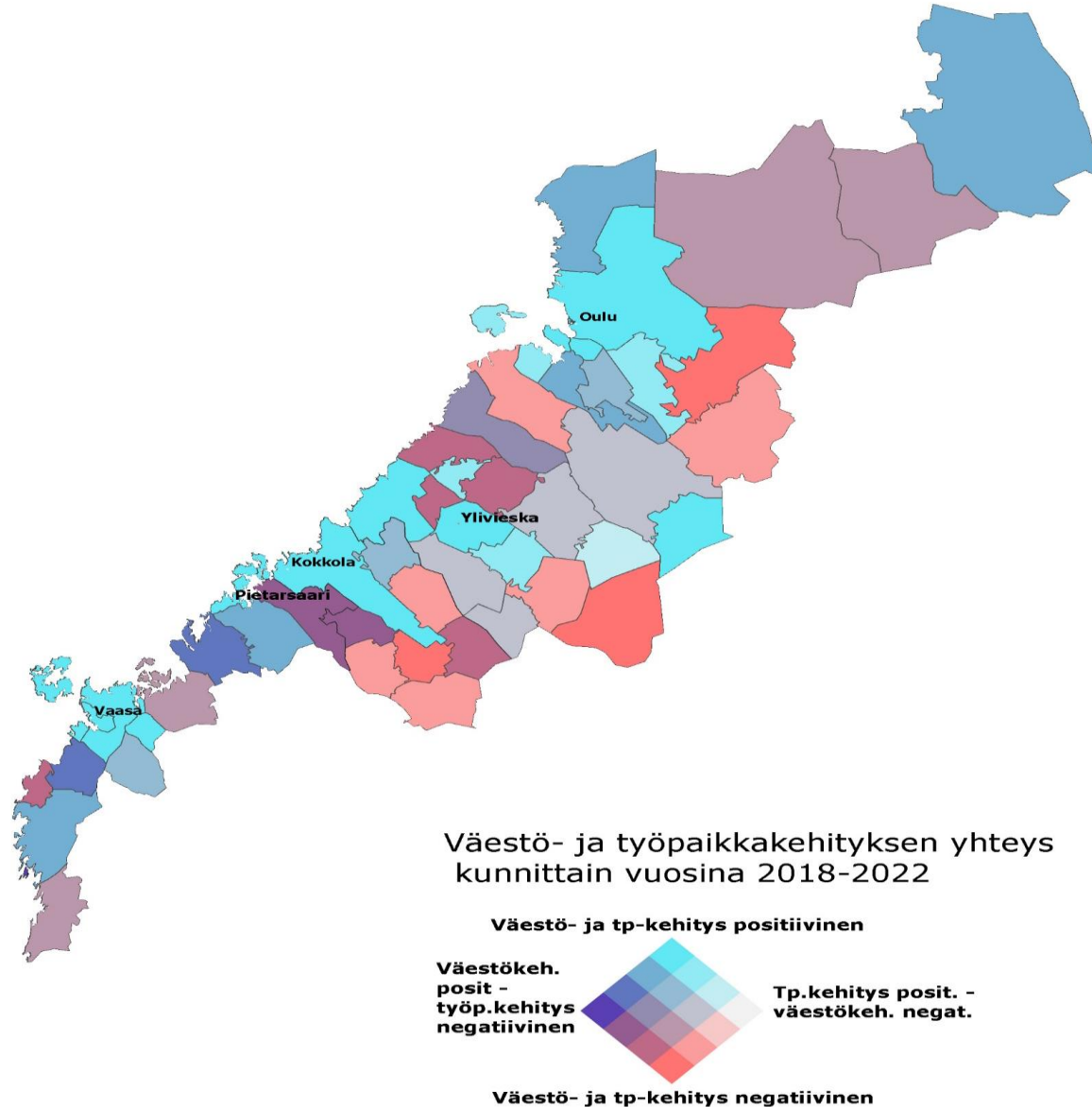
- 9 - -1
- 99 - -10
- 499 - -100
- < -500

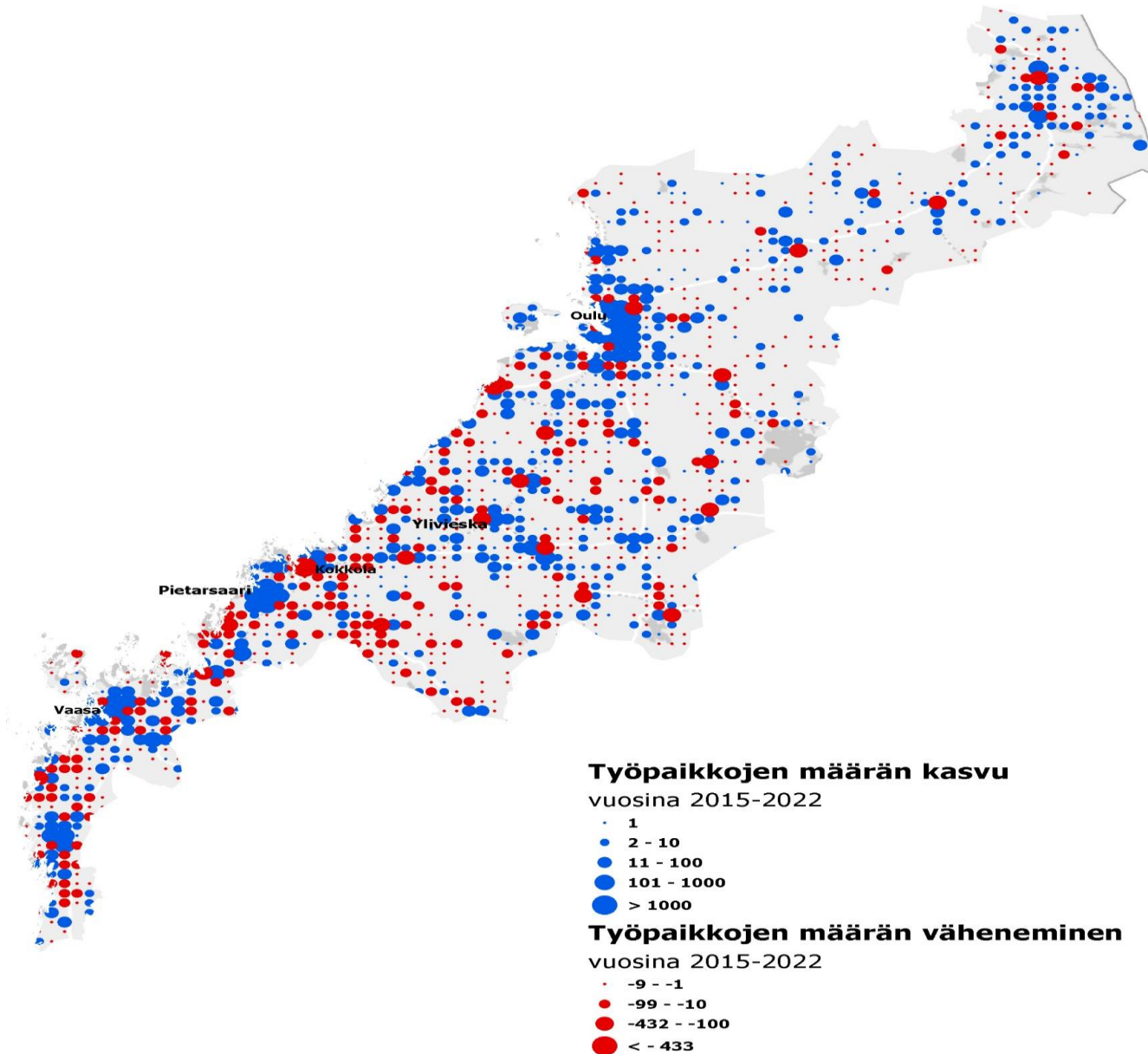
Lähde: Tilastokeskus, ruutuaineisto

Centirian alueella työpaikkakehitys lievästi positiivista

- Vasemmalla oleva nelikenttäkartta kuvaa väestö- ja työpaikkakehitystä kunnittain Centrian vaikutusalueella vuosina 2018–2022.
- Turkoosilla alueilla väestö- ja työpaikkakehitys oli positiivista sekä punaisilla alueilla väestö- ja työpaikkakehitys oli negatiivista
- Väestö- ja työpaikkakehitys oli Centrian kaikilla koulutuksen toimipiste- tai sijaintipaikkakunnilla positiivista vuosina 2018-2022

Centirian alueella työpaikkakehitys lievästi positiivista

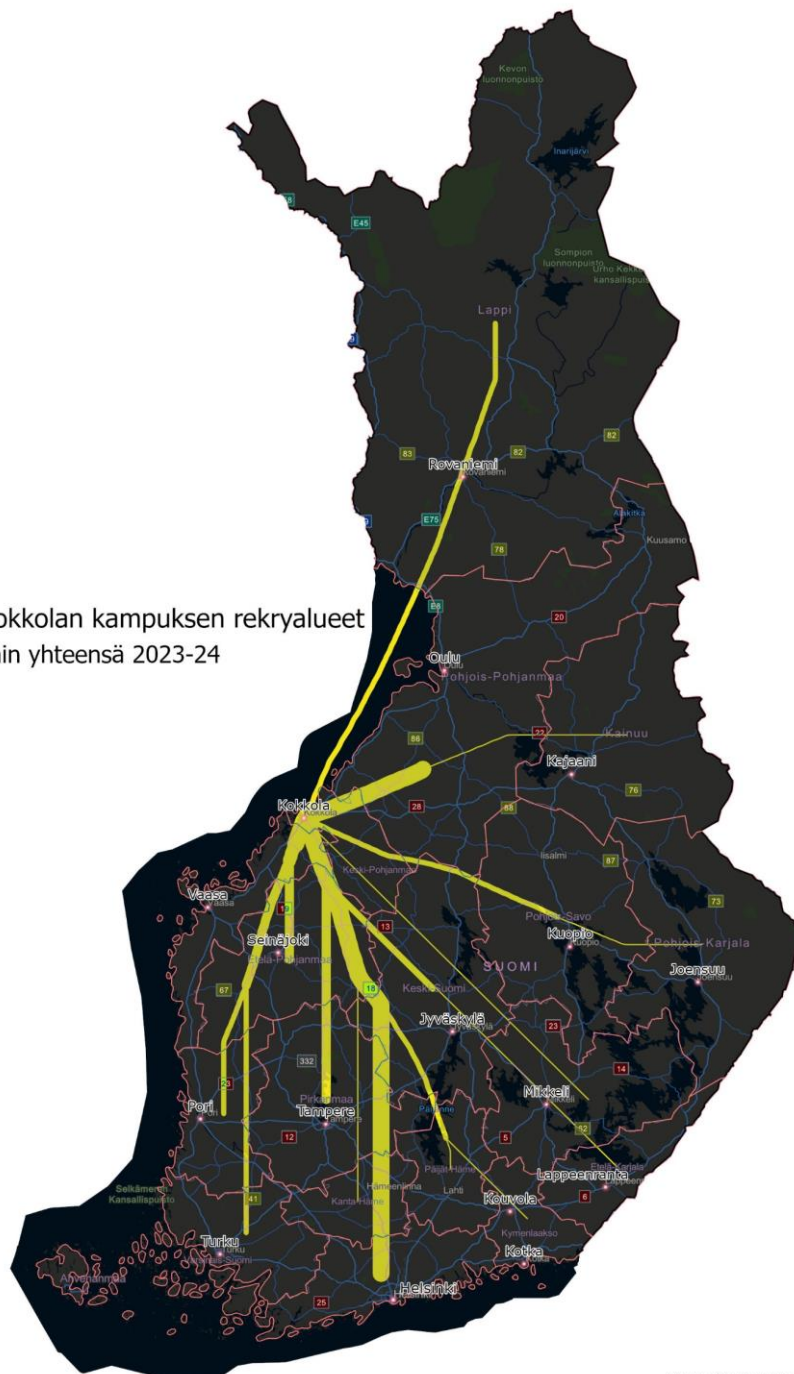
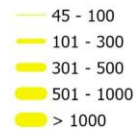

- Vasemmalla oleva kartta kuvaa 5 km x 5 km ruuduissa työpaikkakehitystä Centrian vaikutusalueella vuosina 2015–2022.
- Centrian laajalla vaikutusalueella työpaikkojen määrä kasvoi kohtuullisen paljon (+21 300).
- Työpaikkojen määrä kasvoi lähes joka kolmannessa (31,2 %) ruudussa.

Centrian Kokkolan kampuksen hakijoiden rekrytointialueet vuosina 2023-2024

- Viereinen kartta kuvaa Centrian Kokkolan kampukselle hakijoiden ja paikan vastaanottaneiden lähtöalueita maakunnittain vuosina 2023-2024
- Hakijoita Centrian Kokkolan kampukselle tuli Keski-Pohjanmaan ulkopuolelta eniten Pohjois-Pohjanmaalta (24,3 %), Uudeltamaalta (23,4 %), Pirkanmaalta (9,9 %) ja Etelä-Pohjanmaalta (9 %)
- Hieman yli joka viides (20,7 %) hakija Centrian kaikista kotimaan hakijoista tuli omasta maakunnasta eli Keski-Pohjanmaalta

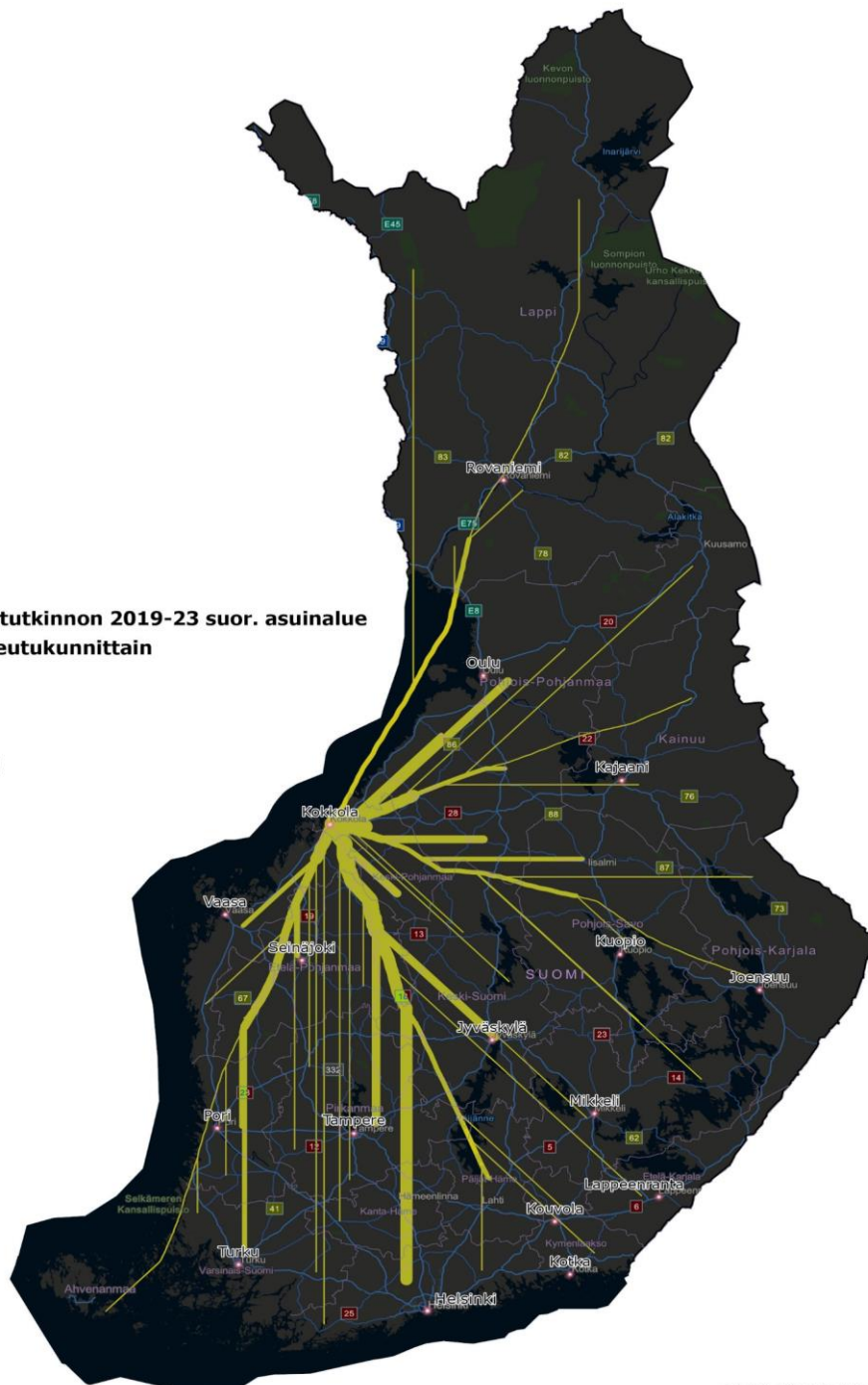
Centrian Kokkolan kampuksen rekryalueet
Maakunnittain yhteensä 2023-24

Centriassa amk-tutkinnon 2019-2023 suorittaneiden asuinalue vuoden 2023 lopussa

Centria AMK-tutkinnon 2019-23 suor. asuinalue
Lukumäärä seutukunnittain

Lähde: Tilastokeskus, Sijoittumispalvelut-tietokanta

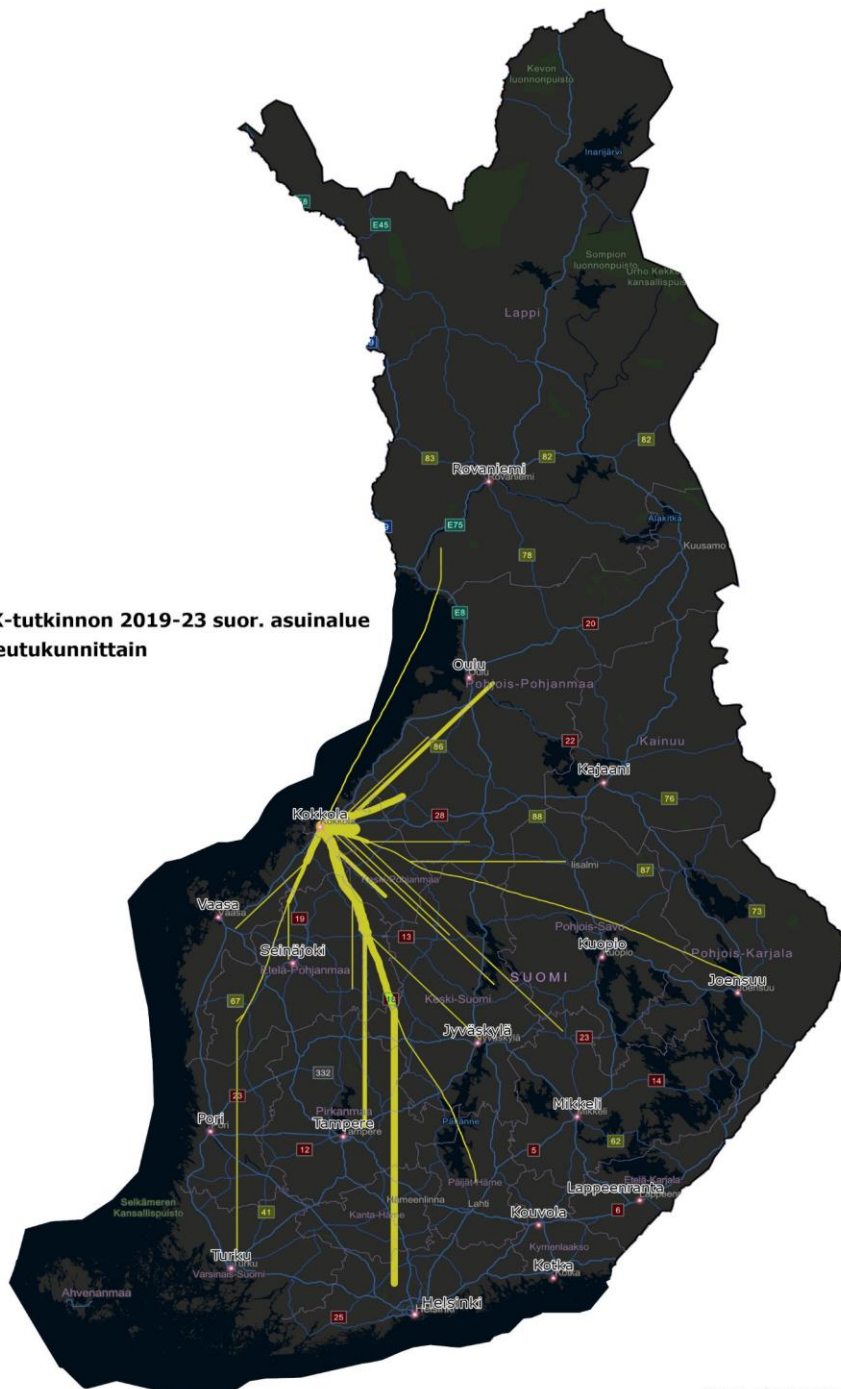
- Viereisessä juurikartassa on tarkasteltu Centriassa amk-tutkinnon 2019-2023 suorittaneiden (n=2532) asuinseutua vuoden 2023 lopussa
- Centriasta valmistuneista hieman alle kolmannes (30,3 %) asui Kokkolan seudulla vuoden 2023 lopussa
- Seuraavaksi eniten Centriasta valmistuneita asui Helsingin (16,5 %), Ylivieskan (9,7 %), Pietarsaaren (6,8 %), Oulun (6, %), Tampereen (4,9 %) ja Nivala-Haapajärven (4,5 %) seuduilla

Lähde: Tilastokeskus, Ruutuaineisto; Tilastokeskus: Sijoittumispalvelut-tietokanta; Kartta: Timo Widbom 2025

Centriassa Yamk-tutkinnon 2019-2023 suorittaneiden asuinalue vuoden 2023 lopussa

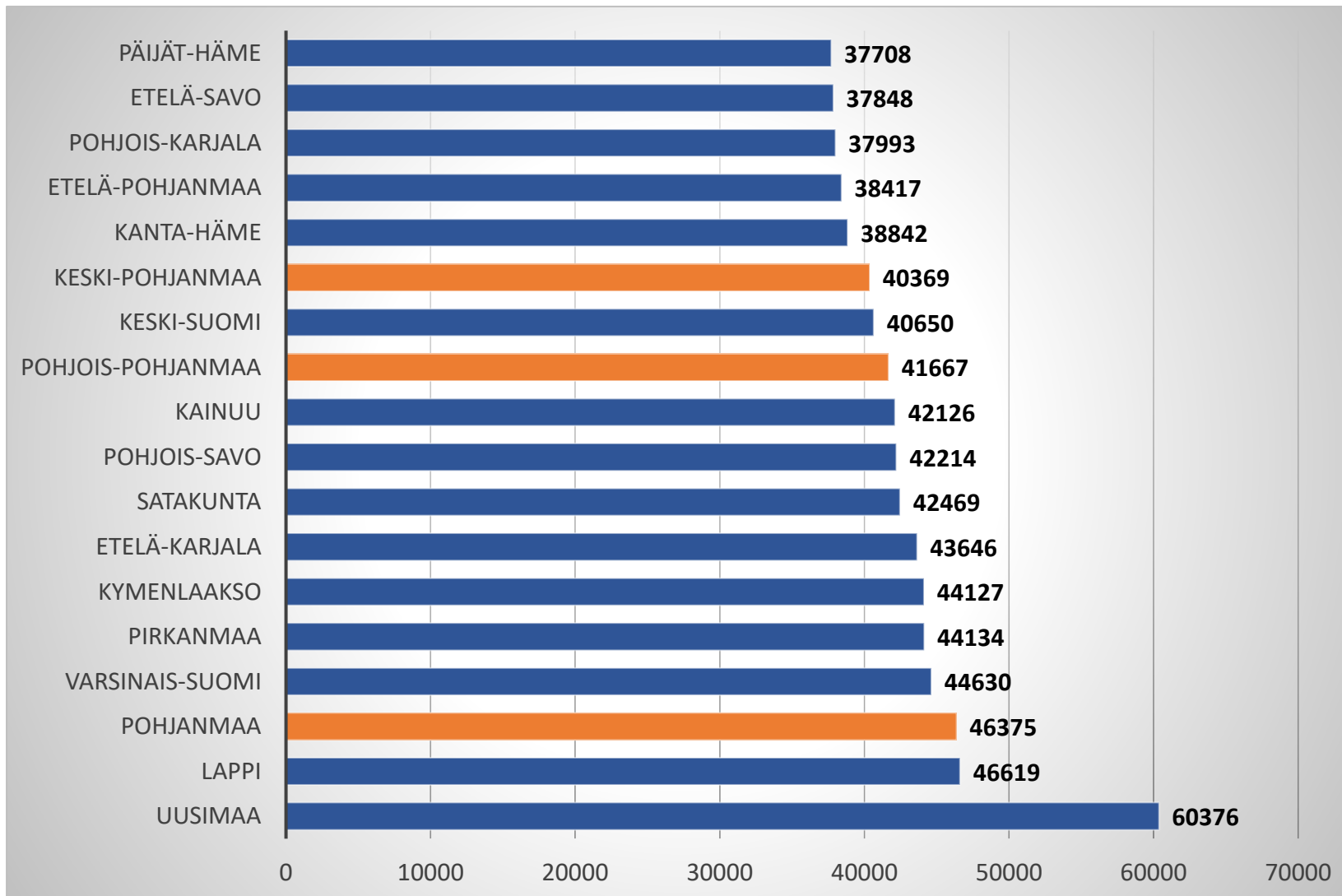
- Viereisessä juurikartassa on tarkasteltu Centriassa yamk-tutkinnon 2019-2023 suorittaneiden (n=310) asuinseutua vuoden 2023 lopussa
- Centriasta valmistuneista yli kolmannes (37,5 %) asui Kokkolan seudulla vuoden 2023 lopussa
- Seuraavaksi eniten Centriasta valmistuneita asui Helsingin (15,5 %), Ylivieskan (14,8 %), Pietarsaaren (7,7 %), Oulun (6,6 %), Tampereen, Oulun ja Kaustisten (3,5 %) sekä Nivala-Haapajärven (3,2 %) seuduilla

Centria YAMK-tutkinnon 2019-23 suor. asuinalue
Lukumäärä seutukunnittain

2. Centrian vaikutusalueen kolmen maakunnan positio aluetalousdynamiikkaan liittyvien tunnuslukujen osalta

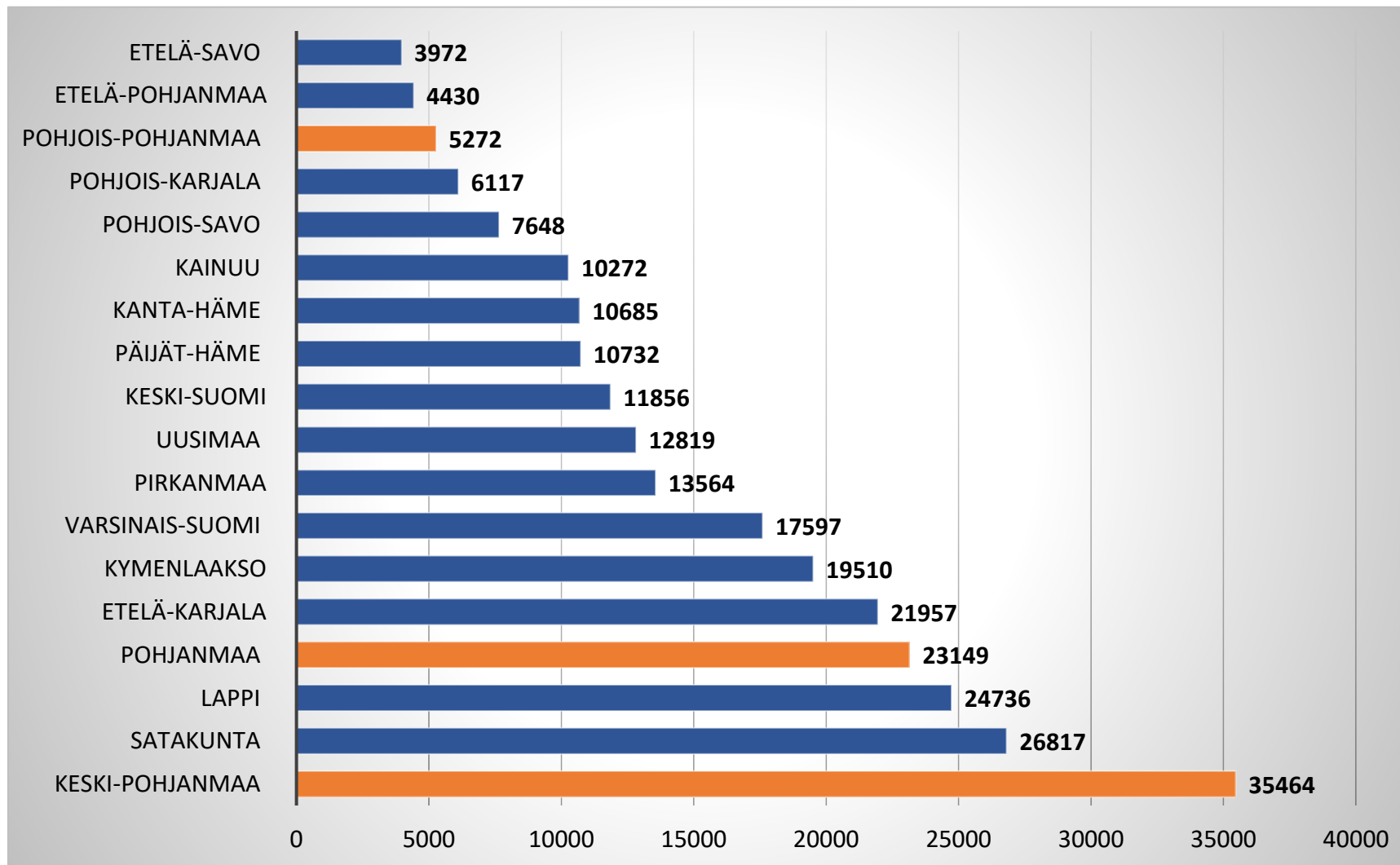
BKT EUROA KÄYPIIN HINTOIHIN ASUKASTA KOHDEN MAAKUNNITTAIN VUONNA 2022

Centrian vaikutus- alueella BKT:ssa suurta hajontaa

- Koko maan BKT oli yhteensä noin 266,1 miljardia euroa vuonna 2022. BKT oli euroina asukasta kohden laskettuna keskimäärin **47 898 euroa per asukas**. Yli 40 000 euron tason ylsi yhteensä 13 maakuntaa. BKT kasvoi kokonaan maassa 7 % edellisestä vuodesta
- Centrian vaikutusalueen maakunnissa BKT vaihteli asukasta kohden laskettuna: Pohjanmaa 46 375 (3.), Pohjois-Pohjanmaa 41 667 (11.) ja Keski-Pohjanmaa 40 369 (13.) euroa vuonna 2022
- Pietarsaaren seudun BKT oli 43 512 €/as (20/69), Kokkolan seudun 42 859 €/as (21/69) ja Ylivieskan seudun 38 106 €/as (38/69)

TAVARAVIENNIN MÄÄRÄ EUROA ASUKASTA KOHDEN LASKETTUNA VUONNA 2023

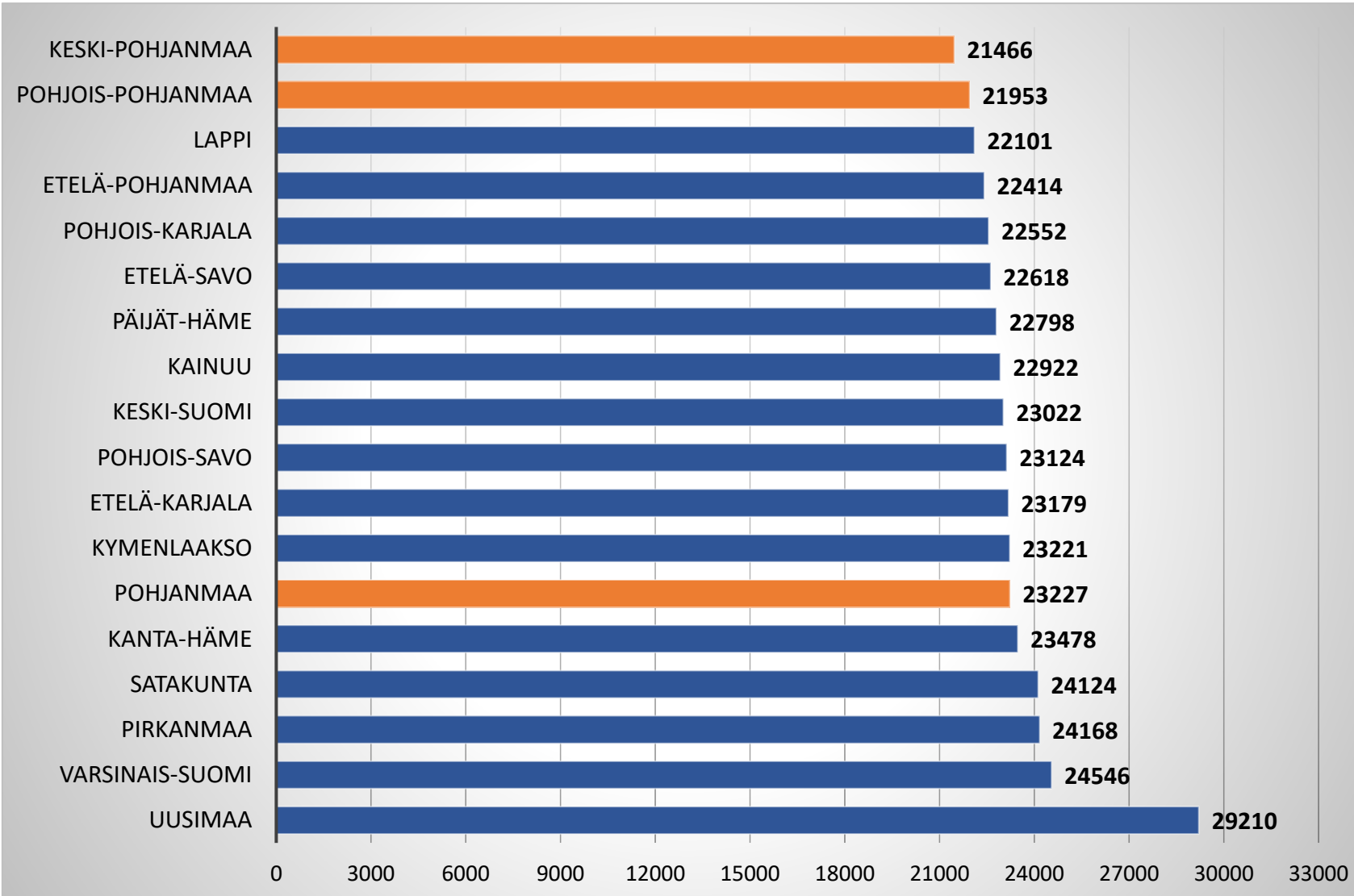

Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tavaravienti koko maan kärkeä!

- Koko maan tavaraviennin arvo oli yhteensä noin 76,3 miljardia euroa vuonna 2023 eli noin **13 600 euroa** per asukas. Viennin arvo aleni -6,8 prosenttia vuodesta 2022. **Vienti oli asukasta kohden laskettuna korkein Keski-Pohjanmaalla, Satakunnassa, Lapissa ja Pohjanmaalla**
- Centrian vaikutusalueella tavaraviennin arvo oli Keski-Pohjanmaalla 2,4 mrd euroa (-16,1 % ed. vuosi) , Pohjanmaalla 4,1 mrd euroa (+5 %) ja Pohjois-Pohjanmaalla 2,2 mrd euroa (-10,5 %) vuonna 2023
- **Centrian vaikutusalueella Keski-Pohjanmaan tavaraviennin arvo oli koko maan korkein per asukas.** Pohjanmaan arvo oli neljänneksi korkein. Sen sijaan Pohjois-Pohjanmaan tavaraviennin arvo oli kolmanneksi alhaisin kaikkien maakuntien joukossa.

Lähde: Tulli, tavaroiden ulkomaankauppa maakunnittain vuonna 2023

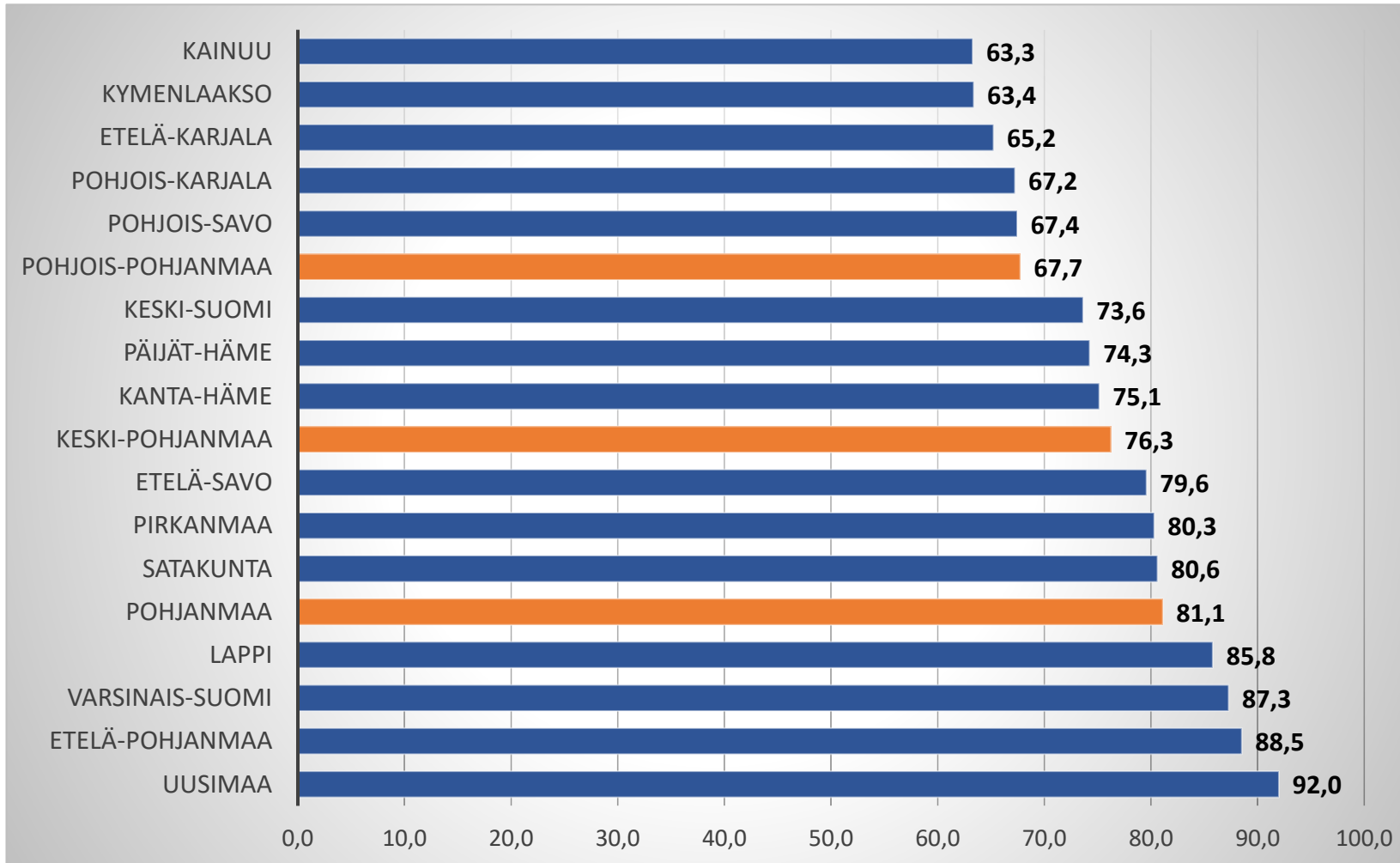
KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT NETTOTULOT ASUKASTA KOHDEN VUONNA 2022

Käytettävissä olevat nettotulot alhaisimmat Keski- ja Pohjois-Pohjanmaalla

- Koko maan asukkaiden käytettävissä olevat nettotulot olivat **25 102 euroa** keskimäärin vuonna 2022. Nettotulot kasvoivat keskimäärin +4,5 prosenttia edellisestä vuodesta. **Käytettävissä olevat tulot olivat korkeimmat Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa ja Pirkanmaalla**
- Centrian vaikutusalueella Pohjanmaan käytettävissä olevat nettotulot olivat 6:nneksi korkeimmat Pohjanmaalla. Se sijaan Pohjois- ja Keski-Pohjanmaan käytettävissä olevat nettotulot olivat alhaisimmat
- Pietarsaaren seudun käytettävissä olevat nettotulot olivat 22 403 €/as. (41/69), Kokkolan 21 597 €/as. (60/69) ja Ylivieskan 21 107 €/as. (64/69)

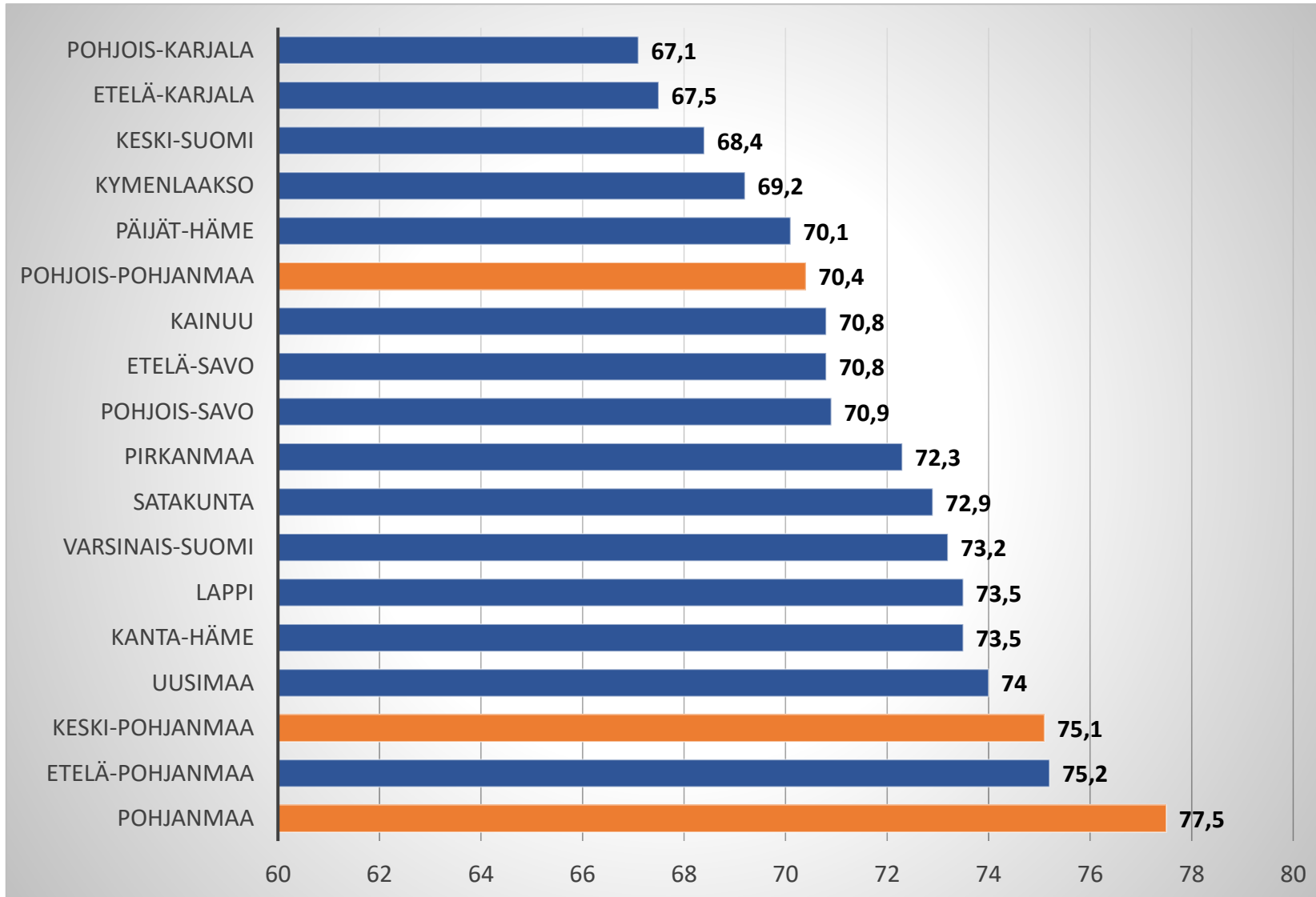
YRITYSTIHEYS – YRITYSKANTA 1000 ASUKASTA KOHDEN MAAKUNNITTAIN Q1/2024

Yritystiheydessä suuret erot Centrian vaikutusalueella

- Koko maassa oli yhteensä noin **456 300** toimivaa yritystä eli **81,4** yritystä keskimäärin 1000 asukasta kohden. Yritystiheys oli korkein Uudellamaalla, Etelä-Pohjanmaalla ja Varsinais-Suomessa syyskuun lopussa 2024
- Centrian vaikutusalueella oli yhteensä noin 48 000** yritystä. Yritystiheys oli korkein Pohjanmaalla (81,1 yritystä 1000 asukasta kohden), Keski-Pohjanmaalla (76,3) ja Pohjois-Pohjanmaalla (67,7). **Pohjanmaan yritystiheys oli 5:nneksi, Keski-Pohjanmaan 9:nneksi ja Pohjois-Pohjanmaalla 13. korkein maakuntien joukossa syyskuun lopussa 2024**
- Pietarsaaren seudun yritystiheys oli 86,1 promillea (28/69), Ylivieskan seudun 79,6 promillea (38/69) ja Kokkolan seudun 71,3 promillea (53/69) vuonna 2024

TYÖLLISYYSASTE (%) 18–64-VUOTIAAN VÄESTÖN OSALTA VUONNA 2023

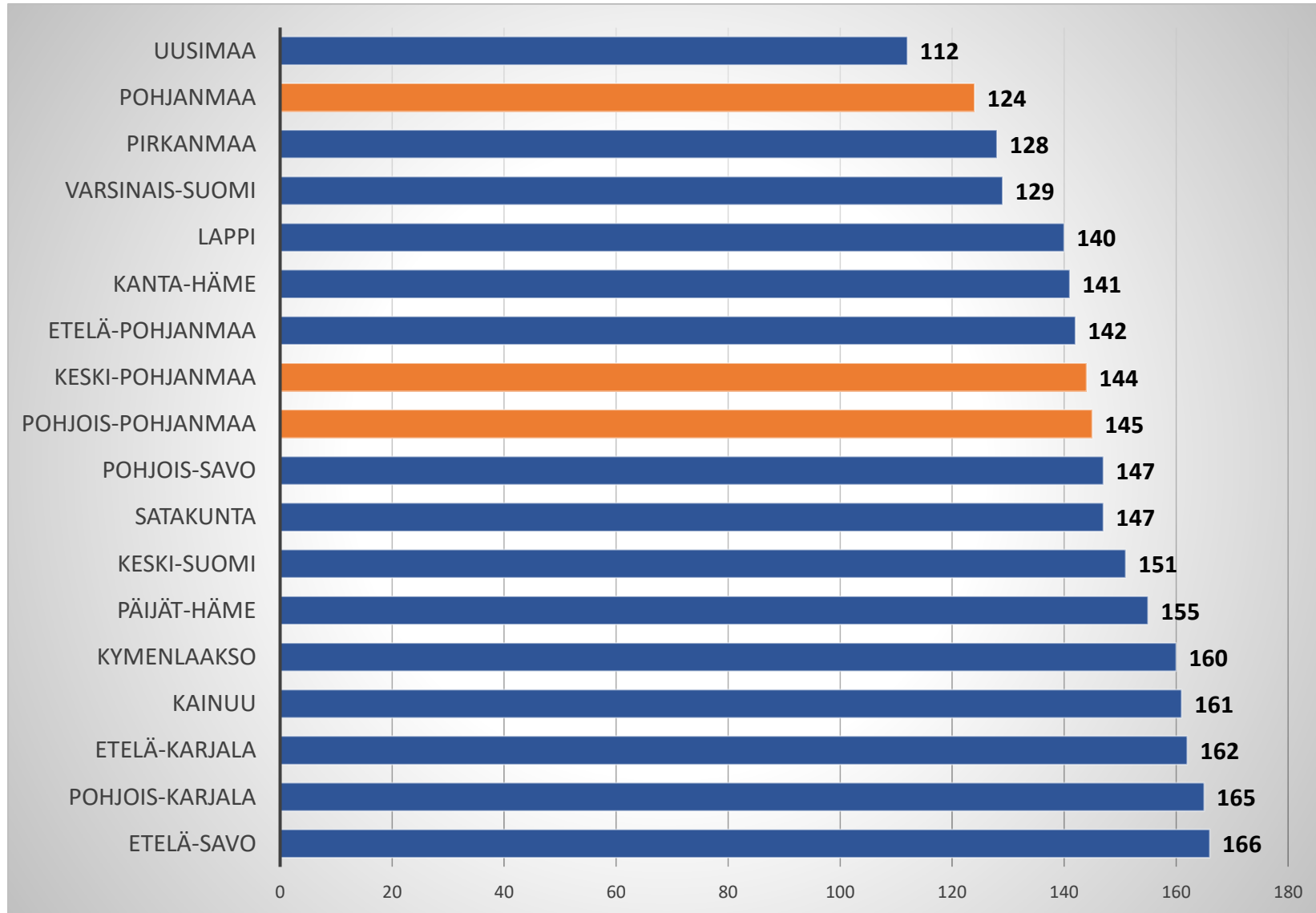

Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan työllisyysaste koko maan kärkiluokkaa

- Koko maan työllisyysaste oli 18–64-vuotiaan väestön osalta 72,5 % vuonna 2023. Koko maan keskiarvon ylitti kahdeksan maakuntaa. **Työllisyysaste oli korkein Pohjanmaiden maakunnissa ja Uudellamaalla vuonna 2023.**
- **Pohjanmaan työllisyysaste 77,5 prosenttia oli korkein ja Keski-Pohjanmaan 75,1 prosenttia kolmanneksi korkein kaikista maakunnista vuonna 2023.**
- Pietarsaaren seudun työllisyysaste oli 85,1 % (3/69), Kokkolan seudun 77,7 % (14/69) ja Ylivieskan 77,3 % (17/69) vuonna 2023: kaikkien seutujen työllisyysaste TOP 20-seutujen joukossa kolmas maassa!

TALOUDELLINEN HUOLTOSUHDE VUONNA 2023

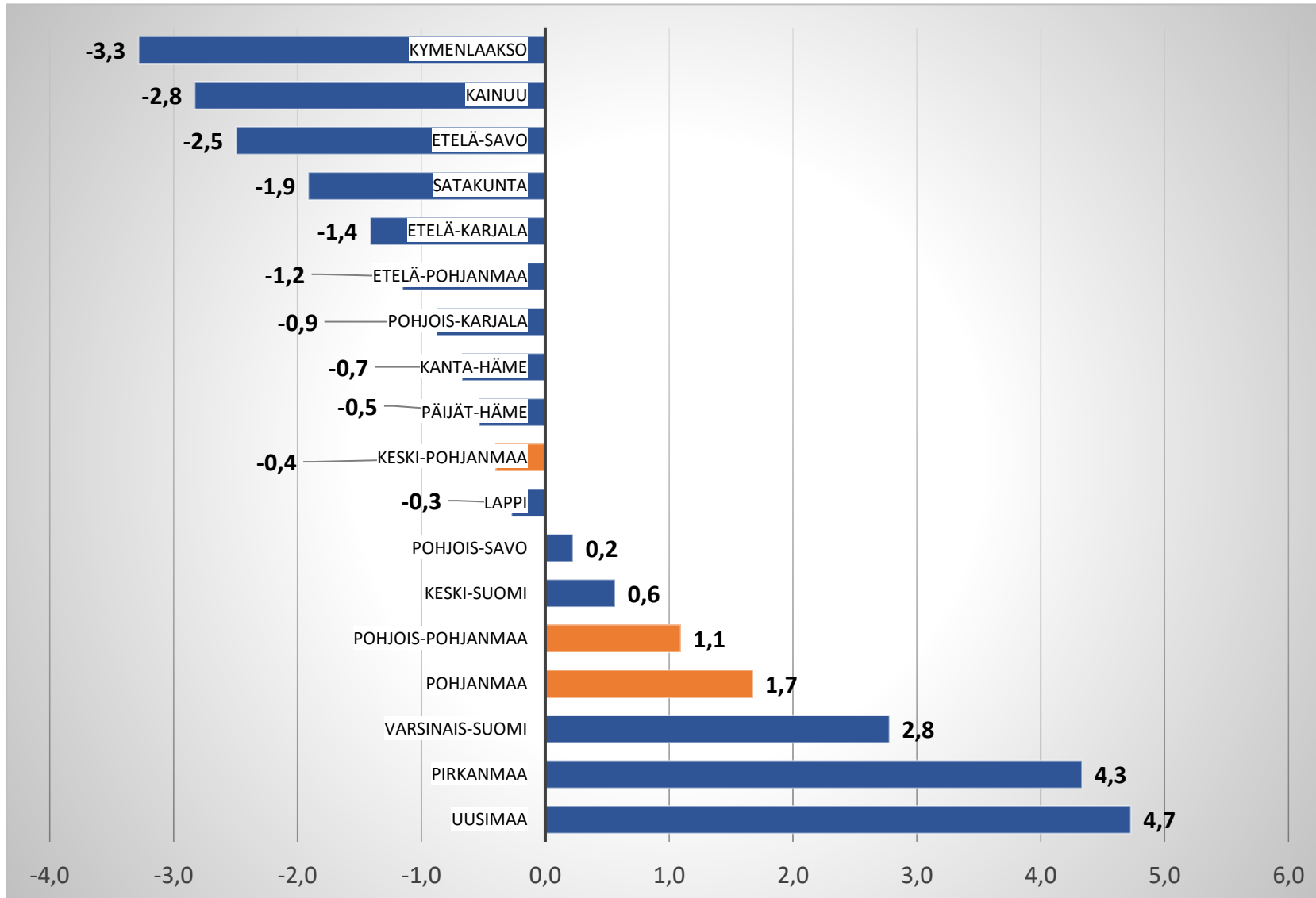

Taloudellinen huoltosuhte kilpailukykyinen Centrian vaikutusalueella

- Koko maan taloudellinen huoltosuhte oli **132** vuonna 2023 eli 100 työllistä henkilöä kohden oli 132 ei-työllistä henkilöä. Taloudellinen huoltosuhte on koko maan keskiarvoa kilpailukykyisempi vain neljällä alueella.
- **Taloudellinen huoltosuhte on kilpailukykyisin Uudellamaalla, Pohjanmaalla, Pirkanmaalla ja Varsinais-Suomessa.** Pohjanmaan taloudellinen huoltosuhte oli toiseksi, Keski-Pohjanmaan 8:nneksi ja Pohjois-Pohjanmaan 9:nneksi kilpailukykyisin vuonna 2023.
- Pietarsaaren seudun taloudellinen huoltosuhte oli 128,3 (13/69), Kokkolan seudun 136,5 (18/69) ja Ylivieskan seudun 150,9 (33/69)

Lähde: Tilastokeskus, työssäkäynti; tunnuslukuja työssäkäyntitilastoista alueittain 1987–2022

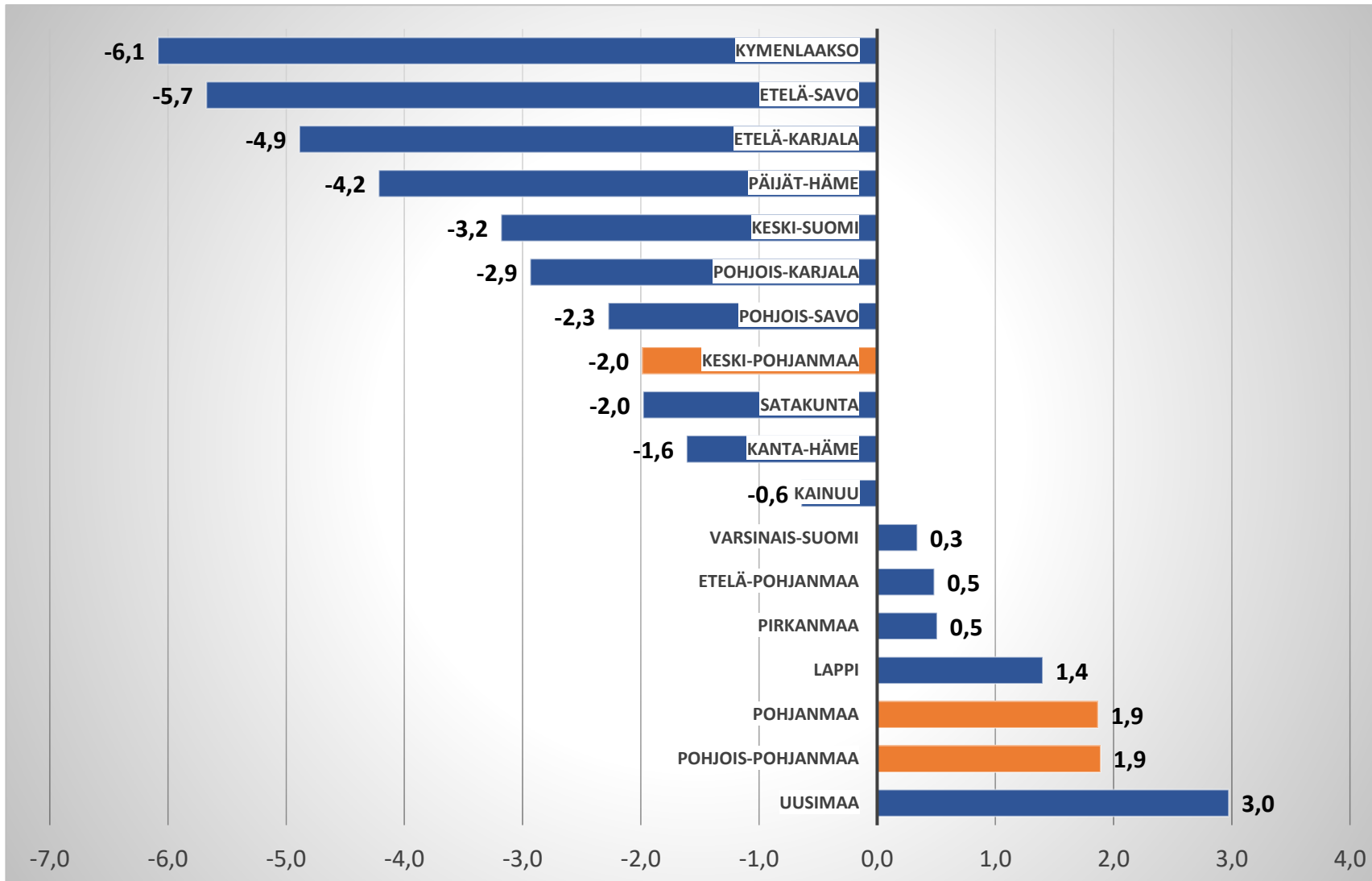
VÄESTÖMUUTOS (%) VUOSINA 2020–2024

Väestö kasvoi seitsemässä maakunnassa 2020-2024

- Koko maan väestö kasvoi yhteensä noin **102 800 henkilöllä (+1,9 %)** vuosina 2020-2024. Väestö kasvoi seitsemässä maakunnassa: Uudellamaalla, Pirkanmaalla, Varsinais-Suomessa, Pohjanmaalla, Pohjois-Pohjanmaalla, Keski-Suomessa ja Pohjois-Savossa
- Centrian vaikutusalueella väestö kasvoi Pohjanmaalla 1,7 prosenttia ja Pohjois-Pohjanmaalla 1,1 prosenttia vuosina 2020-2024. Keski-Pohjanmaan väestö väheni maltillisesti vain 0,4 prosentilla viiden viime vuoden aikana
- Pietarsaaren seudun väestönmuutos **+1,6 % (12/69)**, Kokkolan seudun **+0,9 % (14/69)** ja Ylivieskan seudun **-1,6 % (24/69)** vuosina 2020-2024

YKSITYISEN SEKTORIN TYÖPAIKKAMUUTOS VUOSINA 2019–2023

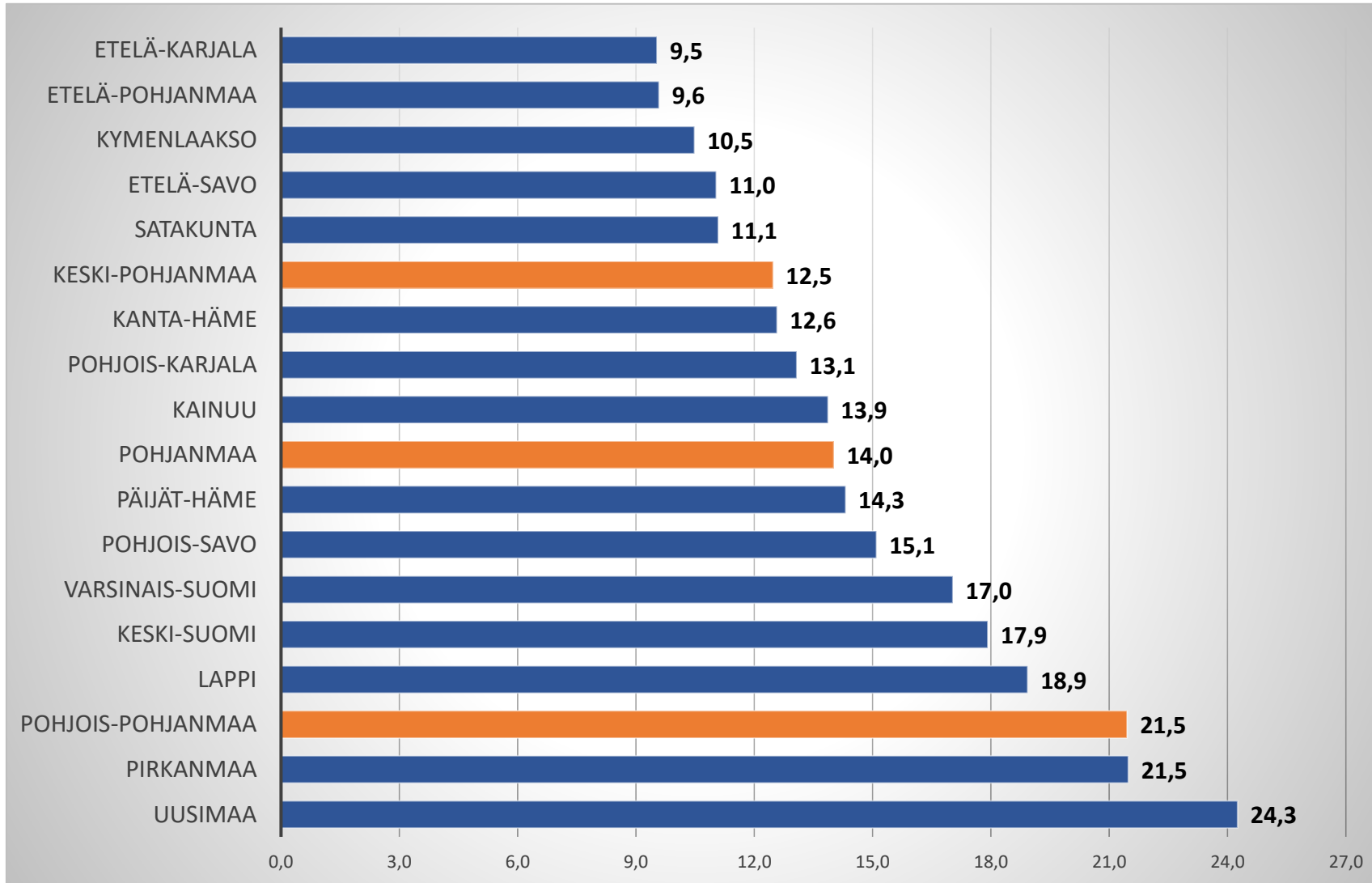

Yksityisen sektorin työpaikkojen määrä kasvoi toiseksi eniten Pohjanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla

- Koko maassa yksityisen sektorin työpaikkojen määrä kasvoi noin 7 400 työpaikalla (0,5 %) vuosina 2019–2023. Yksityisen sektorin työpaikkojen määrä kasvoi seitsemässä maakunnassa. Työpaikkamuutos oli positiivisin Uudellamaalla, Pohjois-Pohjanmaalla, Pohjanmaalla ja Lapissa
- Yksityisen sektorin työpaikkamuutos oli toiseksi positiivisin Pohjanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla, jossa työpaikat kasvoivat 1,9 % vuosina 2019–2023.
- Pietarsaaren seudulla yksityisen sektorin työpaikkojen määrä kasvoi +1 % (17/69), Kokkolan seudulla -1,2 % (22/69) ja Ylivieskan seudulla -3,7 % (41/69) vuosina 2019–2023

Lähde: Tilastokeskus, työssäkäynti; tunnuslukuja työssäkäyntitilastoista alueittain 1987-2022

YRITYSKANNAN KASVU (%) VUOSINA 2019–2024

Yrityskanta kasvoi kaikilla alueilla, Pohjois-Pohjanmaalla kolmanneksi eniten

- Koko maassa toimivien yritysten (yrityskanta) määrä kasvoi noin 73 000 yrityksellä (+18,5 %) vuosina 2019–2024. Yritysten määrä kasvoi suhteellisesti eniten Uudellamaalla, Pirkanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla. Lisäksi Lapissa yrityslisäys ylitti koko maan keskiarvon.
- Pohjois-Pohjanmaan yrityskanta kasvoi hieman yli viidenneksellä (21,5 %), Pohjanmaalla 14 prosentilla ja Keski-Pohjanmaalla 12,5 prosenttia vuosina 2019–2024. Pohjois-Pohjanmaan yrityskasvu oli toiseksi suurin, Pohjanmaan 9:nneksi suurin ja Keski-Pohjanmaan 13:nneksi suurin vuosina 2019–2024.
- Ylivieskan seudun yrityskanta kasvoi +15,7 % (11/69), Kokkolan seudun +15,7 % (15/69) ja Pietarsaaren seudun +11,3 % (25/69) vuosina 2019–2024.

Lähde: Tilastokeskus, Aloittaneet ja lopettaneet yritykset; aloittaneet ja lopettaneet yritykset alueittain ja toimialoittain yrityskanta

Nostoja koko maan ja Centrian vaikutus- alueen kolmen maakunnan aluetalous- dynamiikan tunnusluvuista

Koko maa

Koko maan **BKT asukasta kohden** laskettuna noin 47 900 euroa vuonna 2022. Yli 40 000 euron tason ylitti 13 maakuntaa.

Koko maan **tavaraviennin arvo noin 76,3 miljardia euroa** vuonna 2023. Viennin arvo keskimäärin noin 13 600 euroa asukasta kohden. Viennin arvo asukasta kohden korkein teollisuusvetoisissa maakunnissa Keski-Pohjanmaalla, Satakunnassa ja Lapissa.

Asukkaiden **käytettävissä olevat nettotulot keskimäärin 25 102 euroa**, jonka ylitti vain Uusimaa. Varsinais-Suomi, Pirkanmaa ja Satakunta ylittivät 24 000 euron tason.

Koko maassa oli noin **456 300 toimivaa yritystä eli 81,4 yritystä** keskväkiluvun 1000 asukkaaseen verrattuna 2024/Q1. Yritystiheys oli korkein Uudellamaalla, Etelä-Pohjanmaalla ja Varsinais-Suomessa.

Koko maan **18-64-vuotiaan työllisyysaste 72,5 %** vuonna 2023. Koko maan keskiarvon ylitti kahdeksan maakuntaa. Korkein Pohjanmaalla.

Taloudellinen huoltosuhde oli 132 koko maassa vuonna 2023. Neljä maakuntaa oli kilpailukykyisempiä kuin koko maan keskiarvo.

Koko maan **väestö kasvoi 103 000 henkilöllä (1,9 %)** vuosina 2020-2024. Väestö kasvoi eniten Uudellamaalla, Pirkanmaalla ja Varsinais-Suomessa

Yksityisen sektorin työpaikkojen määrä kasvoi 33 200 työpaikalla (2,3 %) vuosina 2018-2022. Eniten Pirkanmaa ja Uusimaa.

Koko maan yrityskanta kasvoi 73 000 yrityksellä (18,5 %) vuosina 2019-2024. Eniten kasvua Uusimaa, Pirkanmaa ja Pohjois-Pohjanmaa

Centrian vaikutusalueen kolme maakuntaa

Centrian vaikutusalueen kolmen maakunnan BKT oli yhteensä 28,1 mrd euroa 2022. **Pohjanmaan BKT per capita oli 3:nneksi korkein**

Centrian vaikutusalueen kolmen maakunnan tavaravienti oli yhteensä 8,7 mrd euroa vuonna 2023. **Keski-Pohjanmaan tavaraviennin arvo oli per capita koko maan korkein ja Pohjanmaan neljänneksi korkein.**

Pohjanmaan asukkaiden käytettävissä olevat nettotulot olivat koko maan kuudenneksi korkeimmat. Sen sijaan Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan nettotulot olivat koko maan alhaisimmat

Centrian vaikutusalueen kolmessa maakunnassa oli noin 48 000 toimivaa yritystä. **Pohjanmaan yritystiheys (81,1) oli koko maan viidenneksi korkein ja Keski-Pohjanmaan (76,3) yhdeksänneksi korkein.**

Centrian vaikutusalueella Pohjanmaan työllisyysaste 77,5 prosenttia oli koko maan korkein ja **Keski-Pohjanmaan 75,1 prosenttia kolmanneksi korkein** vuonna 2023. Pietarsaaren seudun työllisyysaste 3:nneksi, Kokkolan 14. ja Ylivieskan 17. korkein 69 seudun joukossa.

Centrian vaikutusalueen **maakuntien taloudellinen huoltosuhde oli keskitasoa tai keskitasoa heikompi** vuonna 2023. Pietarsaaren seudun taloudellinen huoltosuhde 13. ja Kokkolan seudun 18. kilpailukykyisin

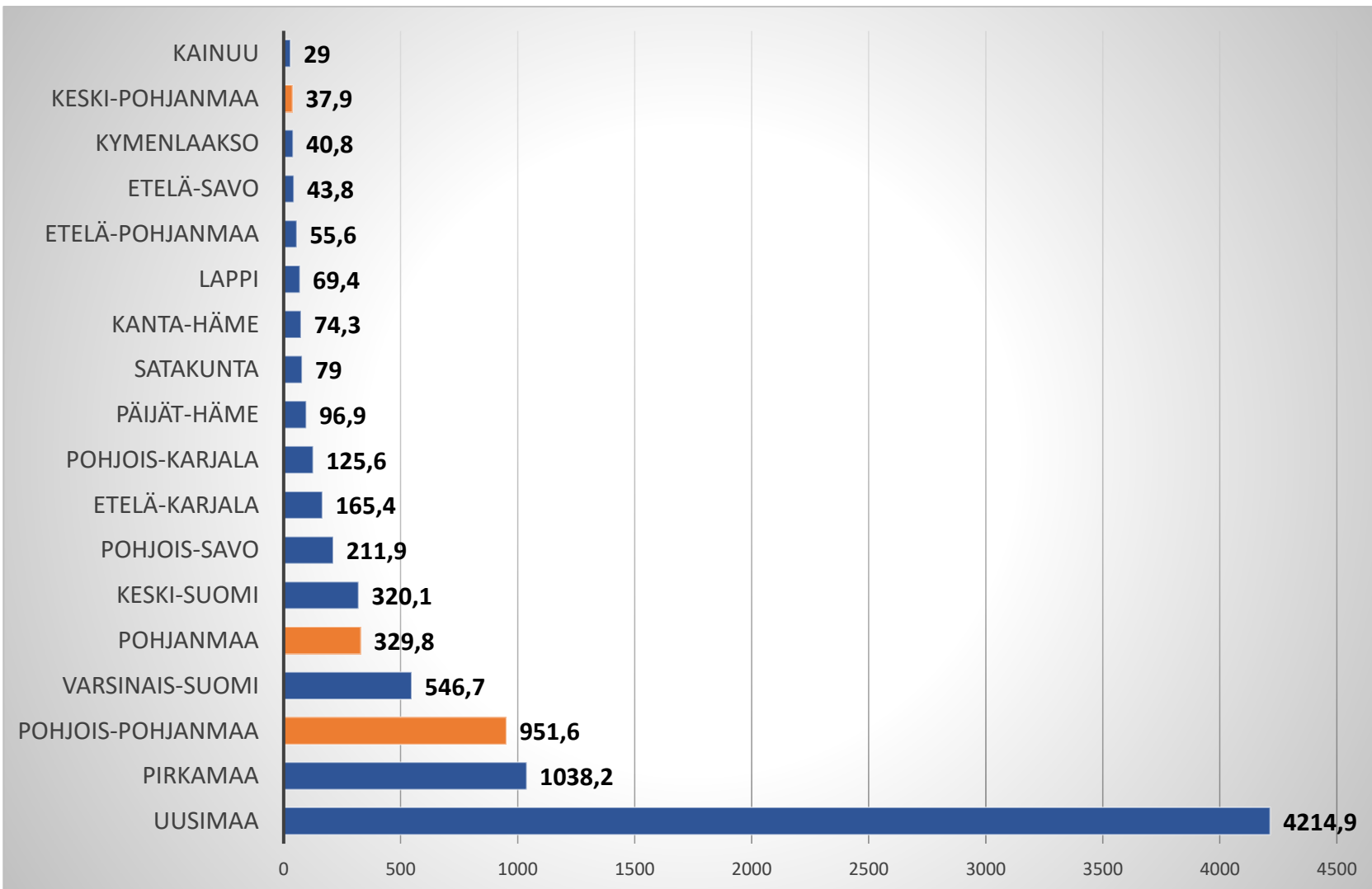
Centrian vaikutusalueella **väestö kasvoi Pohjanmaalla (1,9 %) ja Pohjanmaalla (1,1 %)**. Keski-Pohjanmaalla väestö väheni maltillisesti (-0,4 %). Pietarsaaren seudun väestönmuutos 12. ja Kokkolan 14. korkein 69 seudun joukossa vuosina 2020-2024

Centrian vaikutusalueella **yksityisen sektorin työpaikkamuutos oli koko maan toiseksi korkein Pohjois-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla** sekä väheni maltillisesti Keski-Pohjanmaalla (-2 %)

Yrityskanta kasvoi koko maassa 3:nneksi eniten Pohjois-Pohjanmaalla (21,5 %), Pohjanmaalla 14 % ja Keski-Pohjanmaalla 12,5 % 2019-2024. Ylivieskan seudun yrityskanta kasvoi 11. eniten 69 seudun joukossa.

3. Centrian vaikutusalueen kolmen maakunnan positio tutkimus-, kehitys- ja innovaatiodynamiikkaan liittyvien tunnuslukujen osalta

TK-MENOT MAAKUNNITTAIN, MILJOONAA EUROA VUONNA 2023

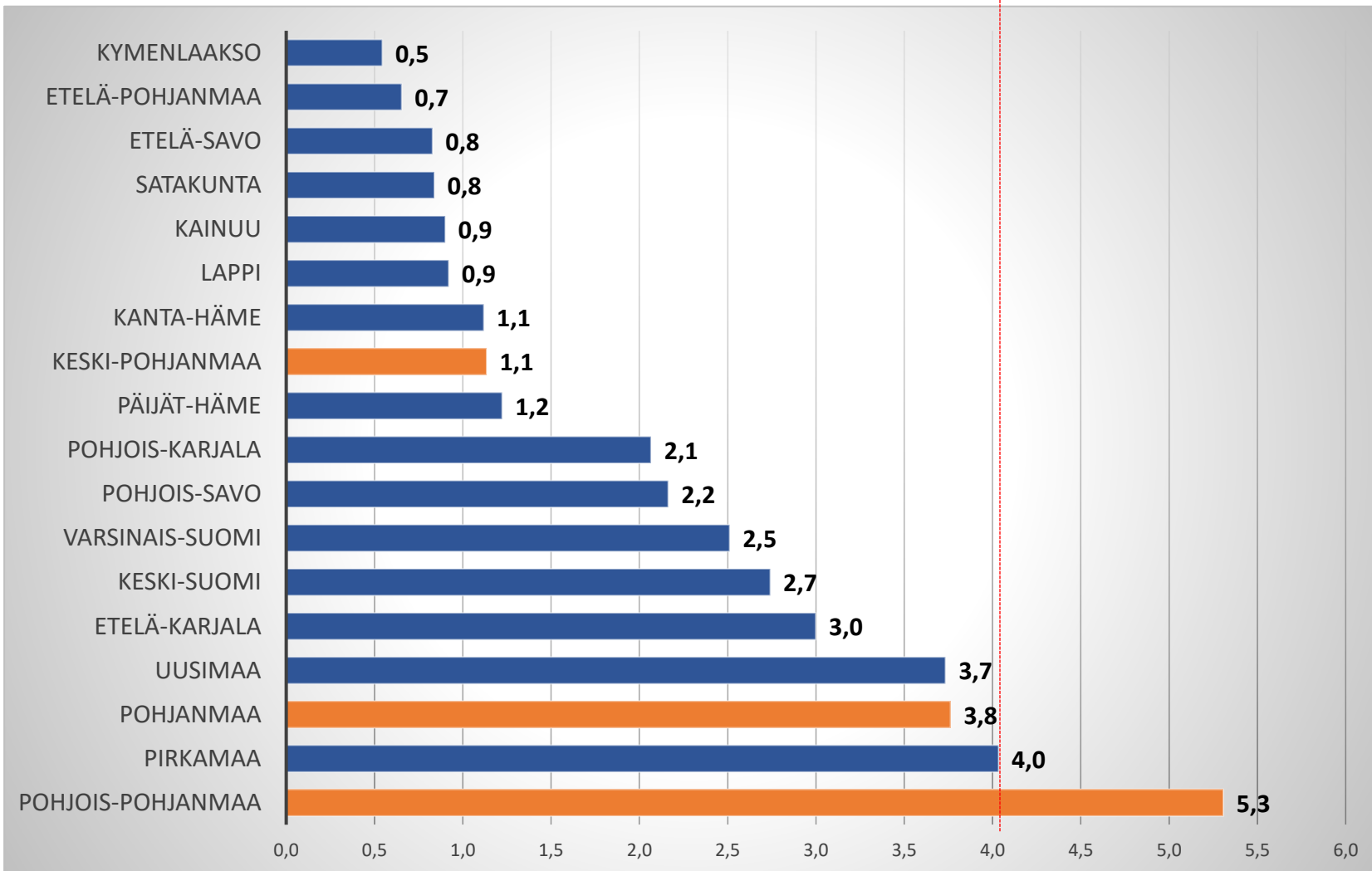

Uudenmaan, Pirkanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan TK-menot 73,5 % koko maan TK-menoista vuonna 2023

- Suomen TK-menot olivat yhteensä noin **8,4 miljardia euroa** vuonna 2023, josta Uudenmaan maakunnan osuus oli noin puolet.
- **Pohjois-Pohjanmaan TK-menot olivat maakunnittain määrällisesti 3:nneksi korkeimmat ja Pohjanmaan 5:nneksi korkeimmat.** Centrian vaikutusalueen kolmen maakunnan TK-menot olivat yhteensä 1,31 miljardia euroa vuonna 2023 eli 15,6 prosenttia koko maan TK-menoista
- Kokkolan seudun TK-menot olivat 37 miljoonaa euroa (18/69), Pietarsaaren seudun 12,1 M€ (28/69) ja Ylivieskan seudun 6,2 M€ (34/69) vuonna 2023

Lähde: Tilastokeskus, tutkimus- ja kehittämistoiminta; TK-menot alueittain

TK-MENOJEN OSUUS (%) BKT:STA MAAKUNNITTAIN VUONNA 2022

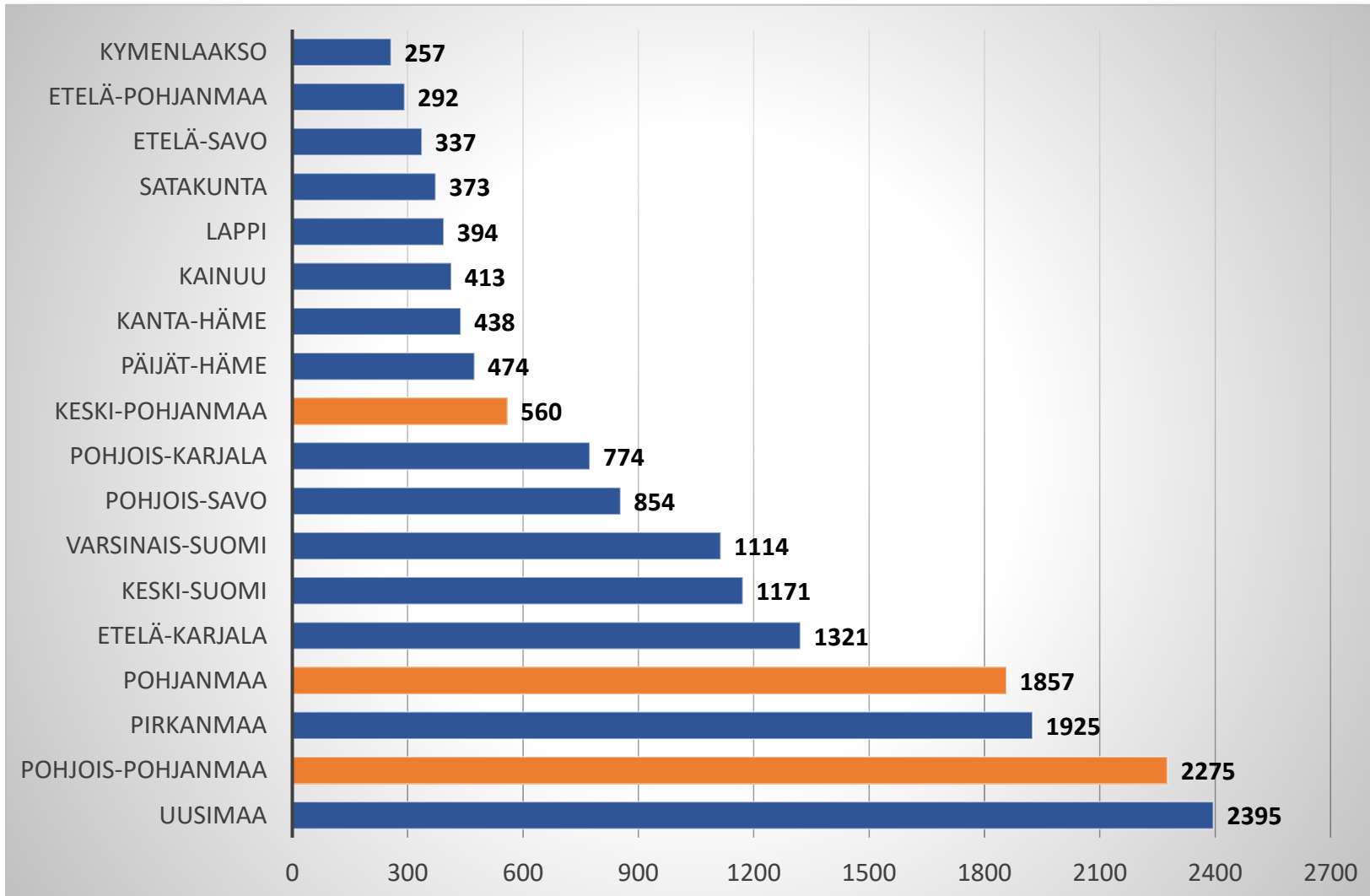

Kaksi maakuntaa ylsi 4 prosentin tavoitteeseen vuonna 2022

- Suomen TK-menot olivat 8,4 mrd euroa vuonna 2022, joka oli 3 % BKT:sta. Yli prosentin tason ylitti viisi maakuntaa ja 4 prosenttiin ylsi vain Pohjois-Pohjanmaa ja Pirkamaa
- Pohjois-Pohjanmaan TK-menot olivat 5,3 %, Pohjanmaan 3,8 % ja Keski-Pohjanmaan 1,1 % alueen BKT:sta vuonna 2022. Centrian vaikutusalueen kolmen maakunnan TK-menot olivat yhteensä noin 1,3 miljardia euroa vuonna 2022 eli yhteensä 15,9 % koko maan TK-menoista
- Kokkolan seudun TK-menojen osuus oli 1,6 % BKT:sta, Pietarsaaren seudun 0,4 % BKT:sta ja Ylivieskan seudun 0,4 % BKT:sta vuonna 2022

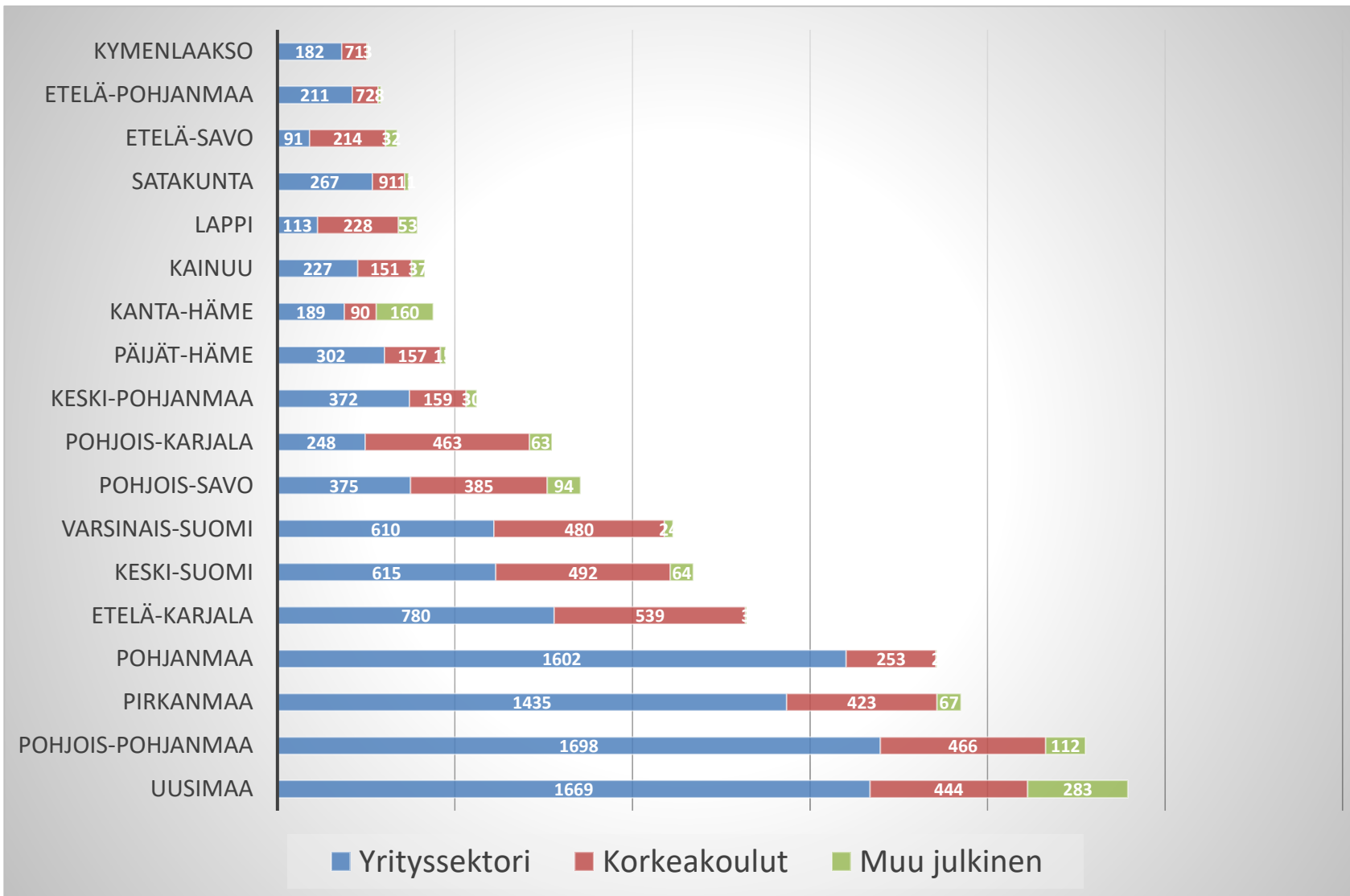
TK-MENOT MAAKUNNITTAIN, EUROA PER ASUKAS VUONNA 2023

TK-menot yli 1000 euroa per asukas seitsemässä maakunnassa 2023

- Suomen TK-menot olivat asukasta kohden laskettuna **1 506 euroa** vuonna 2023. Yli 1 000 euron tasoon asukasta kohden ylsi seitsemän maakuntaa.
- Pohjois-Pohjanmaan TK-menot olivat asukasta kohden laskettuna toiseksi korkeimmat ja Pohjanmaan neljänneksi korkeimmat. Keski-Pohjanmaan TK-menot olivat kymmenenneksi korkeimmat vuonna 2023. Centrian vaikutusalueen TK-menot olivat asukasta kohden **1 988 euroa** vuonna 2023
- Kokkolan seudun TK-menot olivat asukasta kohden 695 €, Pietarsaaren seudun 243 € ja Ylivieskan seudun 145 euroa vuonna 2023

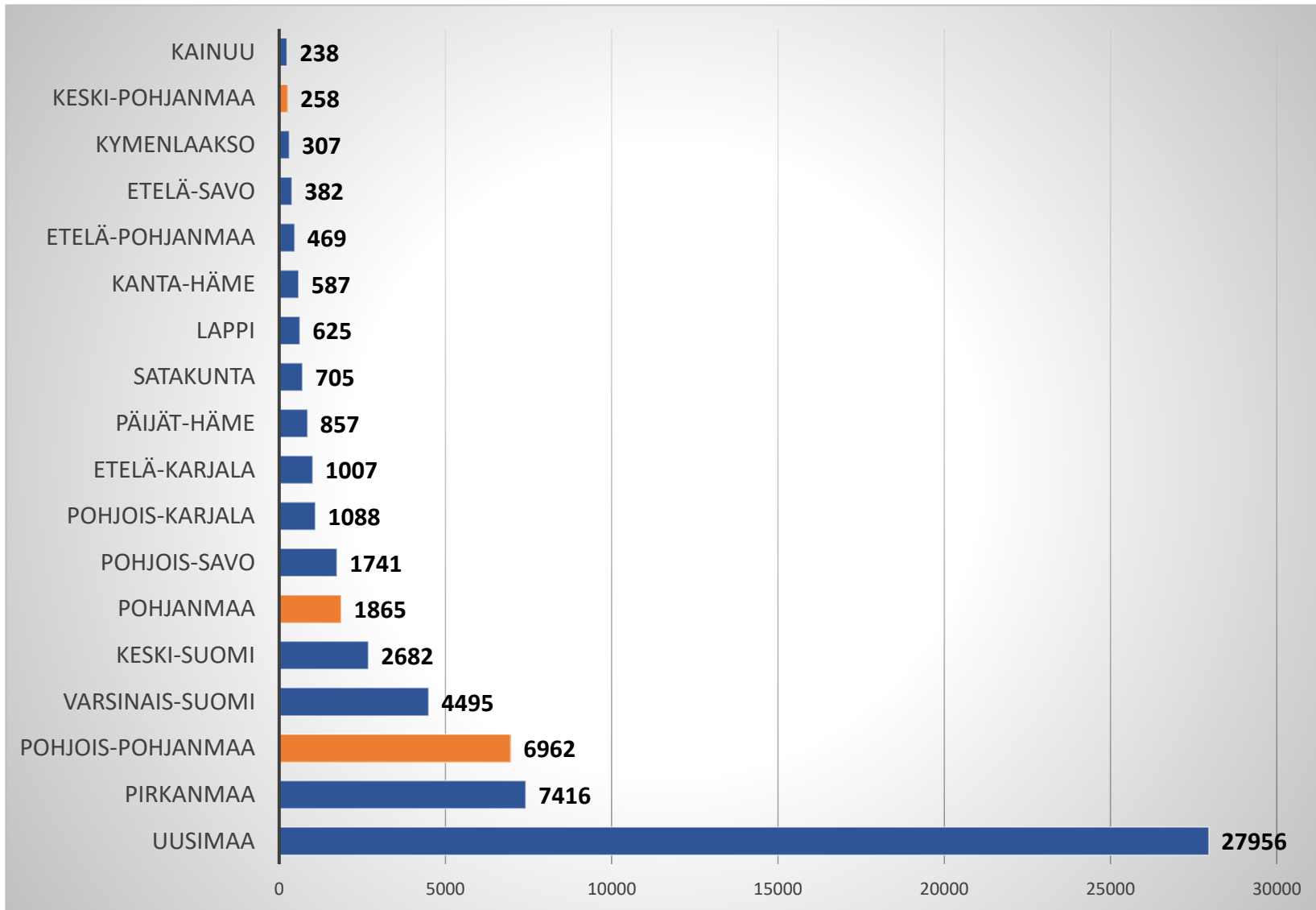
TK-MENOT SEKTOREITTAIN MAAKUNNITTAIN, EUROA PER ASUKAS VUONNA 2023

Yrityssektorin TK-menot suurimmat 14 maakunnassa sektoreittain tarkasteltuna

- Yrityssektorin TK-menot olivat hieman yli kaksi kolmasosaa (67,6 %), korkeakoulusektorin hieman alle neljännes (24,4 %) ja muun julkisen sektorin alle kymmenen prosentti (8,2 %) kaikista TK-menoista.
- Centrian vaikutusalueen kolmessa maakunnassa yrityssektorin osuus oli ylivoimaisesti merkittävin TK-menoista sektoreittain tarkasteltuna.
- **Yrityssektorin osuus TK-menoista oli koko maan korkein Pohjanmaalla (86,6 %).** Yrityssektorin osuus TK-menoista oli Pohjois-Pohjanmaalla 74,6 % ja Keski-Pohjanmaalla 66,3 %.
- Centrian vaikutusalueen kolmessa maakunnassa korkeakoulusektorin osuus oli korkein Keski-Pohjanmaalla (28,4 %).

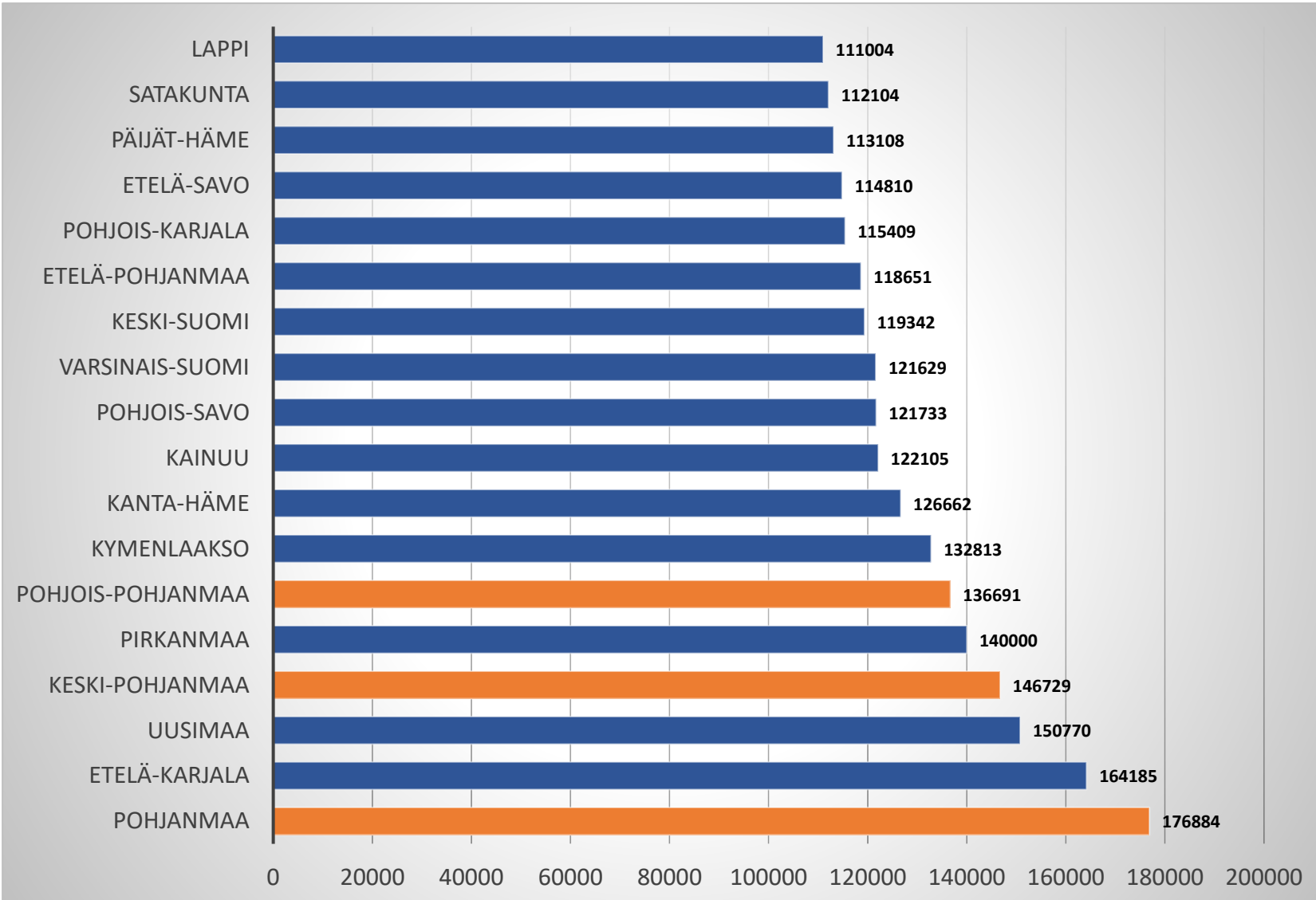
TK-HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ (TYÖVUODET HTV) MAAKUNNITTAIN VUONNA 2023

Koko maassa TK-tehtävissä noin 60 000 henkilötyö-vuotta vuonna 2023

- Koko maan TK-henkilötyövuosien määrä oli yhteensä noin **60 000** vuonna 2023. Lähes puolet (46,9 %) TK-henkilötyövuosista keskittyi yhteen maakuntaan eli Uudellemaalle vuonna 2023
- TK-henkilötyövuosia oli määrällisesti kolmanneksi eniten Pohjois-Pohjanmaalla ja kuudenneksi eniten Pohjanmaalla.
- Centrian vaikutusalueen kolmen maakunnan TK-henkilötyövuosien määrä oli yhteensä **9 085**, joka oli **15,2 %** koko maan TK-henkilötyövuosien määrästä.
- Kokkolan seudulla TK-tehtävissä oli 249 henkilötyövuotta, Pietarsaaren seudulla 85 ja Ylivieskan seudulla 71 vuonna 2023.

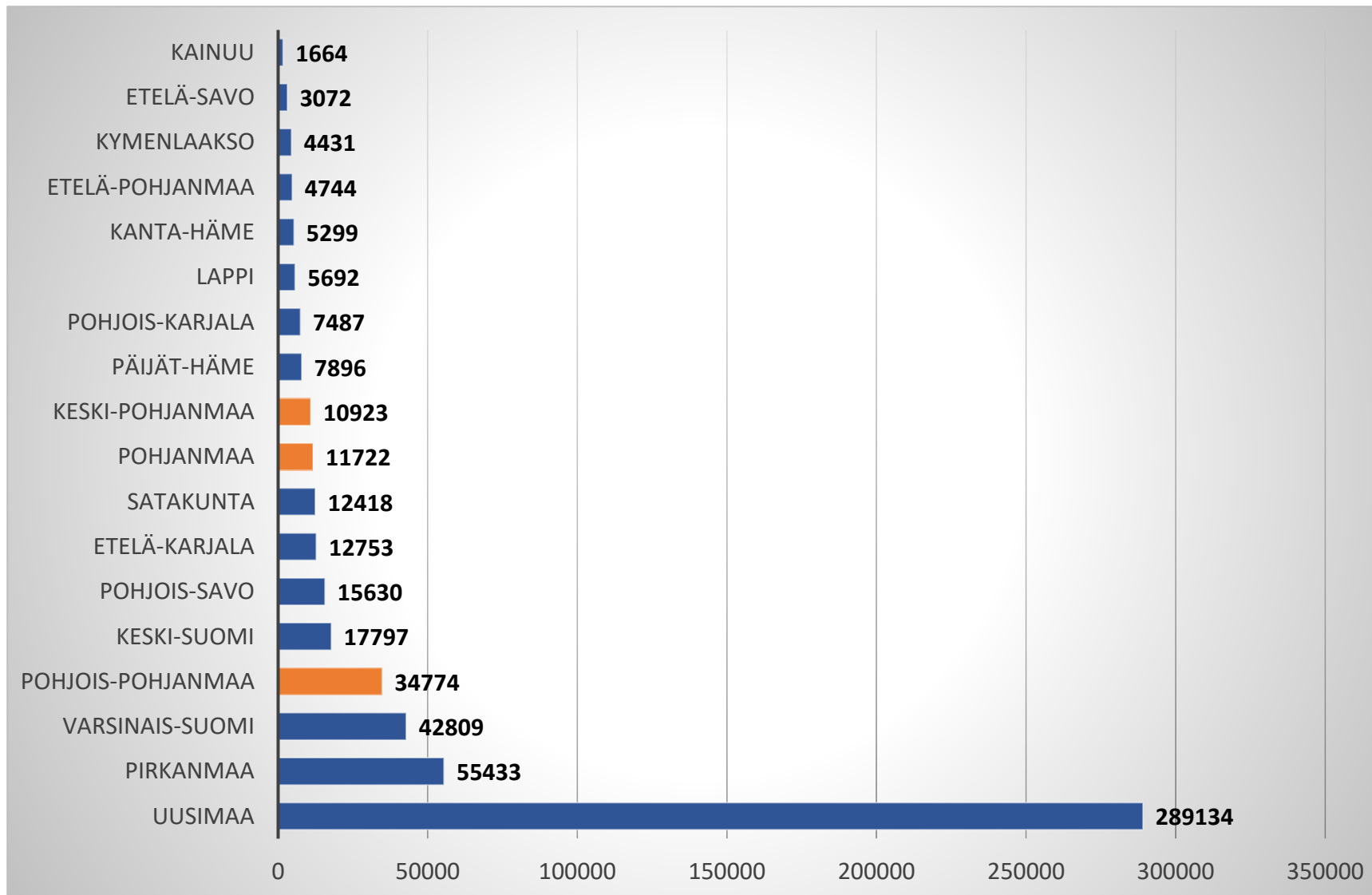
TK-HENKILÖSTÖN TUOTTAVUUS (€/työvuodet htv) MAAKUNNITTAIN VUONNA 2023

TK-henkilöstön tuottavuus koko maan kärkiluokkaa Centrian vaikutusalueella

- Koko maan TK-henkilöstön tuottavuus oli henkilötyövuotta kohden laskien **141 300 euroa** vuonna 2023. Tuottavuus oli TK-henkilötyövuotta kohden korkein Pohjanmaalla, Etelä-Karjalassa ja Uudellamaalla.
- Pohjanmaan TK-henkilöstön tuottavuus oli henkilötyövuotta kohden koko maan korkein, neljänneksi korkein Keski-Pohjanmaalla ja kuudenneksi korkein Pohjois-Pohjanmaalla. Pohjanmaan TK-henkilöstön tuottavuus henkilötyövuotta kohden oli **176 684, Keski-Pohjanmaa 146 729 ja Pohjois-Pohjanmaan 136 691 euroa** vuonna 2023
- TK-henkilöstön tuottavuus oli Kokkolan seudulla 149 397 €/TK htv, Pietarsaaren seudulla 143 195 €/htv ja Ylivieskan seudulla 87 201 €/htv

BUSINESS FINLANDIN MAKSETTU RAHOITUS (1000 euroa) VUONNA 2023

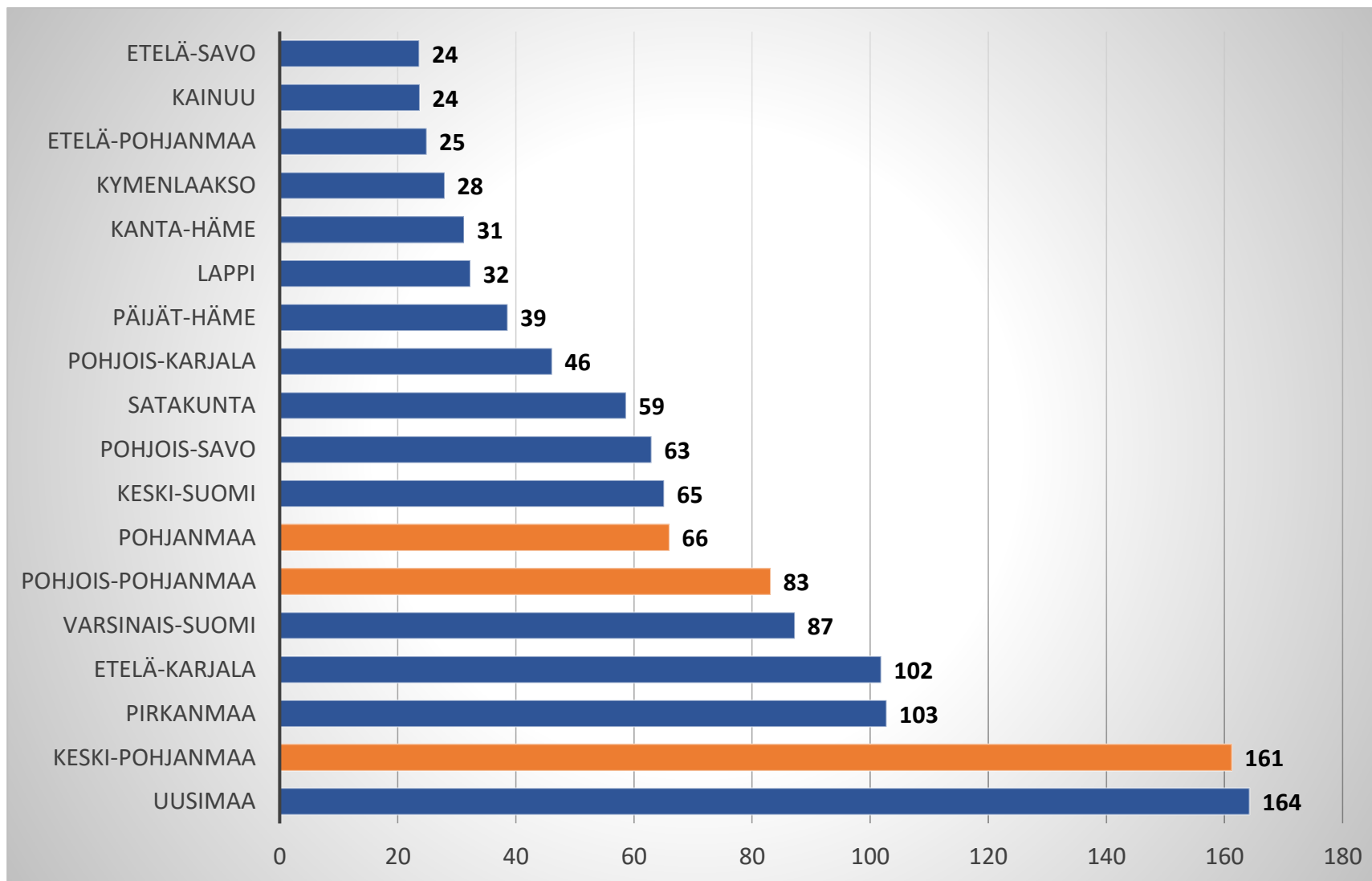

Uusimaa sai yli puolet maksetusta BF-rahoituksesta vuonna 2023

- Business Finland maksoi yhteensä noin **544 miljoonaa euroa** rahoitusta vuonna 2023. Rahoitus pitää sisällään avustukset, lainat ja tutkimusrahoituksen.
- Neljän väestöltään suurimman maakunnan osuus oli lähes neljä viidesosaa (77,6 %) BF-rahoituksesta vuonna 2023.
- Pohjois-Pohjanmaa sai noin 35 miljoonaa euroa, Pohjanmaa 11,7 miljoonaa euroa ja Keski-Pohjanmaan 10,9 miljoonaa euroa BF-rahoitusta vuonna 2023.
- Cestrian vaikutusalueen kolme maakuntaa saivat BF-rahoitusta yhteensä 57,4 miljoonaa euroa, joka oli 10,6 prosenttia koko maan BF-rahoituksesta vuonna 2023.

Lähde: Business Finland, maksettu rahoitus maakunnittain vuosina 2010–2023

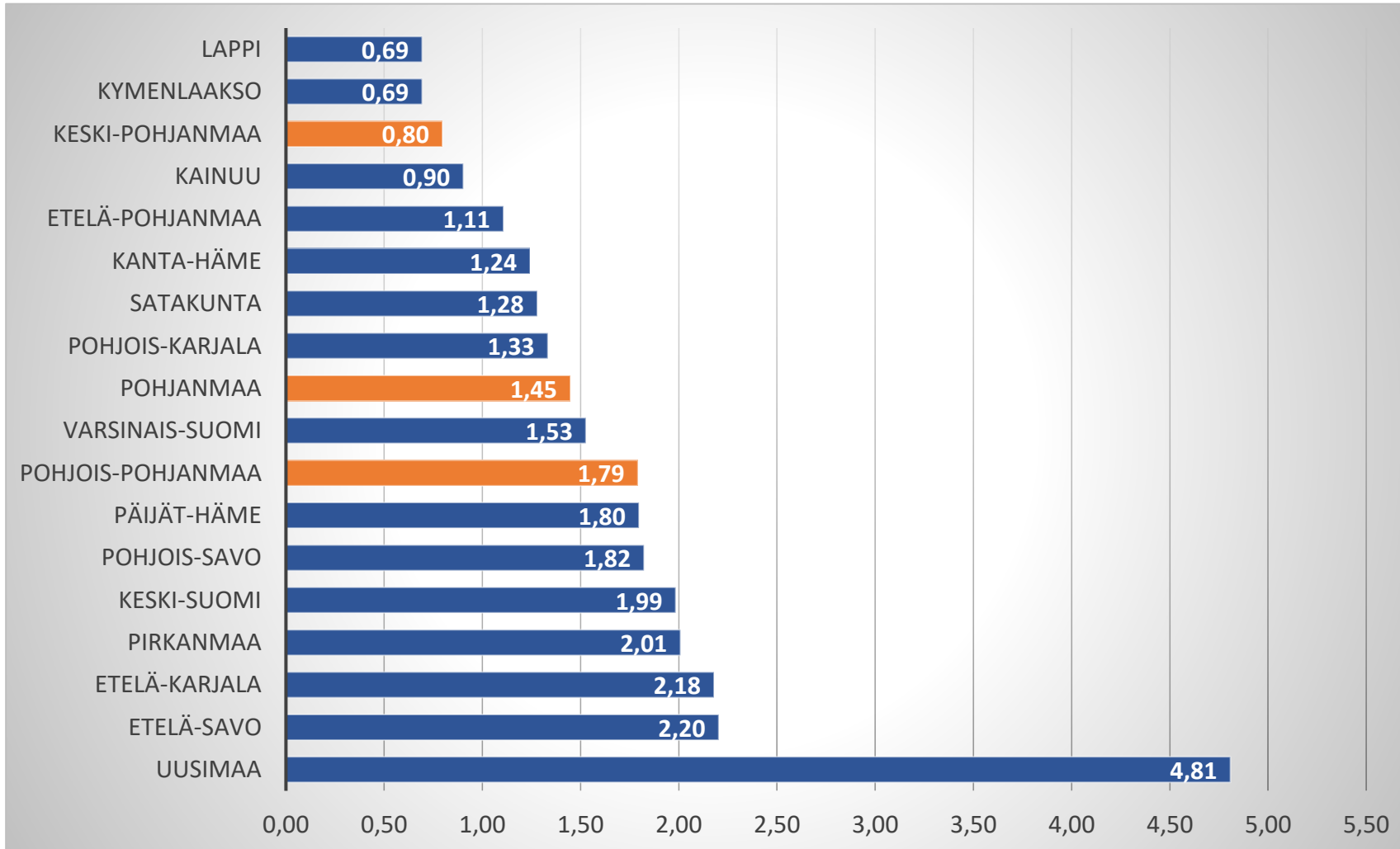
BUSINESS FINLANDIN MAKSETTU RAHOITUS EUROA PER ASUKAS VUONNA 2023

Keski-Pohjanmaa sai asukaslukuun suhteutettuna toiseksi eniten BF-rahoitusta vuonna 2023

- Business Finland maksoi yhteensä **98 euroa** asukasta kohden laskettuna BF-rahoitusta vuonna 2023. **BF-rahoitusta maksettiin eniten per asukas Uudellemaalle, Keski-Pohjanmaalle ja Pirkanmaalle.**
- Keski-Pohjanmaalle maksettiin BF-rahoitusta 161 euroa per asukas vuonna 2023, joka oli vain kolme euroa asukasta kohden vähemmän kuin Uusimaa sai
- Pohjois-Pohjanmaa sai 83 euroa (6:nneksi eniten) ja Pohjanmaa 66 euroa asukasta kohden (7:nneksi) BF-rahoitusta

PATENTTIEN MÄÄRÄ VUOSINA 2015–2023 (patenttia 10 000 asukasta kohden per vuosi)

Patenttien määrä hieman keskitason alapuolella Centrian vaikutusalueella

- Koko maassa luotiin yhteensä noin **12 700 patenttia** vuosina 2015–2023 eli **2,57 patenttia** 10 000 asukasta kohden. Patenteja luotiin suhteellisesti eniten Uudellamaalla, Etelä-Savossa ja Etelä-Karjalassa.
- Centrian vaikutusalueen kolmessa maakunnassa patenteja luotiin suhteessa väestöpohjaan eniten Pohjois-Pohjanmaalla, Pohjanmaalla ja Keski-Pohjanmaalla
- Patenttien suhteellisessa osuudessa alueelliset erot olivat vähäiset Uuttamaata lukuun ottamatta

Lähde: Patentti- ja rekisterihallitus (PRH), tehdyt patenttihakemukset maakunnittain: Tilastokeskus, väestö; väestönmuutosten ennakkotiedot

Nostoja koko maan ja Centrian vaikutus- alueen kolmen maakunnan TKI- dynamiikan tunnusluvuista

Koko maa

TK-menot yhteensä noin **8,4 miljardia euroa** vuonna 2023, josta Uudenmaan osuus noin puolet.

TK-menot olivat **3 prosenttia BKT:sta** vuonna 2023. 4 prosentin tavoitteen BKT:sta ylitti vain Pohjois-Pohjanmaa ja Pirkanmaa. Yli 3 %:in tason ylsi lisäksi kolme muuta maakuntaa

TK-menot olivat koko maassa per capita 1 506 euroa. Keskiarvon ylitti viisi maakuntaa. **TK-menot olivat korkeimmat per capita Uudellamaalla, Pohjois-Pohjanmaalla ja Pirkanmaalla**

Koko maan yrityssektorin TK-menot olivat kaksi kolmasosaa (67,6 %) ja korkeakoulusektorin hieman alle neljännes (24,2 %). Julkisen sektorin osuus 8,2 prosenttia TK-menoista.

Koko maassa oli noin 60 000 henkilötyövuotta TK-tehtävissä. Lähes puolet TK-henkilöstöstä oli yhdessä maakunnassa eli Uudellamaalla

TK-henkilöstön tuottavuus oli keskimäärin 141 000 euroa vuonna 2023. Tuottavuus oli korkein Pohjanmaalla, Etelä-Karjalassa ja Uudellamaalla.

Business Finlandin rahoitus oli koko maassa yhteensä noin 544 miljoonaa euroa, josta Uudenmaan osuus oli yli puolet (53,1 %). Neljän väestöltään suurimman maakunnan osuus oli lähes neljä viidesosaa.

Business Finlandin rahoitus oli keskimäärin 98 euroa per capita vuonna 2023. BF-rahoitusta maksettiin suhteellisesti eniten Uudellemaalle, Keski-Pohjanmaalle ja Pirkanmaalle.

Koko maassa luotiin yhteensä noin 12 700 patenttia vuosina 2015-2023. Patenttien määrä oli asukaslukuun suhteutettuna korkein Uudellamaalla, Etelä-Savossa ja Etelä-Karjalassa.

Centrian vaikutusalueen kolme maakuntaa

Centrian vaikutusalueen kolmen maakunnan TK-menot olivat yhteensä noin 1,2 miljardia euroa. **Pohjois-Pohjanmaan TK-menot olivat määrällisesti 3:nneksi ja Pohjanmaan 5:nneksi suurimmat vuonna 2023**

Pohjois-Pohjanmaan TK-menot olivat 5,3 %, Pohjanmaan 3,8 % ja Keski-Pohjanmaan 1,1 % BKT:sta vuonna 2022. **Pohjois-Pohjanmaan TK-menojen BKT-osuus oli koko maan korkein ja Pohjanmaan 3:nneksi korkein**

Centrian vaikutusalueen TK-menot olivat asukasta kohden 1 988 euroa vuonna 2023. Pohjois-Pohjanmaan TK-menot olivat asukasta kohden laskettuna toiseksi, Pohjanmaan neljänneksi ja Keski-Pohjanmaan 10:nneksi korkeimmat.

Yrityssektorin osuus TK-menoista oli Pohjanmaalla koko maan korkein (86,3 %). Yritysten suus oli korkea myös Pohjois-Pohjanmaalla (74,6 %) ja kohtalainen Keski-Pohjanmaalla (66,3 %)

TK-henkilötyövuosia oli määrällisesti kolmanneksi eniten Pohjois-Pohjanmaalla ja kuudenneksi eniten Pohjanmaalla.

Pohjanmaan TK-henkilöstön tuottavuus oli henkilötyövuotta kohden koko maan korkein, neljänneksi korkein Keski-Pohjanmaalla ja kuudenneksi korkein Pohjois-Pohjanmaalla

Centrian vaikutusalueen kolme maakuntaa saivat BF-rahoitusta yhteensä 57,4 miljoonaa euroa, joka oli **10,6 prosenttia koko maan BF-rahoituksesta vuonna 2023**

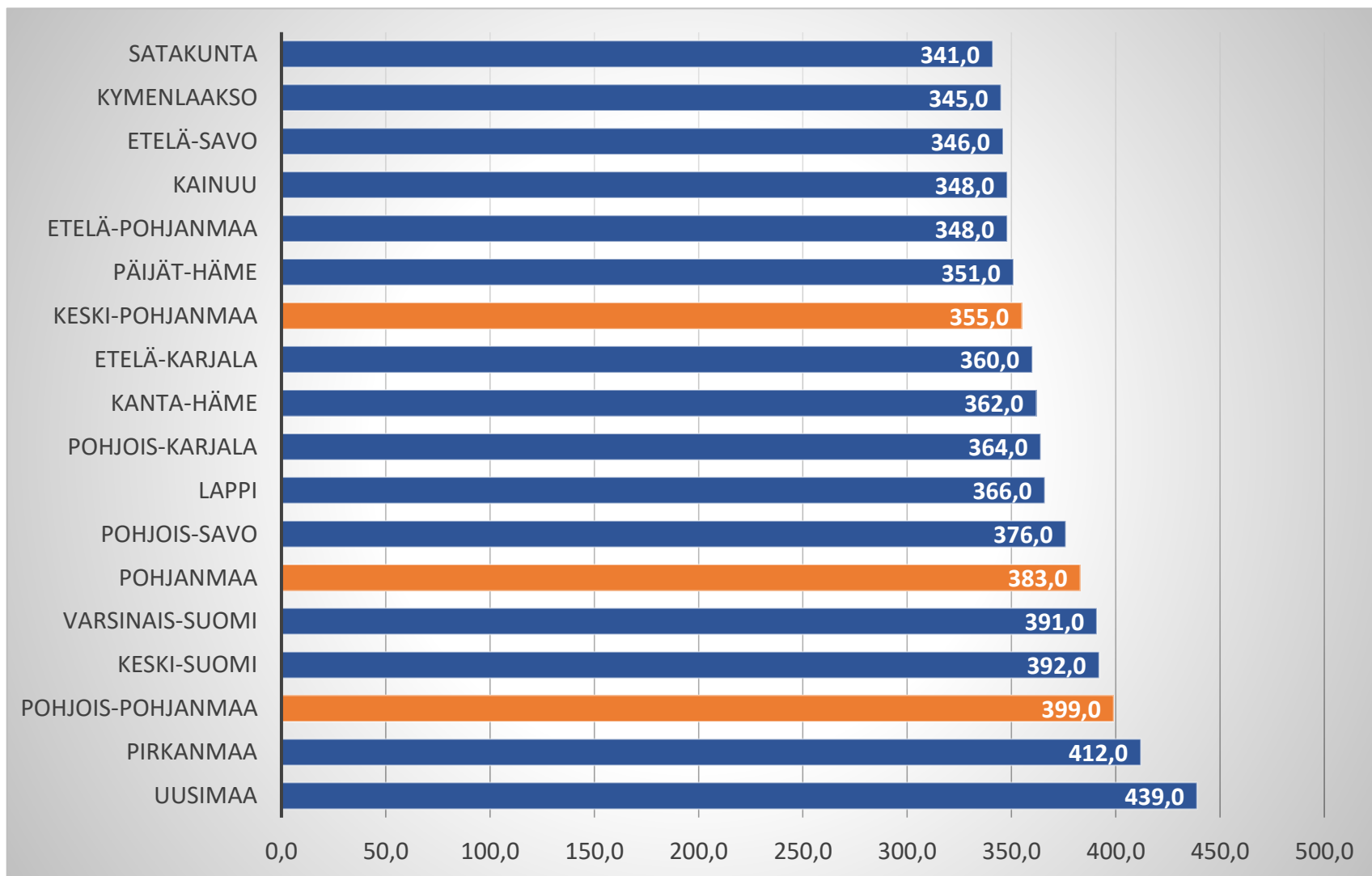
Keski-Pohjanmaa sai toiseksi eniten BF-rahoitusta vuonna 2023. Pohjois-Pohjanmaa sai 6:nneksi ja Pohjanmaa 7:nneksi BF-rahoitusta

Centrian vaikutusalueen maakunnissa patentteja luotiin suhteessa väestöpohjaan eniten Pohjois-Pohjanmaalla

4. Centrian vaikutusalueen kolmen maakunnan positio koulutus- ja osaamisdynamiikkaan liittyvien tunnuslukujen osalta

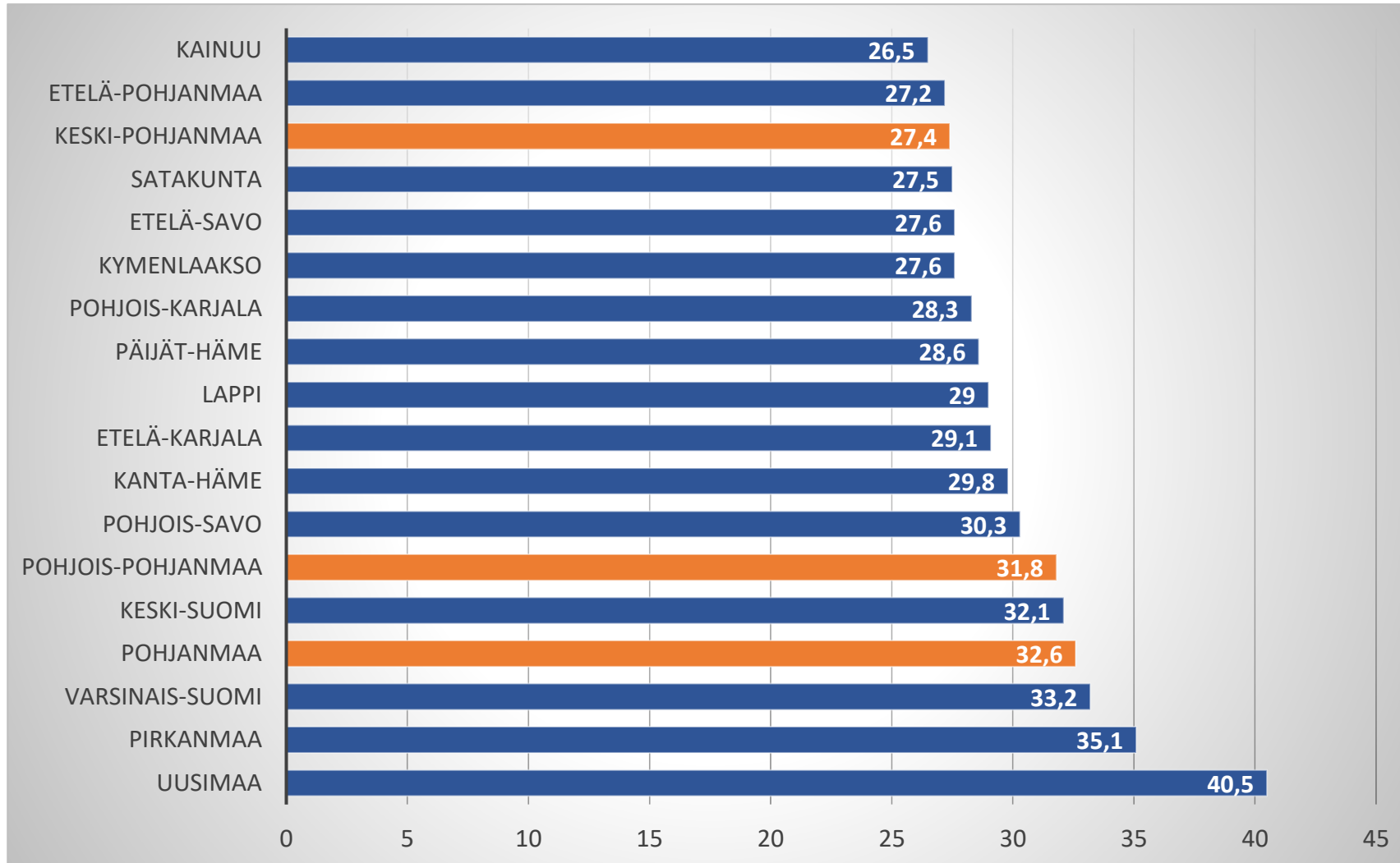
VÄESTÖN KOULUTUSTASOINDEKSI YLI 20-VUOTIAAN VÄESTÖN OSALTA 2023

Yli 20-vuotiaan väestön koulutustasossa suuret alueelliset erot

- Koko maan yli 20-vuotiaan väestön koulutustasoindeksi oli **396,2** vuonna 2023. Koko maan keskiarvon ylitti kolme maakuntaa eli Uusimaa, Pirkanmaa ja Pohjois-Pohjanmaa
- Pohjois-Pohjanmaan koulutustasoindeksi oli kolmanneksi korkein ja Pohjanmaan kuudenneksi korkein maakuntien joukossa vuonna 2023
- Keski-Pohjanmaan koulutustasoindeksi oli keskitason alapuolella, mutta korkeampi kuin muissa yliopistokeskusmaakunnissa ja yhdessä yliopistomaakunnassa (Päijät-Häme)
- Kokkolan seudun koulutustasoindeksi oli 368 (16/69), Pietarsaaren seudun 347 (27/69) ja Ylivieskan seudun 336 (33/69) vuonna 2023

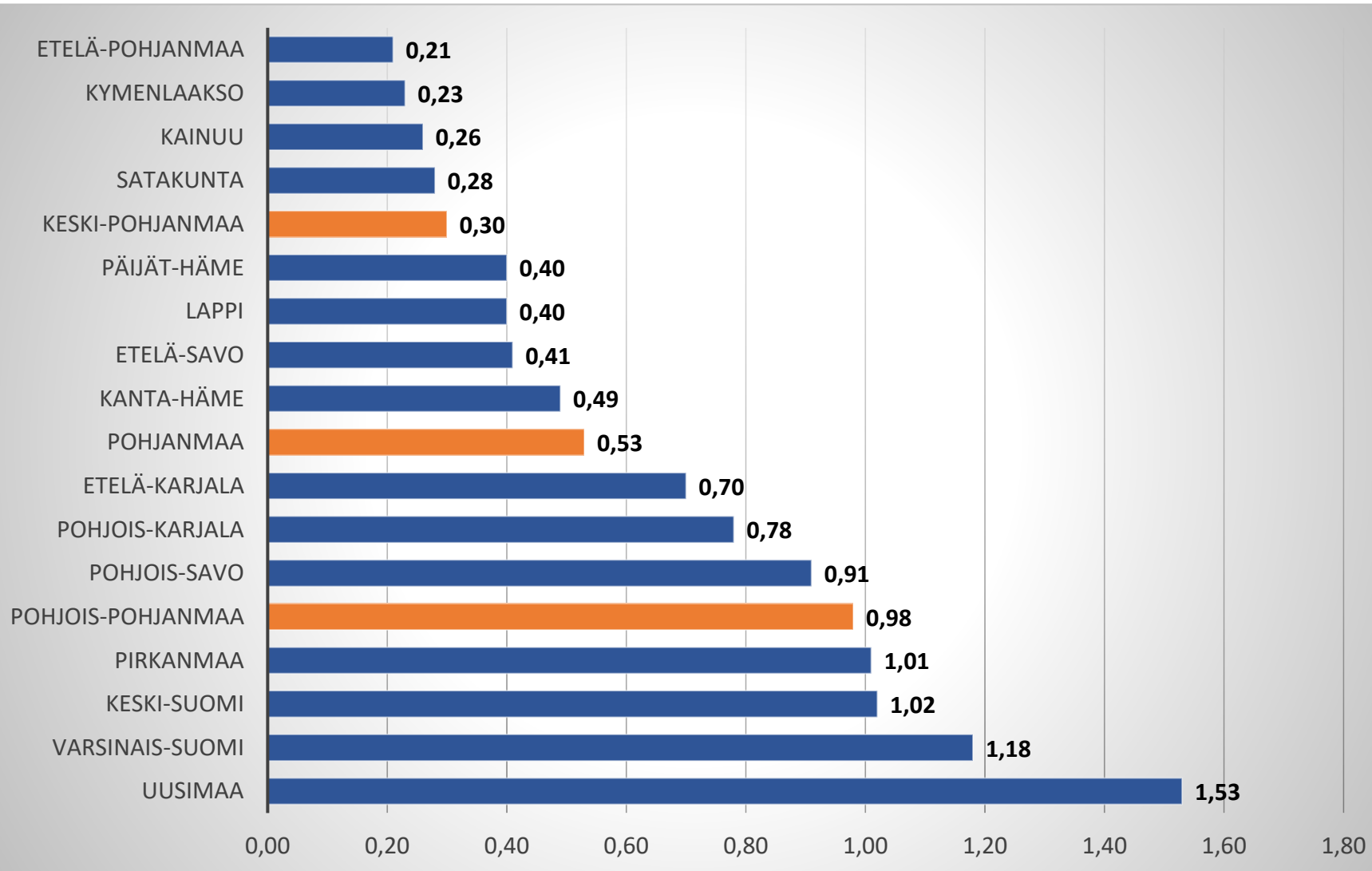
KORKEA-ASTEEN TUTKINNON SUORITTANEIDEN OSUUS (%) VUONNA 2023

Uudenmaalla korkea-asteen tutkinnon suorittaneita 15 %-yksikköä enemmän kuin Kainuussa

- Korkea-asteen tutkinnon on suorittanut **33,8 prosenttia** yli 15-vuotiaan väestöstä vuonna 2023. Koulutettujen osuus on korkein väestöltään suurimmissa yliopistomaakunnissa Uudellamaalla, Pirkanmaalla, Varsinais-Suomessa ja Pohjanmaalla.
- Pohjanmaalla korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus oli neljänneksi ja Pohjois-Pohjanmaalla kuudenneksi korkein vuonna 2023.
- Kokkolan seudulla korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus oli 29,1 % (19/69), Pietarsaaren seudulla 27,5 % (27/69) ja Ylivieskan seudulla 23,6 % (43/69) vuonna 2023

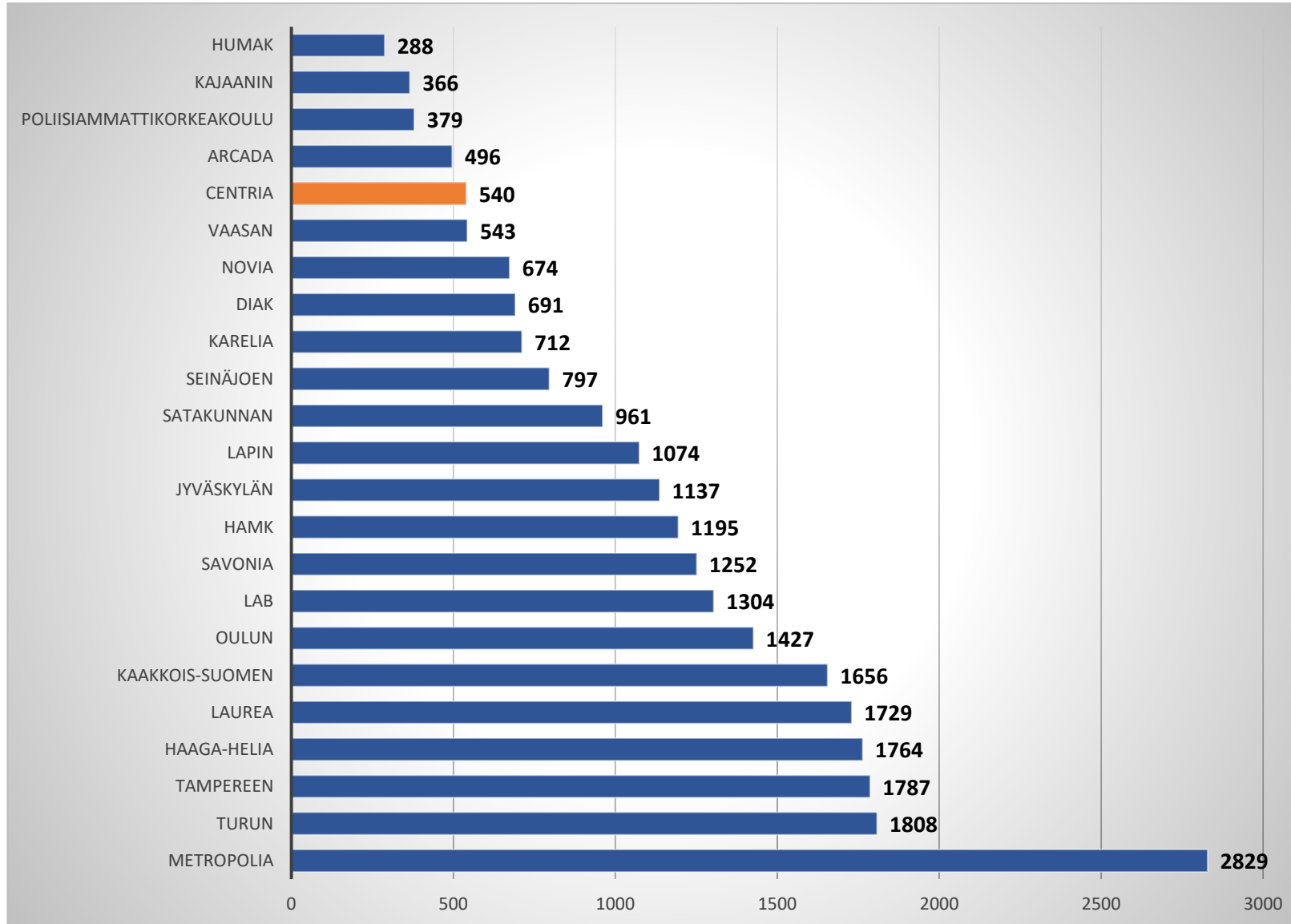
TUTKIJAKOULUTUKSEN SUORITTANEIDEN OSUUS (%) YLI 15-VUOTIAASTA VÄESTÖSTÄ VUONNA 2023

Uudenmaalla tutkijakoulutuksen suorittaneiden osuus 7-kertainen Etelä-Pohjanmaahan verrattuna

- Koko maassa oli yli 15-vuotiaasta väestöstä oli noin **55 100** tohtori- tai lisensiaattitutkinnon suorittanutta vuonna 2023 eli **0,98 prosenttia** koko maan yli 15-vuotiaasta väestöstä.
- Tutkijakoulutuksen suorittaneita oli suhteellisesti eniten Uudella-maalla, Varsinais-Suomessa ja Keski-Suomessa.
- Pohjois-Pohjanmaalla oli tutkijakoulutuksen suorittaneita 0,98 %, Pohjanmaalla 0,50 % ja Keski-Pohjanmaalla 0,30 %

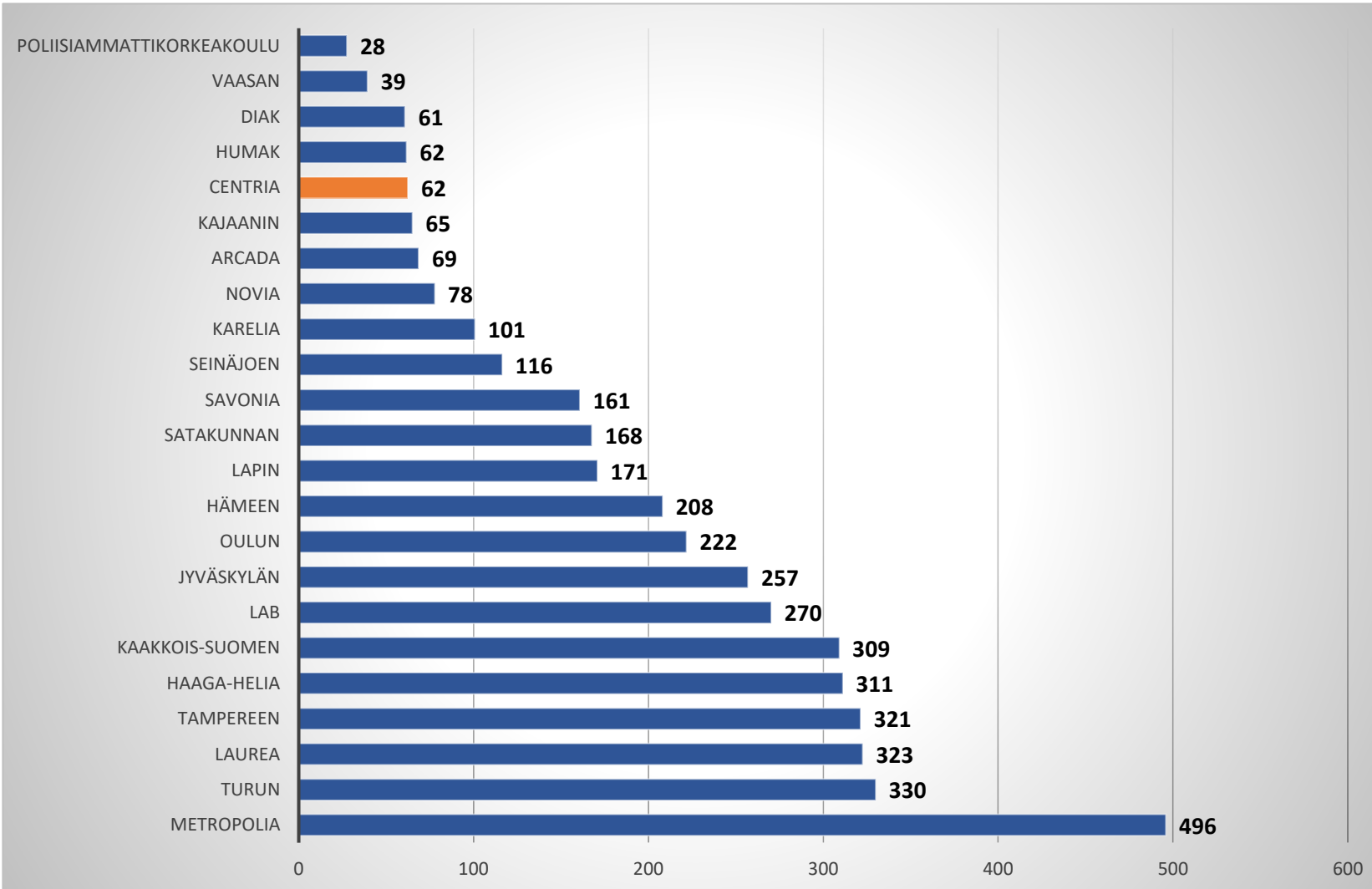
SUORITETUT AMK-TUTKINNOT KESKIMÄÄRIN VUODESSA VUOSINA 2019–2023

Centriassa suoritettiin keskimäärin 514 AMK-tutkintoa vuodessa

- Koko maassa suoritettiin yhteensä noin 127 000 AMK-tutkintoa vuosina 2019–2022 eli keskimäärin noin 25 000 AMK-tutkintoa vuodessa.
- AMK-tutkintoja suoritettiin määrällisesti eniten Metropolian, Turun, Tampereen Haaga-Helian ammattikorkeakouluissa. 12 ammattikorkeakoulussa suoritettiin keskimäärin yli tuhat AMK-tutkintoa vuodessa.
- Centrian ammattikorkeakoulussa suoritettiin keskimäärin 540 AMK-tutkintoa vuodessa vuosina 2019–2023

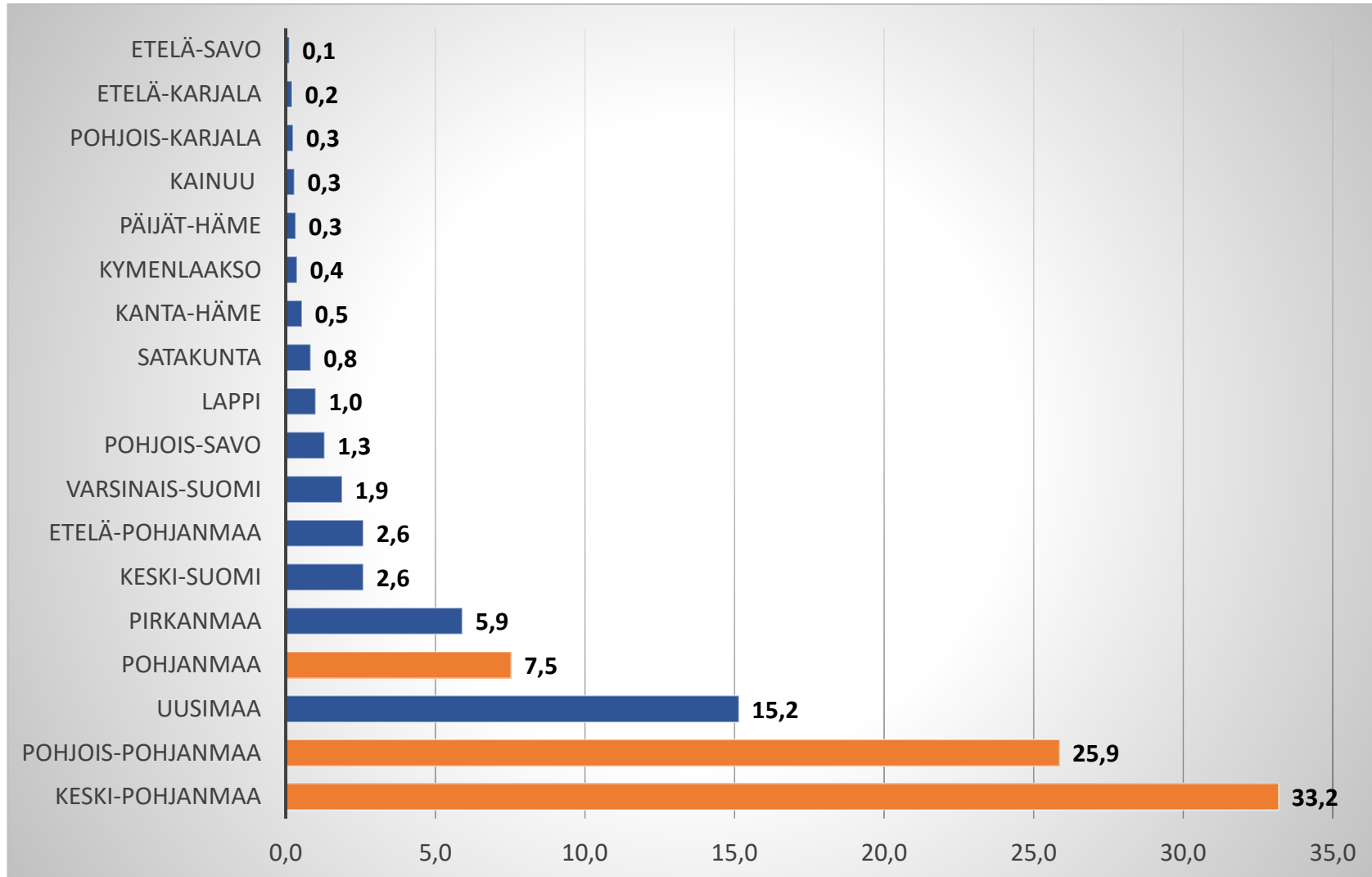
SUORITETUT YAMK-TUTKINNOT KESKIMÄÄRIN VUODESSA VUOSINA 2019–2023

Centriassa suoritettiin keskimäärin 53 YAMK-tutkintoa vuodessa

- Koko maassa suoritettiin noin 21 100 ylempää ammattikorkeakoulututkintoa vuosina 2019–2023 eli keskimäärin 4220 YAMK-tutkintoa vuodessa.
- YAMK-tutkintoja suoritettiin määrällisesti eniten Metropolian, Turun, Laurean ja Tampereen ammattikorkeakouluissa.
- Centrian ammattikorkeakoulussa suoritettiin keskimäärin 62 ylempää ammattikorkeakoulututkintoa vuodessa vuosina 2018–2022

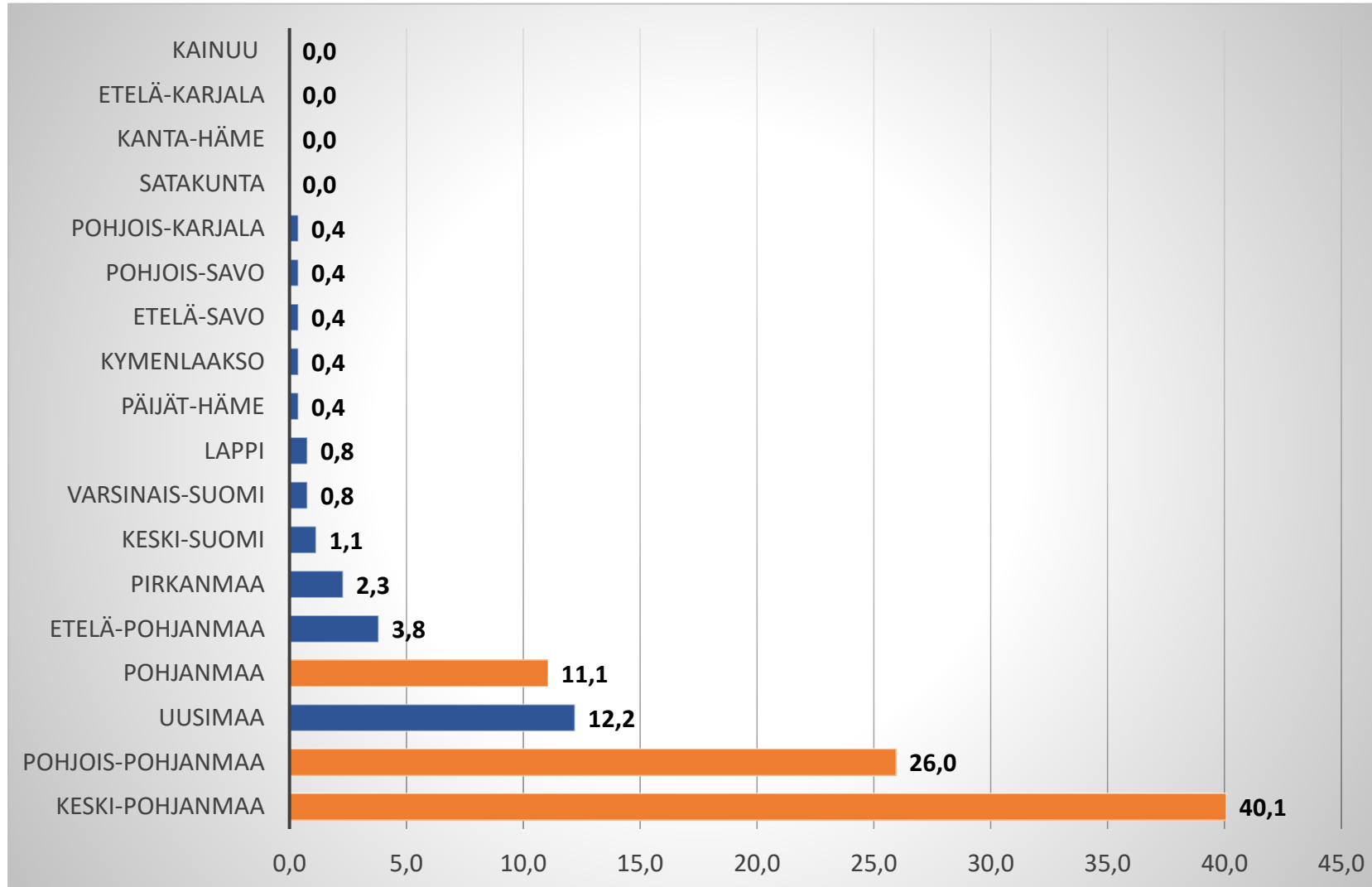
CENTRIASSA AMK-TUTKINNON 2018-2022 SUORITTA-NEIDEN ALUEELLINEN SIJOITTUMINEN VUODEN 2022 LOPUSSA (N=2389)

Centrian vaikutus-alueella asui kaksi kolmesta amk-tutkin-non suorittaneesta

- Centriassa suoritti amk-tutkinnon yhteensä noin 2 400 henkilöä vuosina 2018-2022.
- Centriassa 2018-2022 tutkinnon suorittaneista asui kaksi kolmesta (66,6 %) Keski-Pohjanmaan, Pohjanmaan tai Pohjois-Pohjanmaan maakunnissa vuoden 2022 lopussa
- Seuraavaksi eniten valmistuneita asui Uudellamaalla (15,2 %), Pirkanmaalla (5,9 %) sekä Keski-Suomessa ja Etelä-Pohjanmaalla (2,6 %)
- Itä-Suomen neljässä maakunnassa asui vain 0,9 % valmistuneista vuoden 2022 lopussa

CENTRIASSA YAMK-TUTKINNON 2018-2022 SUORITTANEIDEN ALUEELLINEN SIJOITTUMINEN VUODEN 2022 LOPUSSA (N=262)

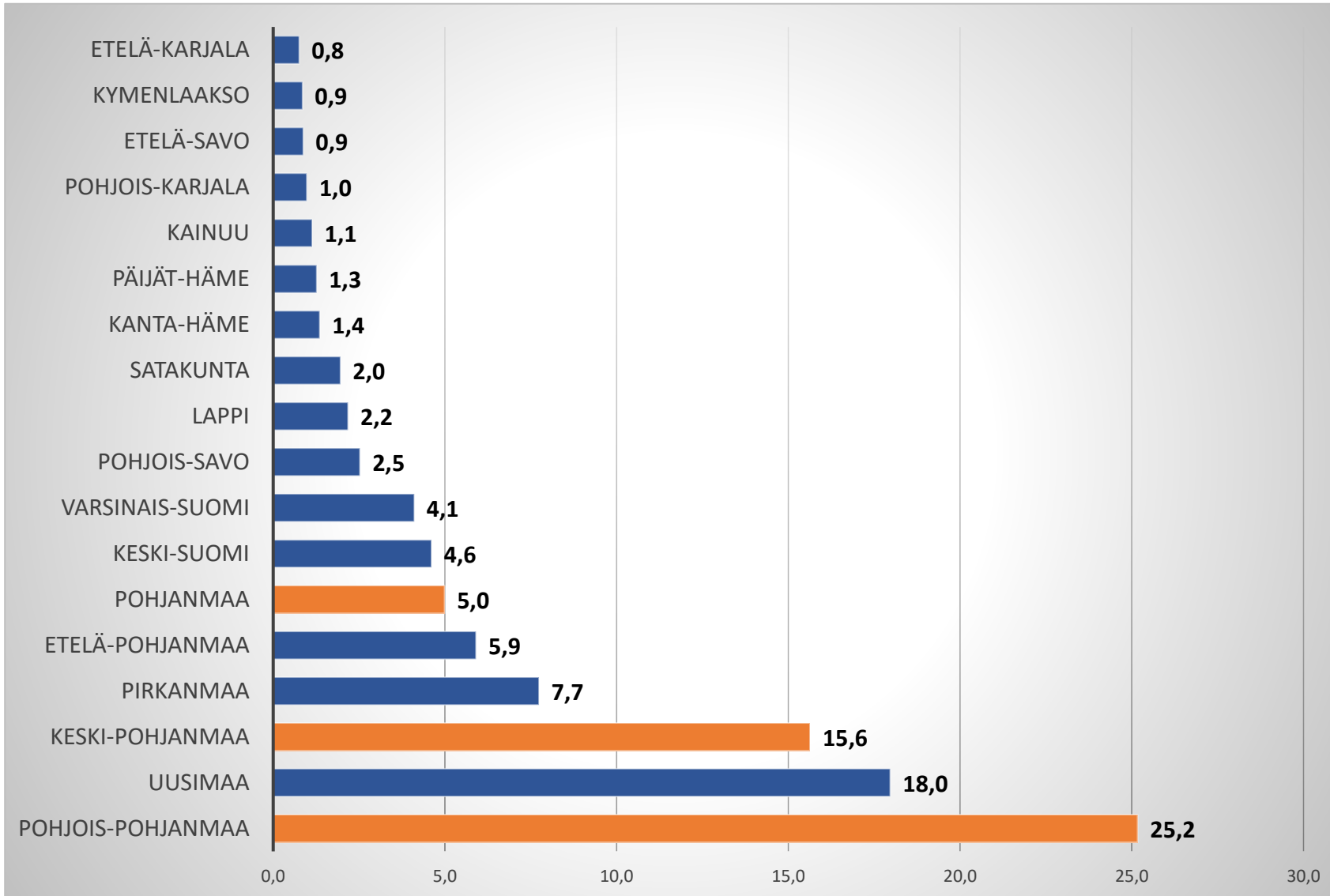

Centrian vaikutus- alueella asui lähes neljä viidestä yamk- tutkinnon suoritta- neesta

- Centriassa suoritti yamk-tutkinnon yhteensä 262 henkilöä vuosina 2018-2022.
- Centriassa 2018-2022 yamk-tutkinnon suorittaneista asui lähes neljä viidestä (77,2 %) Keski-Pohjanmaan, Pohjanmaan tai Pohjois-Pohjanmaan maakunnissa vuoden 2022 lopussa
- Seuraavaksi eniten valmistuneita asui Uudellamaalla (12,2 %), Etelä-Pohjanmaalla (3,8 %), Pirkanmaalla (2,3 %) ja Keski-Suomessa (1,1 %)
- Neljässä maakunnassa ei asunut yksikään Centriassa yamk-tutkinnon suorittanut henkilö

MISTÄ OPISEKELIJAT HAKIVAT CENTRIAAN SUOMESTA VUOSINA 2023-2024(%)

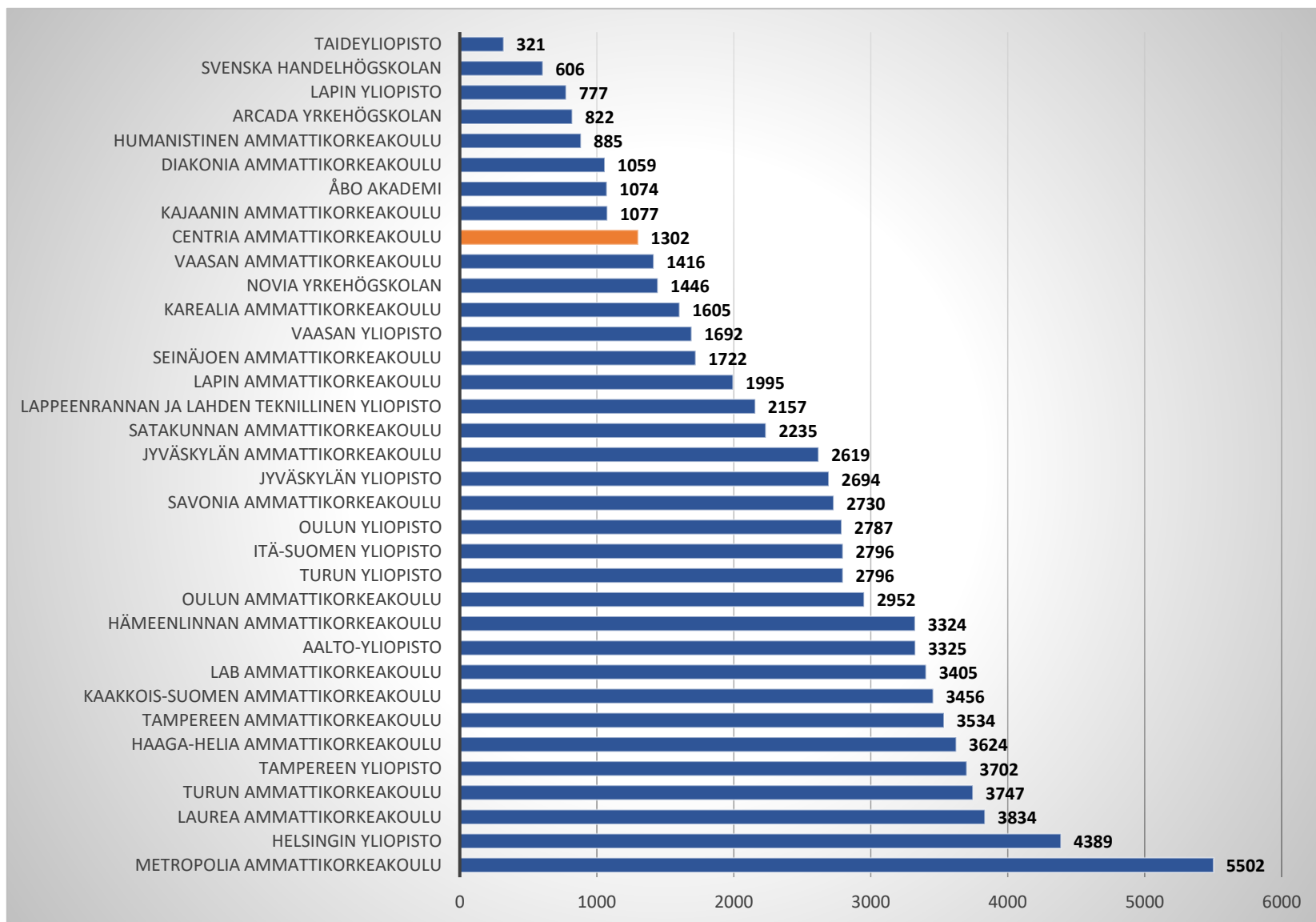

Hieman alle puolet kaikista Suomesta hakijoista Centrian vaikutusalueelta

- Centriaan haki keskimäärin 4 750 opiskelijaa Suomesta vuodessa vuosina 2023-2024.
- Hieman alle puolet (45,8 %) hakijoista tuli Centrian vaikutusalueen kolmesta maakunnasta.
- Noin joka neljäs hakija (25,7 %) tuli joko Uudeltamaalta tai Pirkanmaalta. Lisäksi keskimääräistä enemmän hakijoita oli Etelä-Pohjanmaalta, Keski-Suomesta ja Varsinais-Suomesta vuosina 2023-2024.
- Centrian hakijoista Pohjanmaan osuus oli vähäinen verrattuna Pohjois-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan

Lähde: Opetushallitus, tilasto- ja tietopalvelu Vipunen; uusien opiskelijoiden lähtöalueet Suomessa

KORKEKOULUJEN ALOITUSPAIKAT VUONNA 2024

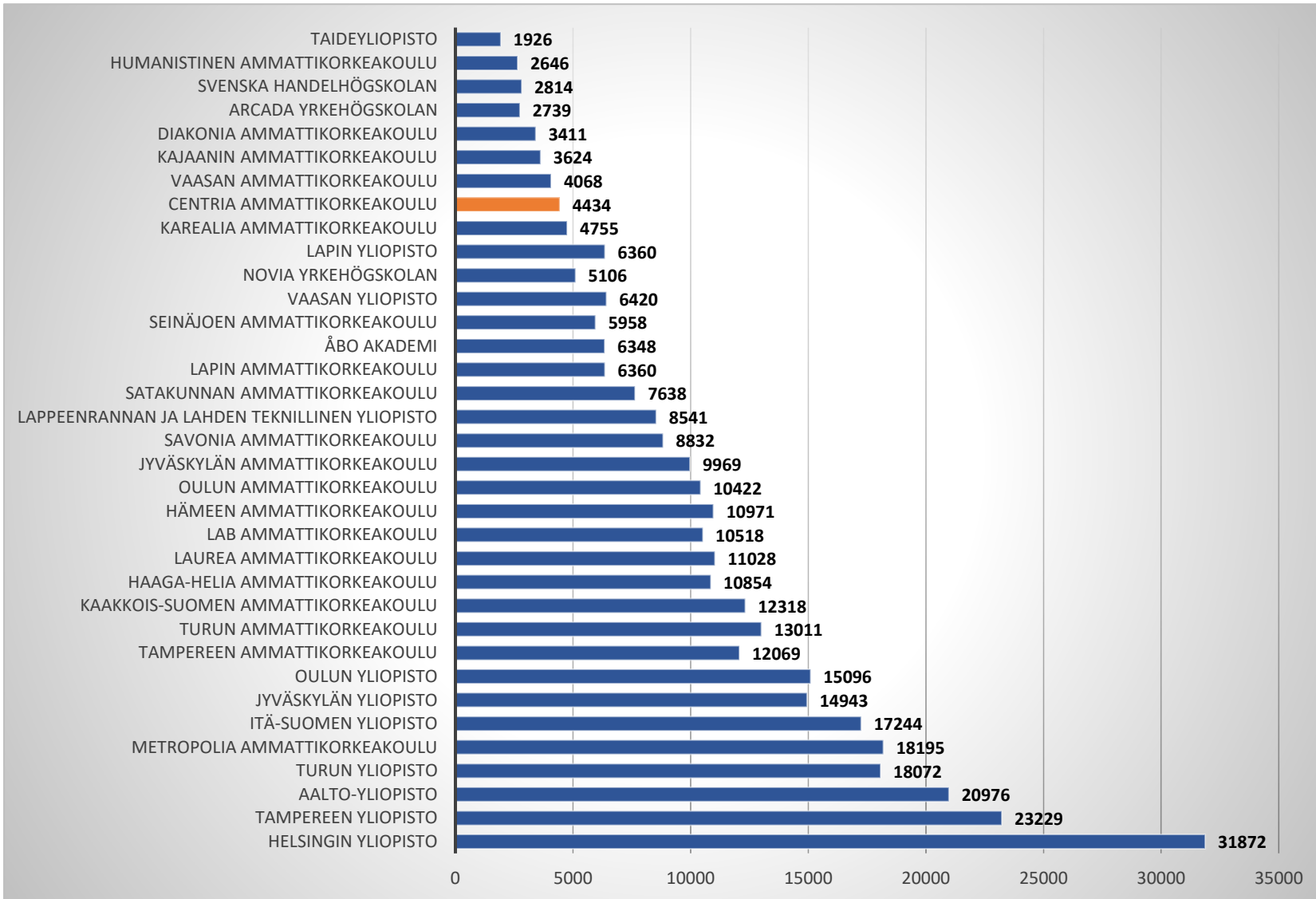

Centriassa oli 1 300 aloituspaikkaa vuonna 2024

- Koko maan korkeakouluissa oli yhteensä 83 400 aloituspaikkaa vuonna 2024. Aloituspaikkoja oli määrällisesti eniten Metropoliaa ennen Helsingin yliopistoa, Laurean ja Turun ammattikorkeakoulua.
- Centriassa oli 1 302 aloituspaikkaa vuonna 2024
- Centriassa oli enemmän aloituspaikkaa kuin esimerkiksi Åbo Akademiassa, Lapin yliopistossa, Svenska Handelshögskola-nissa tai Taideyliopistossa vuonna 2024

Lähde: Opetushallitus, tilasto- ja tietopalvelu Vipunen; uusien opiskelijoiden/aloituspaikkojen määrä 2021–2023

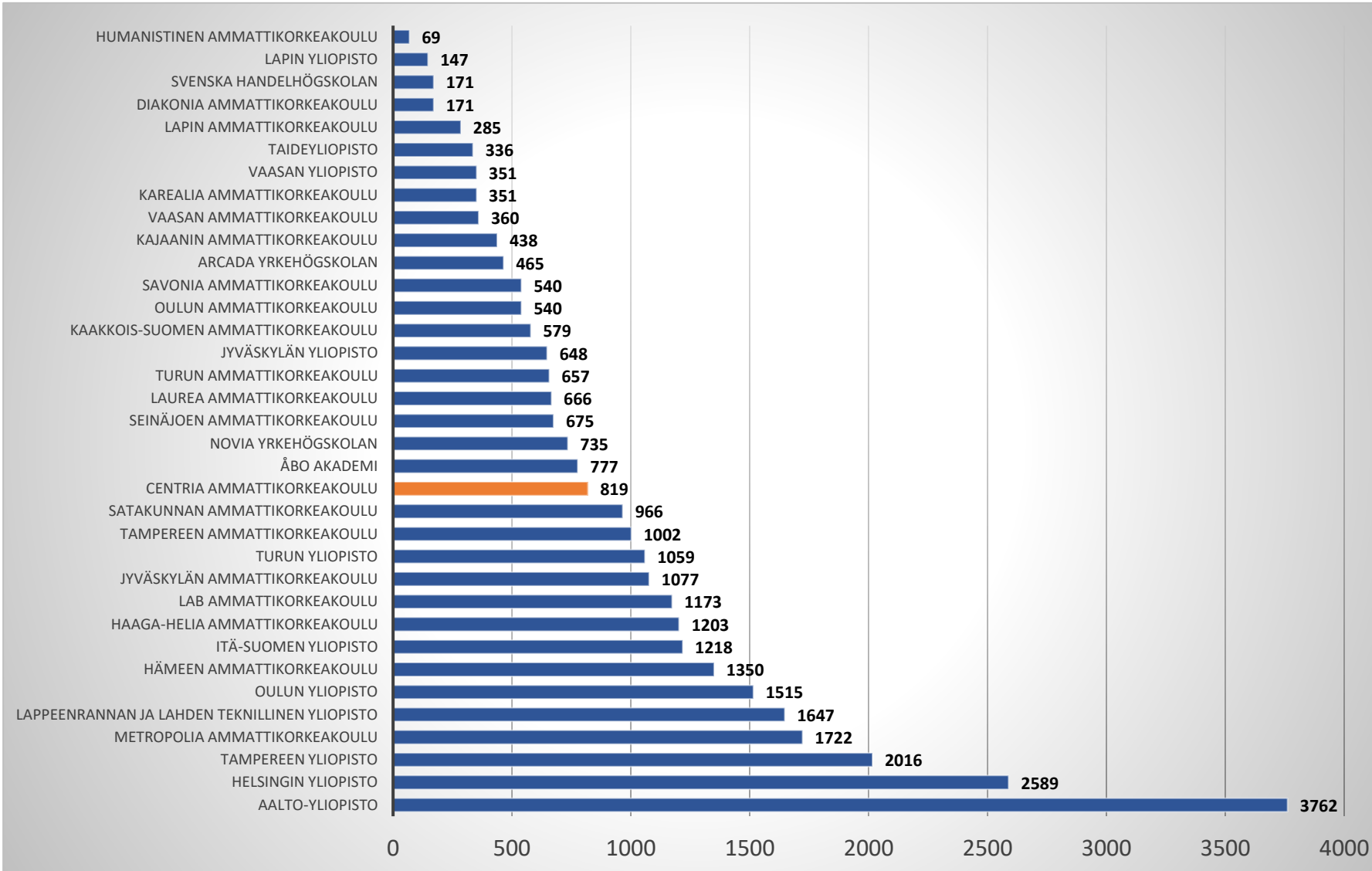
KORKEAKOULUOPISKELIJOIDEN MÄÄRÄ KORKEAKOULUITTAIN VUONNA 2024

Centriassa noin 4400 opiskelijaa

- Koko maassa oli yhteensä noin 352 800 korkeakouluopiskelijaa vuonna 2024. Korkeakoulujen opiskelijamäärä vaihteli Helsingin yliopiston 31 900 korkeakouluopiskelijasta Taideyliopiston alle 2 000 korkeakouluopiskelijaan. Suurimmat korkeakoulut olivat Helsingin, Tampereen Aallon ja Turun yliopistot sekä Metropolia ammattikorkeakoulu
- Centriassa oli yhteensä noin 4 400 korkeakouluopiskelijaa vuonna 2023.
- Centria oli opiskelijamäärältään kuudenneksin pienin ammattikorkeakoulu, mutta suurempi kuin esimerkiksi Svenska Handelshögskolan tai Taideyliopisto

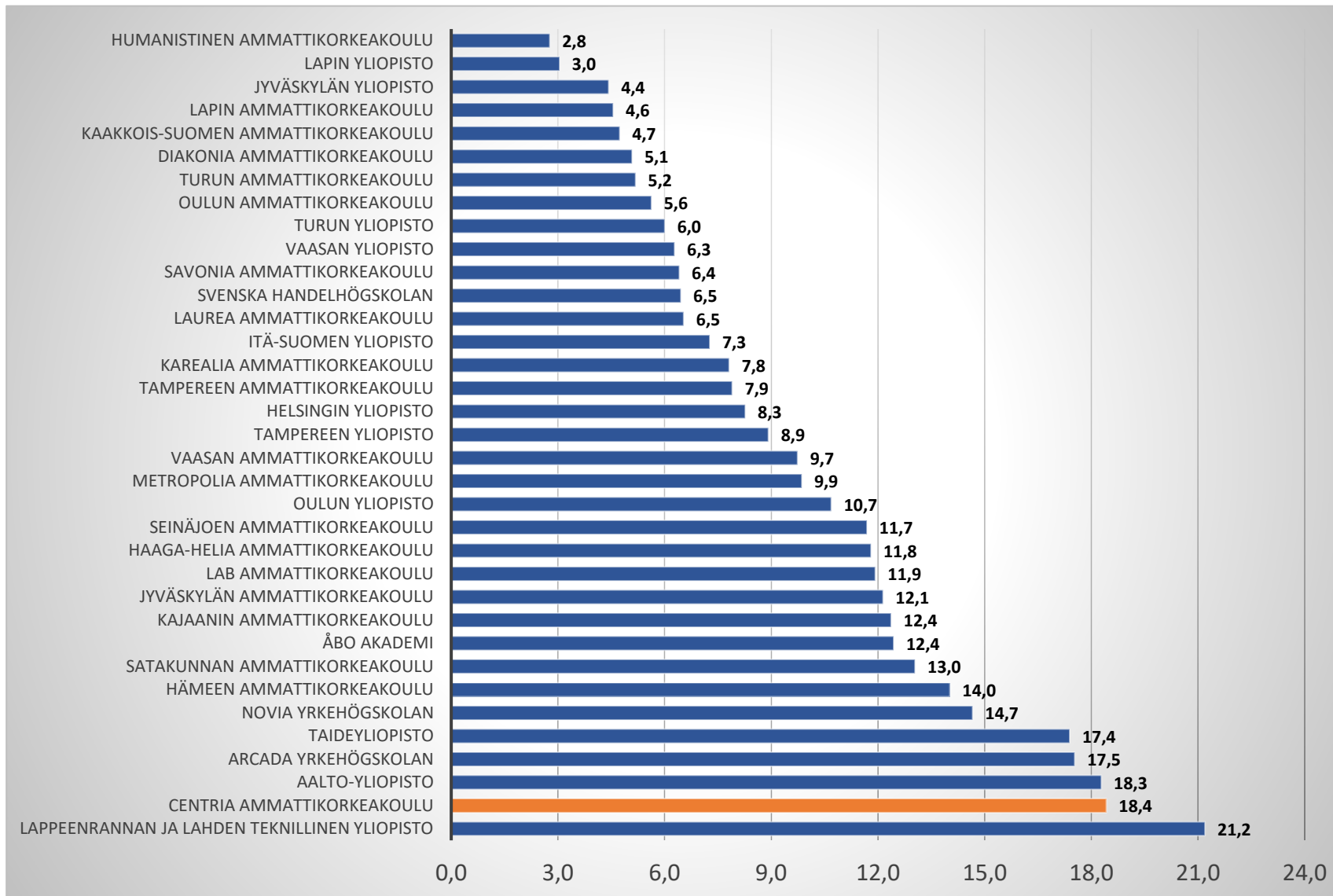
KORKEAKOULUJEN ULKOMAALAISET TUTKINTO-OPISKELIJAT VUONNA 2023

Centriassa kahdeksanneksi eniten ulkomaisia tutkinto-opiskelijoita ammattikorkeakouluista vuonna 2023

- Koko maan korkeakouluissa oli yhteensä noin **32 000** ulkomaista tutkinto-opiskelijaa vuonna 2023. Ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä vaihteli Aalto-yliopiston noin 3 800 ulkomaisen tutkinto-opiskelijasta Humakin 69 opiskelijaan. Ulkomaalaisia tutkinto-opiskelijoita oli eniten Aalto-yliopistossa sekä Helsingin ja Tampereen yliopistossa eniten Metropolia-ammattikorkeakoulua.
- Centriassa oli 819 ulkomaalaista tutkinto-opiskelijaa vuonna 2023.** Ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä oli 15. korkein kaikista korkeakouluista ja ammattikorkeakouluista kahdeksanneksi korkein.

KORKEAKOULUJEN ULKOMAALAISTEN TUTKINTO-OPIKSELIJOIDEN OSUUS KAIKISTA OPIKSELIJOISTA VUONNA 2023

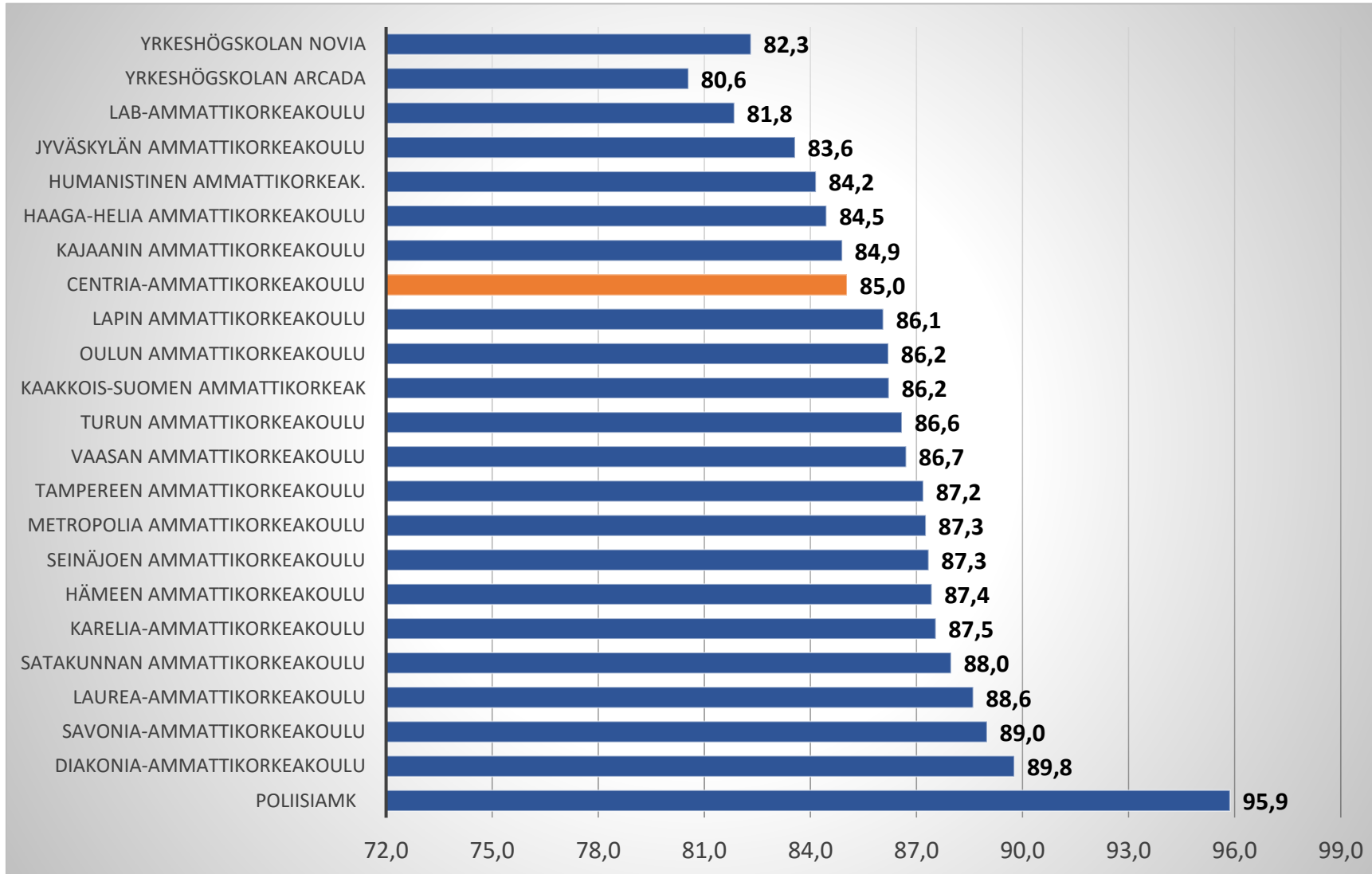

Centriassa suhteellisesti toiseksi eniten ulkomaisia tutkinto-opiskelijoita kaikista korkeakouluista 2023

- Koko maassa ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden osuus kaikista korkeakouluopiskelijoista oli noin yksi kymmenestä (9,5 %) vuonna 2023. Vaihteluväli oli suuri: esimerkiksi Aalto-yliopistossa osuus oli hieman yli yksi viidestä ja Humanistisessa ammattikorkeakoulussa yksi 35 opiskelijasta.
- Centriassa ulkomaalaisia tutkinto-opiskelijoita oli lähes joka viides opiskelija eli 18,4 prosenttia.
- Centriassa oli suhteellisesti toiseksi eniten ulkomaisia tutkinto-opiskelijoita LUT-yliopiston jälkeen ja eniten ammattikorkeakouluista vuonna 2023.

Lähde: Opetushallitus, tieto- ja tilastopalvelu Vipunen

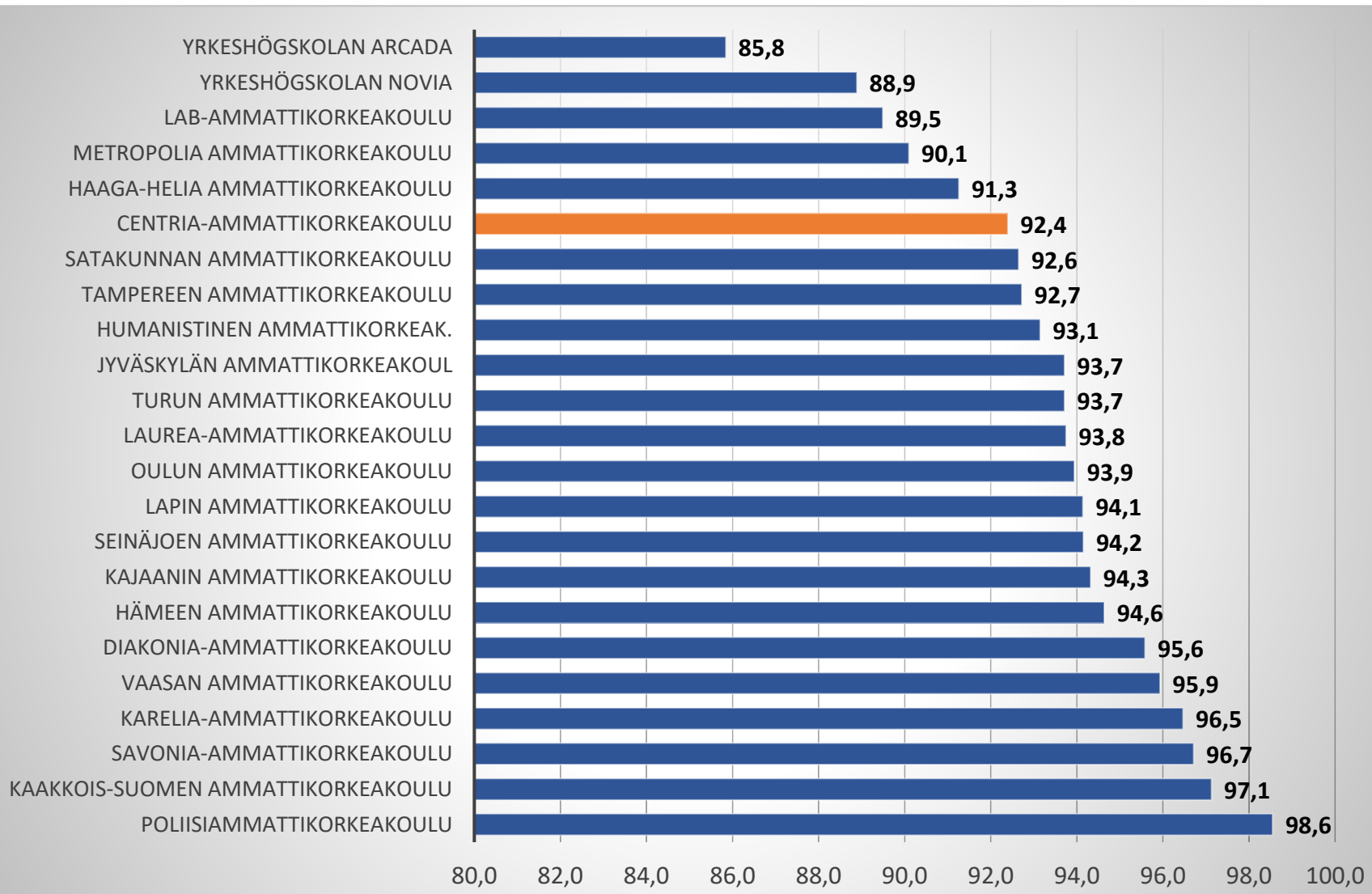
TYÖLLISTEN JA TYÖLLISTEN OPISKELIJOIDEN OSUUS (%) AMK-TUTKINNON SUORITTANEISTA VUOSINA 2018–2022 TUTKINNON SUORITTANEISTA VUODEN 2022 LOPUSSA

Centrian valmistuneista 85 % työllisiä tai työllisiä opiskelijoita valmistumisen jälkeen

- Koko maassa ammattikorkeakoulututkinnon 2018–2022 suorittaneista oli **86,5 prosenttia** työllisiä tai työllisiä opiskelijoita vuoden 2022 lopussa. Työllisten osuus oli korkein Poliisi-, Diakonia- ja Savonia-ammattikorkeakouluissa. Alhaisin työllisten osuus oli ruotsinkielisissä ammattikorkeakouluissa Arcadassa ja Noviassa
- Centriassa oli työllisiä tai työllisiä opiskelijoita **85 % AMK-tutkinnon 2018–2022 suorittaneista vuoden 2022 lopussa.**
- Centrian työllisten osuus jäi hieman keskitasoa alhaisemmaksi ammattikorkeakoulujen joukossa, mutta hajonta on melko vähäinen korkeakoulujen välillä

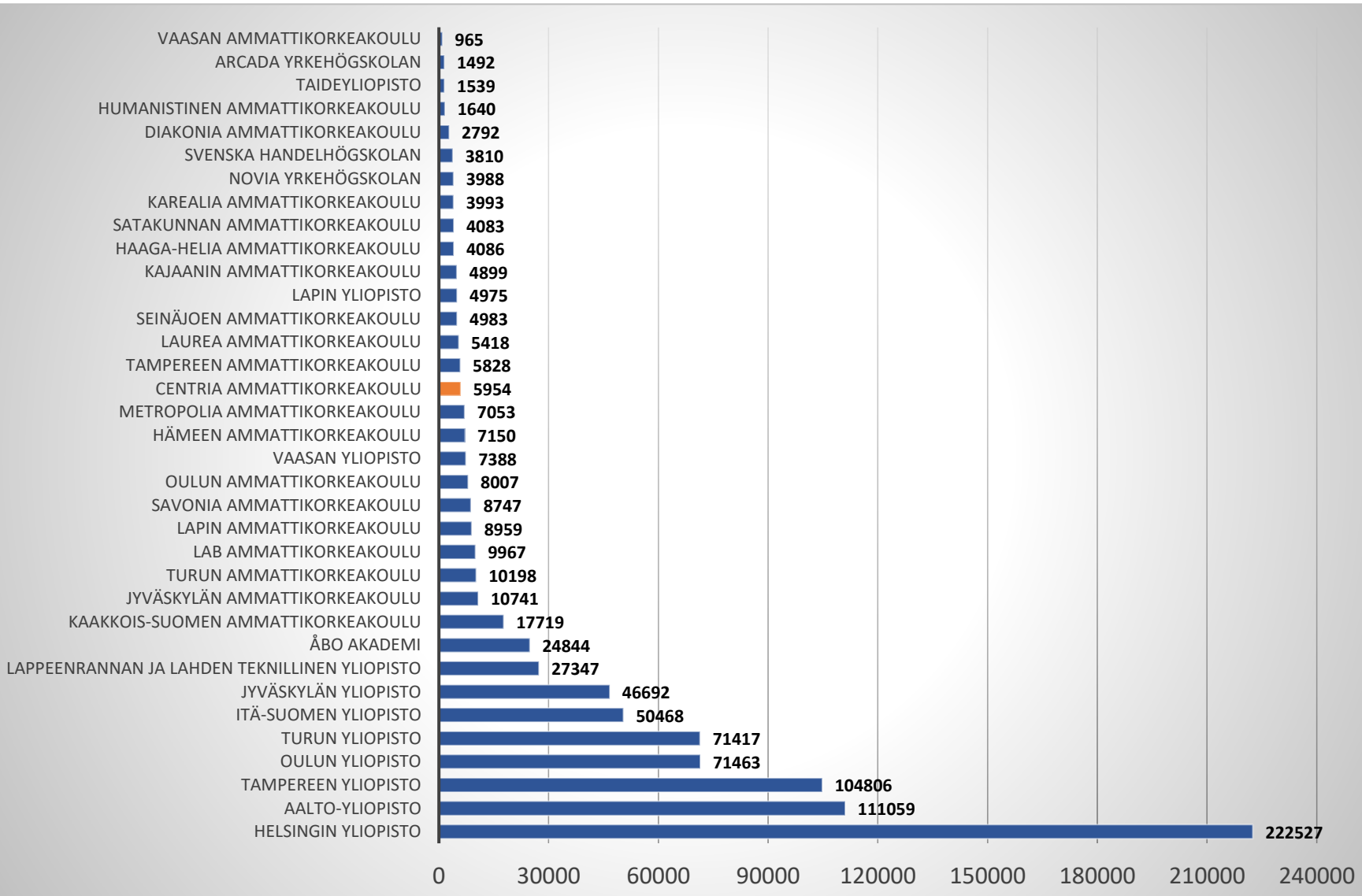
TYÖLLISTEN JA TYÖLLISTEN OPISKELIJOIDEN OSUUS (%) YAMK-TUTKINNON VUOSINA 2018–2022 TUTKINNON SUORITTANEISTA VUODEN 2022 LOPUSSA

Centria YAMK-tutkinnon suorittaneista 92,4 % työllisiä tai työllisiä opiskelijoita valmistumisen jälkeen

- Koko maassa ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon 2018–2022 suorittaneista oli **93,1 prosenttia** työllisiä tai työllisiä opiskelijoita vuoden 2022 lopussa. Työllisten osuus oli korkein Poliisi-, Kaakkois-Suomen ja Savonia-ammattikorkeakouluissa. Alhaisin työllisten osuus oli ruotsinkielisissä ammattikorkeakouluissa Arcadassa ja Noviassa
- **Centria ammattikorkeakoulussa YAMK-tutkinnon 2018–2022 suorittaneista oli työllisiä 92,4 % vuoden 2022 lopussa.**
- Centria YAMK-tutkinnon suorittaneiden työllistyminen jäi keskitason alapuolelle, mutta hajonta oli vähäinen ammattikorkeakoulujen välillä.

KORKEAKOULUJEN ULKOPUOLINEN TUTKIMUSRAHOITUS (1000 €) KESKIMÄÄRIN VUODESSA VUOSINA 2020–2022

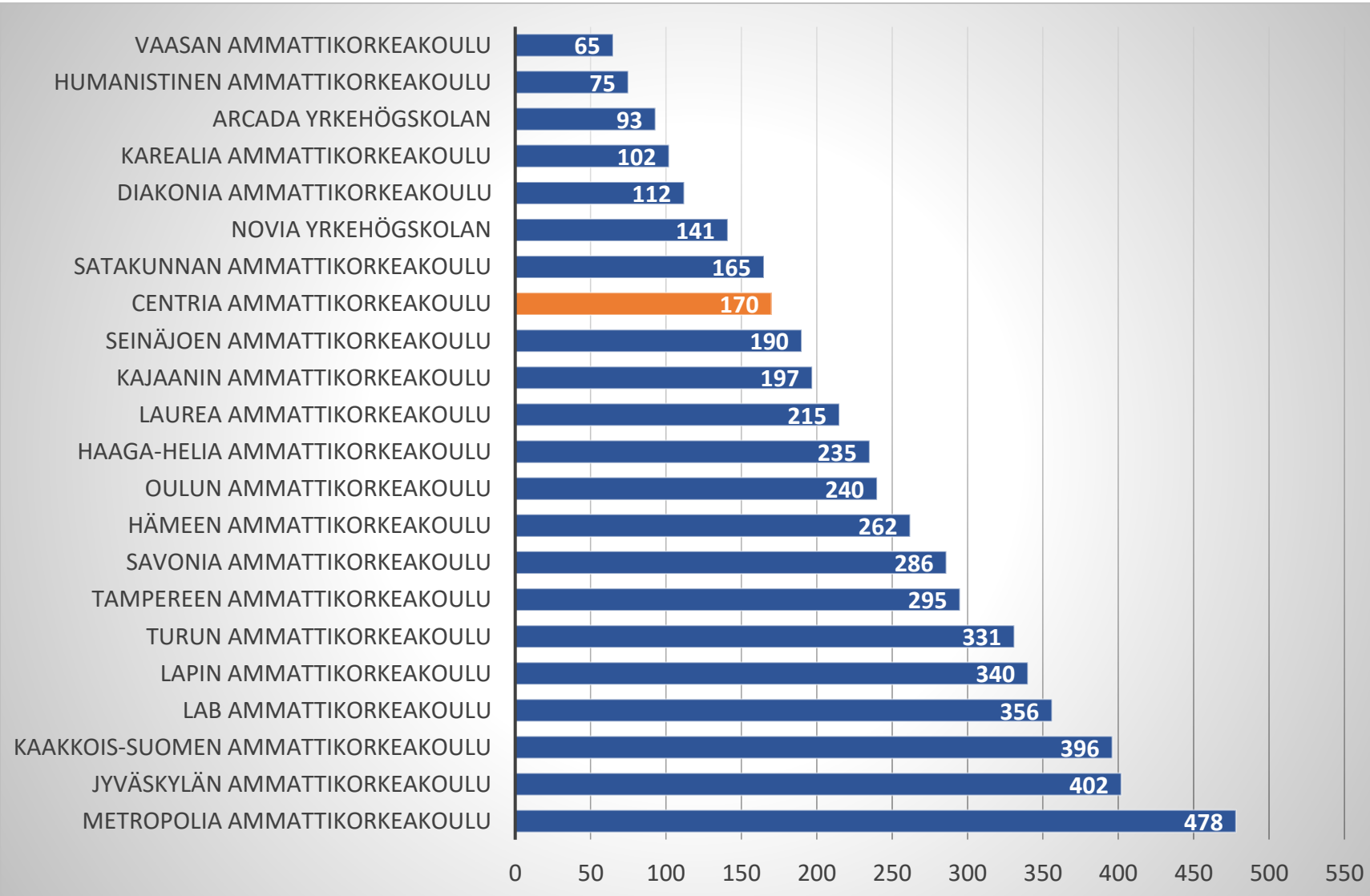
Centria keräsi ulkopuolista tutkimusrahoitusta keskimäärin 6 miljoonaa euroa vuodessa

- Koko maassa ulkopuolisen tutkimusrahoituksen määrä oli keskimäärin **887 miljoonaa euroa** vuosina 2020–2022. Ulkopuolista tutkimusrahoitusta saivat määrällisesti eniten Helsingin yliopisto, Aalto-yliopisto ja Tampereen yliopisto. Helsingin yliopisto sai yksin neljänneksen kaikkien korkeakoulujen ulkopuolisesta tutkimusrahoituksesta
- **Centria keräsi ulkopuolista tutkimusrahoitusta keskimäärin noin 6 miljoonaa euroa vuodessa vuosina 2020–2022.**
- Centrian tutkimusrahoitus oli määrällisesti 20. eniten kaikkien korkeakoulujen joukossa ja kymmenenneksi eniten ammattikorkeakoulujen joukossa vuosina 2020-2022

Lähde: Opetushallitus, tieto- ja tilastopalvelu Vipunen

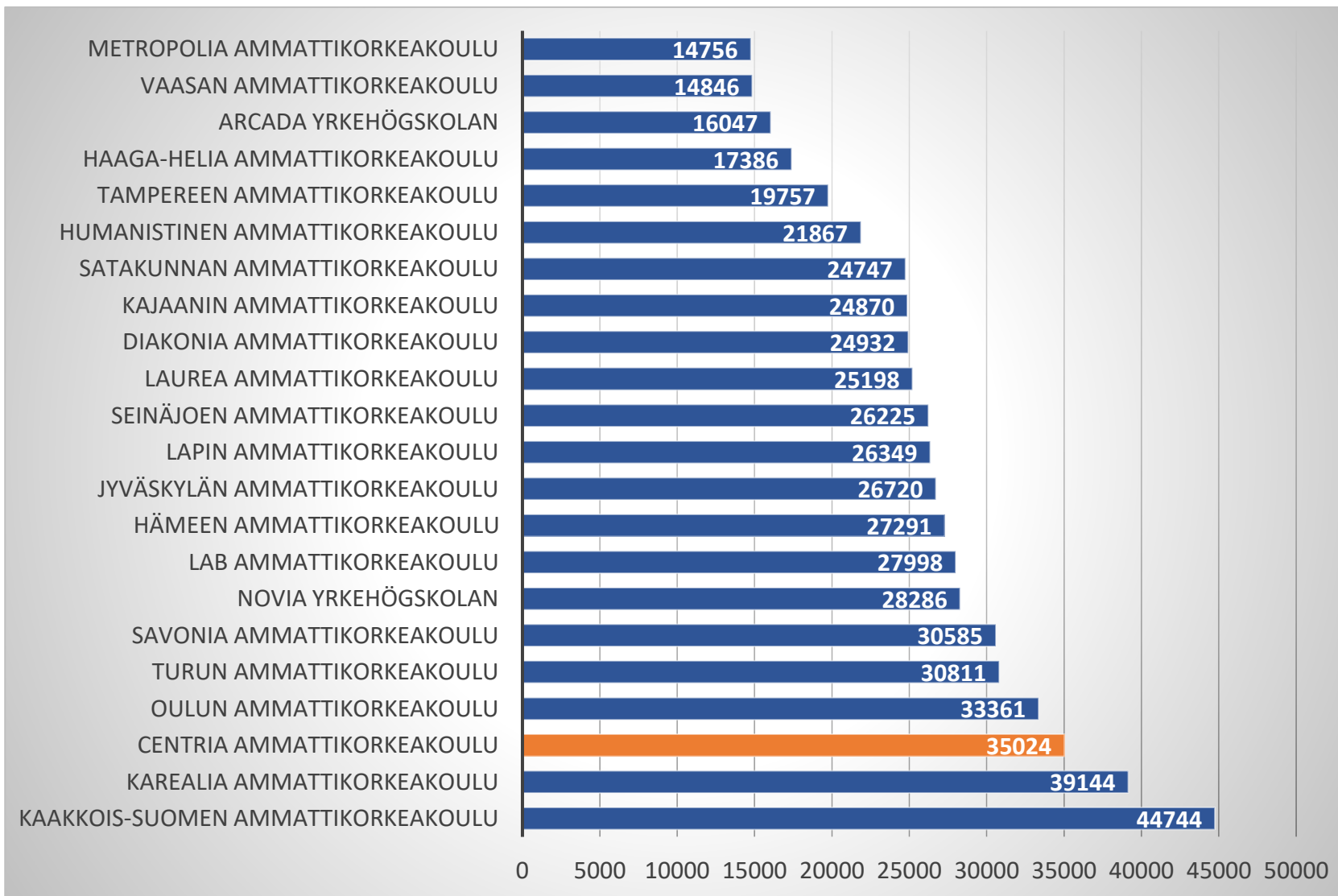
KORKEAKOULUJEN TK-HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ KESKIMÄÄRIN VUODESSA VUOSINA 2020–2022

Centriassa oli keskimäärin 170 henkilöä vuodessa TK-tehtävissä

- Koko maassa oli ammattikorkeakouluissa oli keskimäärin yhteensä noin **5 150** TK-henkilötyövuotta vuodessa vuosina 2020–2022.
- TK-henkilöstöä oli määrällisesti eniten Metropolian, Jyväskylän ja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakouluissa. Vaihteluväli ammattikorkeakoulujen välillä oli Metropolian 478 henkilötyövuodesta Vaasan ammattikorkeakoulun 65 henkilötyövuoteen.
- **Centriassa oli keskimäärin 170 TK-henkilötyövuotta per vuosi vuosina 2020–2022.**

KORKEAKOULUJEN TK-HENKILÖSTÖN TUOTTAVUUS PER TK-HENKILÖ KESKIMÄÄRIN VUODESSA VUOSINA 2020–2022

Centrian TK-henkilöstön tuottavuus oli 3:nneksi korkein ammattikorkeakouluista

Koko maassa korkeakoulujen tuottavuus oli keskimäärin noin **27 000 euroa** per henkilö vuodessa. TK-tuottavuus laskettiin jakamalla ulkopuolisen tutkimusrahoituksen määrä korkeakoulun TK-henkilöstön määrällä. **TK-tuottavuus oli korkein Kaakois-Suomen, Karelian ja Centrian ammattikorkeakouluissa vuosina 2020–2022.**

Centrian TK-henkilöstön tuottavuus per TK-henkilö oli keskimäärin **35 024 euroa** vuodessa vuosina 2020–2022.

Centrian TK-henkilöstön tuottavuus oli kolmanneksi korkein kaikkien ammattikorkeakoulujen joukossa. Edellä olivat vain XAMK ja Karelia-ammattikorkeakoulu

Lähde: Opetushallitus, tieto- ja tilastopalvelu Vipunen

Nostoja koko maan ja Centrian vaikutus- alueen kolmen maakunnan koulutus- ja osaamisdynamiikan tunnuslukuista

Koko maa

Yli 20-vuotiaan väestön koulutustasoindeksi oli 396 vuonna 2023. Koko maan keskiarvon ylitti kolme maakuntaa

Korkea-asteen suorittaneiden osuus yli 15-vuotiaasta väestöstä oli 33,8 % vuonna 2023.

Tutkijakoulutuksen suorittaneita oli hieman alle 1 prosentti (0,98 %) väestöstä. Osuus korkein Uudellamaalla

Tiede- ja ammattikorkeakouluissa oli keskimäärin 83 400 aloituspaikkaa vuonna 2024. Eniten aloituspaikkoja oli Metropolia-ammattikorkeakoulussa ennen Helsingin yliopistoa, Laurean ja Turun ammattikorkeakoulua vuonna 2024

Koko maassa oli yhteensä 352 800 korkeakouluopiskelijaa vuonna 2024. Eniten opiskelijoita oli Helsingin yliopistossa

Ulkomaisia tutkinto-opiskelijoita oli yhteensä noin 32 000 eli hieman alle yksi kymmenestä (9,5 %) kaikista opiskelijoista vuonna 2023. Eniten Aalto-, Helsingin ja Tampereen yliopistoissa.

Koko maassa suoritettiin keskimäärin 27 000 amk- ja 4 200 yamk-tutkintoa vuodessa 2019-2023. Eniten Metropolia-ammattikorkeakouluissa.

Koko maassa oli työllisiä tai työllisiä opiskelijoita 86,5 % amk-tutkinnon ja 93,1 % ylempään amk-tutkinnon suorittaneista

Korkeakoulut saivat keskimäärin 887 M€ ulkopuolista tutkimusrahoitusta vuodessa.

Koko maassa oli ammattikorkeakouluissa keski-määrin 5 150 henkilötyövuotta TKI-tehtävissä vuodessa. Tuottavuus oli keskimäärin 27 000 euroa vuodessa

Centrian vaikutusalueen kolme maakuntaa

Pohjois-Pohjanmaan koulutustasoindeksi oli 3:nneksi korkein ja Pohjanmaan 6:nneksi korkein. Keski-Pohjanmaan indeksi jäi keskitason alapuolella, mutta oli korkeampi kuin muilla yliopistokeskusalueilla. Kokkolan seudun indeksi 16. korkein 69 seudun joukossa.

Pohjanmaalla korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus oli 4:nneksi ja Pohjois-Pohjanmaalla 6:nneksi korkein. Keski-Pohjanmaan indeksi oli 3:nneksi alhaisin (27,4 %). Kokkolan seudulla korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 19. korkein 69 seudun joukossa.

Pohjois-Pohjanmaalla oli tutkijakoulutuksen suorittaneiden osuus oli 5:nneksi korkein ja vastasi maakuntien keskiarvoa

Centriassa oli 1 302 aloituspaikkaa vuonna 2024. Aloituspaikkoja oli enemmän kuin neljässä yliopistossa. Centrian hakijoista Suomesta tuli hieman alle puolet (45,8 %) vaikutus-alueen kolmesta maakunnasta ja noin joka neljäs (25,7 %) joko Uudelta-maalta tai Pirkanmaalta vuosina 2023-2024

Centrian ammattikorkeakoulussa oli noin 4 400 korkeakouluopiskelijaa vuonna 2024

Centria ammattikorkeakoulussa oli 819 ulkomaalaista tutkinto-opiskelijaa **eli lähes joka viides (18,4 %) opiskelija. Centrian osuus oli toiseksi korkein kaikista korkeakouluista.**

Centrian ammattikorkeakoulussa suoritettiin **keskimäärin 540 AMK-tutkintoa ja 62 YAMK-tutkintoa vuodessa** vuosina 2019-2023

Centriasta valmistuneista oli työllisiä tai työllisiä opiskelijoita **85 % AMK-tutkinnon ja 92,4 % YAMK-tutkinnon 2018-2022 suorittaneista** 2022 lopussa.

Centria sai ulkopuolista **tutkimusrahoitusta keskimäärin noin 6 miljoonaa euroa vuodessa** vuosina 2020-2022.

Centrian ammattikorkeakoulussa oli **keski-määrin 170 TK-henkilötyövuotta per vuosi** vuosina 2020-2022. **Centrian TK-henkilöstön tuottavuus oli kolmanneksi korkein kaikkien ammattikorkeakoulujen joukossa.** Edellä olivat vain XAMK ja Karelia-ammattikorkeakoulu

5. Kokoaava yhteenveto

Centrian koulutuksen sijaintipaikkakuntien Kokkolan, Pietarsaaren ja Ylivieskan seutukuntien positio eri kilpailukykytunnuksilla

Analyysissä keskityttiin Centrian laajaan vaikutusalueeseen maakuntatasolla, sillä useimmilla muuttujilla on saatavissa vain vertailukelpoista tietoa maakuntatasolla. Centrian laaja vaikutusalue käsittää Keski-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan. Centrian koulutuksen sijaintipaikkakunnat sijaitsevat Kokkolassa, Pietarsaaren ja Ylivieskassa. Maakuntatason rinnalla käytettiin seutukuntakohtaista niiden muuttujien osalta, josta on saatavissa vertailukelpoista tilastotietoa.

Kokkolan seutukunta sijoittui kohtuullisen hyvin kilpailukyky muuttujilla. Kokkolan sijoitus oli 69 seudun joukossa 11 avainmuuttujalla keskimäärin 24. eli seutu sijoittui seutujen toiseksi parhaaseen viidennekseen. Kokkola sijoittui seutujen parhaaseen viidennekseen työllisyysasteessa ja väestönmuutoksessa. Lisäksi yrityskannan muutos, väestön koulutustaso, tutkimus- ja kehitysmenojen määrä ja korkea-asteen suorittaneiden osuus oli seutujen toiseksi parhaan viidenneksen kärkeä. Suurin heikkous liittyi käytettävissä oleviin nettotuloihin ja yritystiheyteen.

Pietarsaaren seutu sijoittui kohtuullisen hyvin eri kilpailukyky muuttujilla. Pietarsaaren seudun sijoitus oli 69 seudun joukossa 11 avainmuuttujalla keskimäärin 22. eli seutu sijoittui toiseksi parhaaseen viidennekseen. Pietarsaaren seutu sijoittui parhaaseen viidennekseen työllisyysasteessa (3. kaikkien seutujen joukossa), väestönmuutoksessa ja taloudellisessa huoltosuhteessa. Pietarsaaren tulos oli myös toiseksi parhaan viidenneksen kärkeä yksityisen sektorin työpaikkamuutoksessa ja BKT:ssa asukasta kohden laskettuna. Suuria heikkouksia ei ollut.

Ylivieskan seutu sijoittui kohtuullisesti eri kilpailukyky muuttujilla. Ylivieskan seudun sijoitus oli 69 seudun joukossa 11 avainmuuttujalla keskimäärin 34. eli seutu sijoittui kolmanneksi parhaaseen seutuviidennekseen. Ylivieskan seutu ylsi parhaaseen viidennekseen yrityskannan muutoksessa ja oli toiseksi parhaan viidenneksen kärkeä työllisyysasteessa. Suurin heikkous liittyi käytettävissä oleviin nettotuloihin.

Centrian vaikutusalue aluekehityksen ja aluetalouden mittarien näkökul- masta

Alueelliset erot ovat suhteellisen pysyviä ja muodostuneet pitkän aikavälin kuluessa. Taustalla on elinkeino- ja toimialarakenteen muutokset sekä asema alueellisessa työnjaossa.

Aluekehitykselle on luonteenomaista vahva myönteinen tai kielteinen polkuriippuvuus. Polkuriippuvuudella tarkoitetaan eri tekijöiden yhteisvaikutuksesta syntyvää lukkiutumista, jossa joko aluetta vahvistavat tai heikentävät tekijät vaikuttavat toisiinsa. Alueen myönteinen tai kielteinen kehä lisää kehä- ja kerrannaisvaikutuksia.

Centrian vaikutusalueen maakunnat ovat alueellisten erojen ja polkuriippuvuuden näkökulmasta hyvin erilaisia maakuntia, joilla on toisistaan poikkeavat vahvuudet ja heikkoudet. Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa ovat vahvan aluetaloudsdynamiikan maakuntia. Pohjanmaa on lisäksi vahva koulutus- ja tutkimusdynamiikassa. Pohjois-Pohjanmaa taas on vahvan koulutus-, osaamis- ja tutkimusdynamiikan maakunta.

Pohjanmaa sijoittuu useimmilla alueen kilpailukykyä mittaavilla muuttujilla maakuntien kärkijoukkoon tai keskitason paremmalle puolelle. Esimerkiksi BKT per capita 3:nneksi korkein, vienti 4:nneksi korkein, työllisyysaste korkein, yritystiheys 5:nneksi korkein, väestönmuutos positiivinen ja yksityisen sektorin työpaikkamuutos toiseksi korkein.

Keski-Pohjanmaa on useilla muuttujilla keskitasoa, mutta esimerkiksi viennin tunnusluvuilla maakuntien kärjessä. Keski-Pohjanmaan työllisyysaste oli 3:nneksi korkein kaikista maakunnista.

Pohjois-Pohjanmaan luvuissa on melko paljon hajontaa: yksissä kärkijoukkoa ja toisissa keskitasoa heikompi. Pohjois-Pohjanmaalla väestö- ja työpaikkamuutos oli positiivinen. Yrityskannan kasvu oli kolmanneksi ripeintä maakuntien joukossa.

Jokaisen kolmen maakunnan sisällä on myös melko suuret alueelliset erot, jotka korostuvat erityisesti enemmän Pohjois- ja Keski-Pohjanmaalla sekä vähemmän Pohjanmaalla.

YHTEENVETO, OSA 3

Centrian vaikutusalue tutkimus- ja kehitysvolyymien näkökulmasta

Centrian vaikutusalueen kolmen maakunnan TK-menot olivat yhteensä 1,31 miljardia euroa vuonna 2023 eli 15,6 prosenttia koko maan TK-menoista. Pohjois-Pohjanmaan TK-menojen BKT-osuus ylitti selvästi koko maalle asetetun 4 prosentin tavoitteen vuonna 2023 ja Pohjanmaa oli jo nyt lähellä tavoitetasoa. Pohjois-Pohjanmaan TK-menot olivat asukasta kohden laskettuna koko maan toiseksi ja Pohjanmaan 4:nneksi korkeimmat. Keski-Pohjanmaan TK-menot olivat asukasta kohden laskettuna maakuntien keskitasoa. Centrian vaikutusalueen TK-menot olivat asukasta kohden korkeat eli 1 988 euroa vuonna 2023.

Sektoreittain tarkasteltuna yrityssektorin osuus TK-menoista on yli kaksi kolmasosaa koko maassa. Centrian vaikutusalueen maakunnissa yrityssektorin osuus oli korkein Pohjanmaalla, jossa yli neljä viidesosaa TK-menoista tuli yrityssektorilta. Se oli myös koko maan korkein luku maakunnittain. Pohjanmaalla ja Keski-Pohjanmaalla yrityssektorin osuus ylitti myös kaksi kolmasosaa TK-menoista.

Centrian vaikutusalueen kolmen maakunnan TK-henkilötyövuosien määrä oli yhteensä 9 085, joka oli 15,2 % koko maan osuudesta. TK-henkilötyövuosia oli määrällisesti kolmanneksi eniten Pohjois-Pohjanmaalla ja kuudenneksi eniten Pohjanmaalla. **Pohjanmaan TK-henkilöstön tuottavuus oli henkilötyövuotta kohden koko maan korkein, neljänneksi korkein Keski-Pohjanmaalla ja kuudenneksi korkein Pohjois-Pohjanmaalla.**

Centrian vaikutusalueen kolme maakuntaa saivat BF-rahoitusta yhteensä 57,4 miljoonaa euroa, joka oli 10,6 prosenttia koko maan osuudesta vuonna 2023. Pohjois-Pohjanmaa sai noin 35 miljoonaa euroa, Pohjanmaa 11,7 miljoonaa euroa ja Keski-Pohjanmaan 10,9 miljoonaa euroa BF-rahoitusta vuonna 2023. **BF-rahoitusta maksettiin eniten per asukas Uudellemaalle, Keski-Pohjanmaalle ja Pirkanmaalle.** Patenttien määrä oli alhainen kaikilla alueilla Uttamaata lukuun ottamatta.

YHTEENVETO, OSA 4

Centrian vaikutusalue maakunta koulutus- ja osaamis- dynamiikan näkökulmasta

Pohjois-Pohjanmaan koulutustasoindeksi oli koko maan kolmanneksi korkein ja Pohjanmaan kuudenneksi korkein maakuntien joukossa vuonna 2023. Keski-Pohjanmaan koulutustasoindeksi jäi keskitason alapuolella, mutta oli silti korkeampi kuin muissa yliopistokeskusmaakunnissa ja yhdessä yliopistomaakunnassa (Päijät-Häme).

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus yli 15-vuotiaasta väestöstä oli 4:nneksi korkein Pohjanmaalla ja 6:nneksi korkein Pohjois-Pohjanmaalla. Keski-Pohjanmaalla oli korkea-asteen tutkinnon suorittaneista 3:nneksi vähiten maakunnista.

Tutkijakoulutuksen suorittaneita oli suhteessa väestöpohjaan eniten Pohjois-Pohjanmaalla, mutta osuus jäi alle 1 prosenttiin kaikissa Centrian vaikutusalueen maakunnissa.

Väestön koulutustason tarkastelu osoittaa, että koulutettujen osuus on keskimääräistä korkeampi niissä maakunnissa, joissa on ammattikorkeakoulun lisäksi oma yliopisto. Esimerkiksi Keski-Pohjanmaan väestön koulutustaso ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden rakenteellinen ero Pohjanmaahan ja Pohjois-Pohjanmaahan vaihtelee muuttujittain 10-15 vuoden välillä eli **alueella on paljon kurottavaa saavuttaakseen saman väestön koulutuspääoman kuin verrokeilla.**

Centrian koulutus- ja osaamis- dynamiikan merkitys

Centriaan haki Suomesta keskimäärin 4 750 opiskelijaa vuodessa vuosina 2023-2024. **Hakijoista hieman alle puolet tuli Centrian vaikutusalueen kolmesta maakunnasta ja noin joka neljäs opiskelija joko Uudeltamaalta tai Pirkanmaalta.**

Centriassa suoritti ammattikorkeakoulututkinnon yhteensä noin 2 700 opiskelijaa ja ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon 310 opiskelijaa vuosina 2019-2023. **Kaksi kolmesta amk-tutkinnon 2018-2022 suorittaneesta asui Centrian vaikutusalueen kolmessa maakunnassa vuoden 2022 lopussa.** Uudellamaalla ja Pirkanmaalla asui noin joka viides valmistuneesta. **Ylemmän amk-tutkinnon 2018-2022 suorittaneista lähes neljä viidestä asui Centrian vaikutusalueen kolmessa maakunnassa** ja noin joka kymmenes valmistunut Uudellamaalla vuoden 2022 lopussa.

Centriassa oli yhteensä noin 4 400 korkeakouluopiskelijaa vuonna 2023. Centria oli opiskelijamäärältään 6:nneksi pienin ammattikorkeakoulu, mutta suurempi kuin esimerkiksi Svenska Handelshögskolan tai Taideyliopisto. Centriassa oli 1 302 aloituspaikkaa vuonna 2024. **Perspektiivin vuoksi, Centriassa oli enemmän aloituspaikkoja kuin esimerkiksi Åbo Akademiassa, Lapin yliopistossa, Svenska Handelshögskolanissa tai Taide-yliopistossa vuonna 2024.**

Centriassa oli 819 ulkomaalaista tutkinto-opiskelijaa vuonna 2023. Ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä oli 15. korkein kaikista korkeakouluista ja 8:nneksi korkein ammattikorkeakouluista. Koko maan kaikista korkeakouluopiskelijoista ulkomaalaisia tutkinto-opiskelijoita oli keskimäärin noin yksi kymmenestä. Centriassa osuus oli lähes kaksinkertainen (18,4 %) korkeakoulujen keskiarvoon verrattuna. **Centriassa oli suhteellisesti toiseksi eniten ulkomaisia tutkinto-opiskelijoita LUT-yliopiston jälkeen ja eniten ammattikorkeakouluista vuonna 2023.**

Centriassa oli työllisiä tai työllisiä opiskelijoita 85 % amk-tutkinnon ja 92,4 % ylemmän amk-tutkinnon 2018–2022 suorittaneista vuoden 2022 lopussa.

Centria sai ulkopuolista tutkimusrahoitusta keskimäärin 6 miljoonaa euroa vuodessa vuosina 2020-2022. Tutkimus- ja kehitystehtävissä oli keskimäärin 170 henkilötyövuotta per vuosi. **Centrian TK-henkilöstön tuottavuus oli erittäin korkea per capita: tuottavuus oli 3:nneksi korkein kaikkien ammattikorkeakoulujen joukossa.**